

Betrekken bij
PS-vergadering van
11 november 2020

Transcript (woordelijk verslag)

**van de vergadering van de
Statencommissie Financiën, Cultuur, Bestuur en Economie**

---

gehouden op 28 oktober 2020

Transcript

Vergadering van de Statencommissie Financiën, Cultuur, Bestuur en Economie

Woensdag 28 oktober 2020

Locatie: digitale vergaderomgeving van het Drents parlement

Aanwezig:

de heer S.J. Vegter (voorzitter)
mevrouw B. van den Berg-Slagter (ChristenUnie)
de heer T.P. Blinde (Forum voor Democratie)
de heer B. van Dekken (CDA)
mevrouw G.J. Dijkers (SP)
mevrouw A.J. Dingen-de Vries (D66)
mevrouw H.T. Haan (GroenLinks)
mevrouw S.D. Kort (PVV)
de heer R. du Long (PvdA)
de heer H. Loof (PvdA)
mevrouw W.M. Meeuwissen-Dekker (VVD)
de heer R.C.R.J. van der Meijden (SP)
mevrouw F.S. Mensen-Maat (PvdA)
mevrouw C.M.J. Mentink-Broekhuis (CDA)
de heer H.R. Nijmeijer (GroenLinks)
de heer H. Omlo (Forum voor Democratie)
mevrouw S.J. Peeks (Partij voor de Dieren)
de heer S.R. Pormes (GroenLinks)
de heer H. Post (ChristenUnie)
mevrouw T. Potharst (Partij voor de Dieren)
de heer H.J. Pragt (D66)
mevrouw J.A. Roggen (PvdA)
de heer A.K. Schoenmaker (Sterk Lokaal)
de heer G. Serlie (VVD)
de heer J.H. Steenbergen (Sterk Lokaal)
mevrouw A. Uddinga (VVD)
de heer N.A. Uppelschoten (PVV)
de heer H. Velzing (Forum voor Democratie)
de heer C. Vianen (VVD)
de heer A.J. Voerman (OpDrenthe)
de heer N. Vogelzang (PVV)
de heer G. Zuur (CDA)

de heer T.H. Corporaal, statenadviseur

Voorts aanwezig de leden van GS:

de heer C. Bijl (PvdA)
de heer H. Brink (VVD)
de heer H.G. Jumelet (CDA)
de heer J.N. Kuipers (GroenLinks)
de heer T. Stelpstra (ChristenUnie)

Afwezig:

de heer R.W. Camies (Forum voor Democratie)
de heer F.D. Duut (OpDrenthe)
de heer H. Omlo (Forum voor Democratie)

1. Opening

De voorzitter: Dan vanaf mijn plaats, ook goedemorgen. Nu meneer Van Dekken binnen is, kunnen we de vergadering gaan starten. Ik heet u allemaal van harte welkom en dat doen we normaal gesproken ook aan allemaal die, aan alle mensen die via internet met ons verbonden zijn. Dat bent u zelf in wezen ook vandaag. Dus nogmaals welkom. Wij worden hier vandaag ondersteund door het griffie-team en de griffiemedewerkers en onze techniek wordt verzorgd door Arjen vandaag. Dus wij denken dat het helemaal goed gaat komen.

We hebben een paar afmeldingen ontvangen van de heren Omlo en Camies van het Forum voor Democratie. En afwezig is de heer Duut van OpDrenthe.

2. Vaststelling van de agenda

De voorzitter: Dan kom ik aan het agendapunt 'Vaststelling van de agenda'. Is er iemand die daarover het woord wil voeren? Ja. Ik geef het woord aan mevrouw Kort van de PVV.

Mevrouw Kort: Dank u wel voorzitter. Ik wil graag het volgende voorstel doen. Om agendapunt 5 'Ik Ben Drents Ondernemer' van de agenda te halen en te behandelen in de volgende FCBE. De reden daarvoor is dat afgelopen maandag een document van 54 pagina's door de griffie is toegevoegd. 's Middags kregen wij de evaluatie van 'Ik Ben Drents Ondernemer' toegezonden. Dit op verzoek van de ChristenUnie. Daarvoor wel dank overigens, dat is wel een belangrijk stuk. En dan ook nog in ogen-schouw genomen dat we vanmiddag nog weer een digitale bijeenkomst hebben betreffende de 'Ik Ben Drents Ondernemer 2.0', dus wij kunnen... In de voorbereiding hebben we niet over de juiste informatie beschikt om hier een kordaat oordeel over te kunnen vormen.

De voorzitter: Dank u wel. Ik ga uw vraag voorleggen aan de overige leden van de commissie en ik wil graag handjes zien van alle mensen die het met u eens zijn. Ik zie drie deelnemers die een handje opsteken. De overige mensen steken geen handje op en ik interpreteer dat nou even als dat uw voorstel niet doorgaat en dat het punt gewoon gaat worden behandeld. Wil ik de regisseur nu vragen om even de handjes weg te halen. Als er dan toch nog iemand is die wat wil zeggen, dan kan die nu het handje opsteken. Mevrouw Van den Berg van de ChristenUnie.

Mevrouw Van den Berg: Ja dank u. voorzitter. Ik snap op zich het punt van mevrouw Kort heel goed. Ik heb inderdaad om die evaluatie gevraagd en ook niet die nog kunnen lezen. Dus ik zal in mijn bijdrage ook zeggen dat dat dus nog niet gelukt is en dat mijn bijdrage dus ook eventueel... naar aanleiding daarvan zouden we eventueel misschien in de Statencommissie, eh Provinciale Statenvergadering nog van gedachten kunnen veranderen bij wijze van spreken. Maar voor nu denk ik dat het op zich niet tot veranderende inzichten leidt. Dus wat mij betreft kan het doorgaan. Maar inderdaad, we hebben wel enig voorbehoud of ruimte om eventueel in Provinciale Staten op terug te komen op deze evaluatie als dat nodig is.

De voorzitter: Bedankt voor uw toelichting en dan geef ik het woord aan de heer Van Dekken.

De heer Van Dekken: Voorzitter, ik ben het niet zo vaak eens met de PVV, maar op dit punt ben ik het wel met hen eens, want wij krijgen wel heel erg laat nu dit stuk. ... .. ik sluit me ook wel aan bij de woorden van mevrouw Van den Berg. Dus ik zou eerst nog richting GS willen vragen, komen we ergens in de problemen bij de uitvoering van deze regeling die hierachter zit op het moment dat we gaan vertragen?

De voorzitter: Ja, deze vraag gaan we niet door leiden naar GS, want de meerderheid heeft besloten dat het punt gewoon behandeld gaat worden. Ik denk dat de toelichting van mevrouw Van den Berg voldoende helder is om het nu wel te gaan behandelen. Dank u wel voor de reactie. Dan heeft u gisteren nog een Statenstuk gekregen per e-mail over de Belastingverordening 2020 en daarover wil de heer Bijl graag een korte toelichting gaan geven. Het woord is aan de heer Bijl.

Gedeputeerde Bijl: Voorzitter, als we de bloemen van de week zouden kennen, zouden die gaan naar de heer Loof. Die heeft bij het doorlezen van de Verordening 2021 ontdekt, dat er een tweetal tarieven nogal erg afwijken van 2020 en zijn veronderstelling was dat wij een tikfout hadden gemaakt. Dat is niet het geval. We hebben een fout gemaakt bij het vaststellen van de Verordening 2020. Een tweetal tarieven zijn veel te laag vastgesteld. En die fout willen we ook graag herstellen. Dus het verzoek is om straks bij het agendapunt over de Belastingverordening, agendapunt 8, om niet alleen de Verordening 2021, maar ook de reparatie van 2020 te behandelen. Waarvoor alvast mijn dank. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Is er iemand van de leden die daar bezwaar tegen heeft? Mevrouw Potharst.

Mevrouw Potharst: Ja voorzitter. Ik zou graag willen weten van gedeputeerde Bijl, welke tarieven dan in 2020 gehanteerd zijn.

De voorzitter: De heer Blinde van Forum.

De heer Blinde: Ik heb gisteren mijn mail niet meer gecheckt voorzitter, dus het is een beetje weinig voorbereidingstijd om nu dat extra stuk voor mij nog even mee te nemen.

De voorzitter: Ik kan u melden dat als u straks tijdens de rondvraag eventjes niet goed oplet en dan even dat stuk pakt, dan bent u daar in drie seconden mee klaar. Zullen wij uw vraag mevrouw Potharst gewoon meenemen bij punt 8 van de agenda? Want dan wordt het stuk behandeld.

Mevrouw Potharst: Ja, dat is prima. Dank u wel.

De voorzitter: Dan hebben we dat afgesproken. Verder zijn er geen handjes opgestoken of vragen. De agenda is daarmee vastgesteld.

3. Mededelingen

De voorzitter: En dan gaan we verder met punt 3 van de agenda de 'Mededelingen'. Gedeputeerde Bijl heeft een mededeling over de verlenging van de looptijd van een lening bij RTV Drenthe. Het woord is aan de heer Bijl.

Gedeputeerde Bijl: Voorzitter dank u wel. Op verzoek van RTV Drenthe hebben wij een lening gekoppeld aan de financiering van het pand met 8 jaar verlengd. Daarmee komt het ook weer in lijn met de afschrijvingstermijnen van het pand. En daardoor lopen aflossingen en afschrijvingen meer gelijk op. Voor ons is het verder geen enkel probleem. Het stelt RTV Drenthe denk ik nog beter in staat onze taken uit te voeren. Er wordt gewoon rente betaald over de lening. Dus wat ons betreft is dat geen punt. Het is een bevoegdheid van het college, maar ik vond het wel juist om dat ook aan de Staten mee te delen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank voor de mededeling. Dan zijn we op dat punt weer volledig geïnformeerd. Ik zie geen vragen. Ik zie toch een vraag en de vraag is van mevrouw Anry Kleine Deters. U heeft het woord.

Mevrouw Kleine Deters: Ja dank u wel voorzitter. Even snel anticiperen op de mededeling van de heer Bijl, meestal als dit soort vragen komen, dan is er iets aan de hand. Maar voordat ik in die richting denk, wil ik dat eerst checken bij de gedeputeerde. Spelen er financiële factoren bij RTV Drenthe mee, waardoor deze vraag van hun zijde gesteld is?

De voorzitter: Ik geef het woord aan de heer Bijl.

Gedeputeerde Bijl: ... .. bij RTV Drenthe om de aflossing en de afschrijvingstermijn zoveel mogelijk gelijk op te laten lopen. Dus wat dat betreft, is er geen enkele noodzaak, maar het is wel, het geeft iets meer ruimte op de korte termijn voor de RTV Drenthe. Maar er is geen financieel probleem. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan is daarmee punt 3 behandeld en dan gaan we verder met punt 4 van de agenda, dat is de 'Rondvraag'.

4. Rondvraag

De voorzitter: Voor de rondvraag heeft zich aangemeld mevrouw Zuiker van de Partij voor de Dieren en die hebben wij niet gezien. Dus we gaan nu mevrouw Potharst even vragen of mevrouw Zuiker dat moet doen, of gaat u haar vervangen?

Mevrouw Potharst: Ja voorzitter, mevrouw Zuiker is geen commissielid van de FCBE. Zij heeft wel de rondvraag ingestuurd als fractiemedewerker. Dus ik zal de rondvraag op dit moment stellen, als dit past, voorzitter.

De voorzitter: Dat kan gebeuren en dat is geen enkel probleem. Dan stel ik voor dat u uw rondvraag nu gaat stellen.

Mevrouw Potharst: ja, prima. Afgelopen week zagen we het bericht dat in Denemarken het COVID-19 virus van nertsen op mensen overspringt en daarbij ook was gemuteerd. Hierbij zijn mensen in het verpleeghuis geïnfecteerd door het gemuteerde virus. En inmiddels zijn in Nederland al 2,6 miljoen nertsen doodgemaakt om te voorkomen dat het COVID-19 virus zich hier verspreidt. Is de gedeputeerde het met de Partij voor de Dieren eens dat nertsenfokkerijen zo'n groot gevaar voor de volksgezondheid vormen dat de nertsenfokkerijen zo snel mogelijk moeten sluiten? Wil de gedeputeerde er daarom bij de minister op aandringen dat de nertsenfokkerijen in Drenthe, in Smilde en Zuidwolde, per direct beëindigd worden.

De voorzitter: Dank u wel. Verantwoordelijk gedeputeerde is de heer Jumelet. Hij heeft nu het woord.

Gedeputeerde Jumelet: Dank u wel voorzitter. In Drenthe is het aantal nertsenfokkerijen beperkt. Mevrouw Potharst noemde er ook twee. Dat is in Smilde en Zuidwolde, daar noemde ze de namen van. De nertsenhouderij trouwens in Zuidwolde is eind 2019 gestopt, is mijn informatie. Ik wil graag even toch nog iets meer eraan toevoegen. Op 28 augustus namelijk heeft het kabinet bekendgemaakt dat de nertsenhouderij in Nederland tot een vervroegd einde komt. Dat betekent dat de einddatum voor het stoppen met een pelshouderij gaat veranderen. Eerst was het bedoeld om 1 januari 2024 alle bedrijven te stoppen. Het besluit is genomen om dat aan het begin van 2021 te doen, dus begin volgend

jaar. En inderdaad, hiertoe is besloten vanwege de overdraagbaarheid van het coronavirus op nerts. Er wordt dus vervroegd. Alleen is het niet mogelijk de bedrijven per direct te sluiten. Wetgeving namelijk moet nog worden aangepast, is ons bekend. En voor pelsdierhouders is deze plotseling vervroeging natuurlijk ook een ingrijpend besluit. Het betekent het einde van de bedrijfstak en daar komt natuurlijk, zoals u ook dan kunt voorstellen, veel bij kijken. Ze moeten nu sneller dan eerst op zoek gaan naar nieuw perspectief voor een ondernemingsbedrijfslocatie. Het ministerie van LNV heeft nu het kader, recent, namelijk op 16 oktober, een brief verzonden aan de provincies en gemeenten. En u moet weten dat, gemeenten zijn in eerste instantie bevoegd gezag als het gaat om de nertsenhouders, want zij verstrekken de milieuvergunning. In die brief verzoekt het ministerie de provincies en gemeenten daarnaast om ondersteuning bij de informatievoorziening richting de pelsdierhouders en vraagt daarom de eventuele verzoeken van pelsdierhouders met prioriteit te behandelen. Provincies zouden bijvoorbeeld, dat doen we dus ook, kunnen kijken hoe het gaat met sloop en herbestemming. En ook bieden veel lage overheden ondersteuning bij sociale zaken, zoals begeleiding naar ander werk. Het is denk ik ook goed om te melden dat RVO inmiddels een webpagina heeft, www.rvo.nl/.../vervroegd-verbod-op-pelsdierhouderij En juist op die site is inzichtelijk gemaakt welke stappen in het proces van wetgeving er nog moeten worden gezet om het vervroegd verbod op pelsdierhouderijen in te laten gaan. En daar vindt u ook de vele antwoorden op veel gestelde vragen. Met andere woorden het verzoek wat mevrouw Potharst is met deze brief van de minister eigenlijk al wel aan de orde. We hoeven dat niet eens meer te vragen, want het staat al op de planning om de pelsdierhouderijen te sluiten, te stoppen. Maar per direct heb ik aangegeven is dat lastig, maar het heeft onze aandacht en het gaat dus inmiddels maar om een bedrijf in Drenthe. Voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel voor dit uitgebreide antwoord. Heeft mevrouw Potharst nog een vraag naar aanleiding hiervan?

Mevrouw Potharst: Nou ja, ik zal dan wel graag de brief van gedeputeerde Jumelet over spreken, ontvangen. Ik heb hem niet zien staan in ons ingekomen stukken. Dus misschien kunnen we die dan nog krijgen als Staten.

De voorzitter: De heer Jumelet.

Gedeputeerde Jumelet: Zeker voorzitter, hij is gericht aan gemeente en provincie. Ik zal zorgen dat hij ook doorgestuurd wordt.

De voorzitter: Dank voor deze toezegging. Daarmee hebben we de rondvraag voldoende behandeld. En dan gaan we over tot agendapunt 5 en om de regisseur even de tijd te geven iedereen in de spotlight te zetten, schorsen we de vergadering voor 2 minuten.

5. Programma ik ben Drents ondernemer; Statenstuk 2020-952

De voorzitter: We gaan verder met de vergadering. Ik heet de woordvoerders welkom. Die staan nu allemaal in de spotlight. Aan de orde is het 'Programma Ik Ben Drents Ondernemer' Statenstuk 2020-952 en gevraagd wordt om te besluiten om het 'Programma Ik Ben Drents Ondernemer' voort te zetten en € 3.484.150 beschikbaar te stellen voor het programma en dat voor € 3,1 miljoen ruim te dekken uit bestaand budget en het restant te dekken uit de ontvangen rijksbijdrage voor de MKB-Deal. Ik herinner u aan de spreektijden. Per fractie bedraagt die 2 minuten en gedeputeerde Brink krijgt daarna maximaal 6 minuten. Ik geef als eerste het woord aan mevrouw Van den Berg.

Mevrouw Van den Berg: Ja dank u voorzitter. Hoewel ondernemen natuurlijk vooral een zaak is van de markt, hebben we onlangs bij de economische koers gesproken over de rol van de provincie als

het gaat om de Drentse economie. En wij hebben als ChristenUnie aangegeven dat we daarbij onze middelen graag willen inzetten op het vergroenen van de economie. Daarbij kunnen we als provincie vanuit een verbindende rol ondernemers bij elkaar brengen en niet alleen ondernemers onderling, maar bijvoorbeeld ook Kennisinstituten en ondernemers. Op die manier kunnen we elkaar versterken in Drenthe. Mooi voor elkaar zeg maar. We hebben daarom ook met interesse dit voorstel gelezen en we vinden dat het voorstel goed in elkaar zit. En het is helder wat het 'Programman Ik Ben Drents Ondernemer 2.0' wil gaan opleveren: Duidelijke doelen en resultaten. En dat is een compliment waard, want voorstellen zijn hier in deze Staten vaak een stuk minder concreet. Maar ik vind het ook mooi om te zien dat het programma zelf een doorontwikkeling doormaakt. Door het integreren van meerdere initiatieven binnen het programma, zoals de Ondernemers Fabriek Drenthe en Kennispoort Drenthe. Op die manier is er een duidelijk loket voor de ondernemers in Drenthe. Mooi ook dat er een themaspecialist komt voor het thema circulaire economie en dat zij of hij ook verbinding gaat leggen met het Noordelijk Innovatielab Circulaire Economie, dat we al hebben. Voorzitter, we hebben eigenlijk maar een paar vragen bij het stuk. Allereerst over de rol van de gemeente. De bedoeling is dat er met Ik Ben Drents Ondernemer een herkenbaar loket is voor ondernemers. Maar daarnaast hebben ook gemeenten ook hun eigen aanbod. Is dit niet in tegenspraak met elkaar? Als ik bijvoorbeeld op de site van de gemeente Assen kijk, wordt er verwezen naar een andere club, De Drentse Zaak, en naar ... .. wel naar de Ondernemers Fabriek, maar nog niet naar Ik Ben Drents Ondernemer. En in Meppel wordt nog verwezen naar het TOP Programma. Gelukkig komt dat die link uiteindelijk ook uit bij Ik Ben Drents Ondernemer, maar we zien hier wel een uitdaging. Zeker ook omdat gemeenten niet financieel participeren.

De voorzitter: Mevrouw Van den Berg. Uw 2 minuten zijn om. U krijgt nog heel kort de gelegenheid.

Mevrouw Van den Berg: Oké, ja, dat gaan we doen. Ik vraag het college of zij deze uitdaging ook zien en wat ze daaraan kunnen doen. De evaluatie heb ik al wat over gezegd, daar willen we eventueel zo nodig nog op terug kunnen komen in Provinciale Staten. Ook nu wordt weer genoemd dat er geëvalueerd gaat worden. We ontvangen deze evaluaties graag gelijk zodra ze gereed zijn. Dat geldt ook voor andere evaluaties op andere punten. Voorzitter, we hopen met dit programma dat MKB-ers in Drenthe zich gesteund voelen in hun werk door de provincie en dat we ook mooie slagen gaan maken richting een groenere economie in Drenthe. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel voor uw bijdrage. Gaan we verder met de heer Steenberg van Sterk Lokaal Drenthe en daarna mevrouw Mensen.

De heer Steenberg: Voorzitter dank u wel. Het Programma Drents Ondernemer. Het voorstel van het college is om dat voor te stellen als 'Drents Ondernemer 2.0'. Daarbij worden de Ondernemers Fabriek en Kennispoort Drenthe geïntegreerd in 'Ik Ben Drents Ondernemer'. Wij denken dat het een hele goede zaak is om dat gezamenlijk op te gaan pakken, zodat de ondernemers ook weten waar ze terecht kunnen en er daardoor ook efficiënter gewerkt kan worden. Wat zonet al genoemd werd over de gemeenten, ik sluit mij eigenlijk aan bij de vraag die toen gesteld werd van, in hoeverre is het op mekaar aanvullend, bijt het mekaar? Zijn er goede contacten over? Wat is daar echt over afgesproken met de gemeenten dan? Ook die vraag hebben wij. Het wordt wel genoemd in een stuk dat er meer samenwerking met Drentse gemeenten zou zijn, maar dat is even de vraag of het altijd echt hier op doel of dat het op iets anders doelt. Wat ons betreft, in principe is ingezet op groen en slim. In deze tijd waarin de MKB het heel zwaar heeft, lijkt het ons toch verstandiger, dat hebben we in een eerdere bijdrage ook al gezegd, dat we iets minder op groen gaan sturen, maar ook op minder groene bedrijven gaan sturen en in betere tijden dat weer op een andere manier gaan invullen. Verder akkoord met het voorstel. Dank u wel voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, dan gaan we verder met mevrouw Mensen van de Partij van de Arbeid en daarna mevrouw Kort.

Mevrouw Mensen: Dank u wel voorzitter. De voorbereiding is nogal wat moeizaam geweest, daar hebben we het al over gehad en daarom zullen we ons nu houden bij een aantal vragen en gaat het stuk wat ons betreft ook als B-stuk verder, zodat we er in de Staten wat verder over kunnen doorpraten. Wat we in ieder geval nu al wel kunnen zeggen, is dat het een goede zaak is om Ik Ben Drents Ondernemer, de Ondernemers Fabriek en de Kennispoort Drenthe, dat die zijn samengaan in 'Ik Ben Drents Ondernemer 2.0'. Daar zijn we erg blij mee. We lezen over het feit dat kennismaken laatst van de betrokken instelling over de vlag, onder de vlag van de Ik Ben Drents Ondernemer komen. Kan de gedeputeerde dat wat nader uitleggen? Dat snappen wij niet helemaal. En hebben deze makelaars dan ook mandaat om zich met zaken bezig te houden, die buiten hun eigen organisatie vallen? Er wordt gesproken dat er weinig nieuwe bedrijven in Drenthe zich vestigen, maar toch zullen er bedrijven zijn die ... .. in meerderheid bij gemeentes zitten en ... .. om zich te vestigen. Ligt er voor Ik Ben Drents Ondernemer ook nog een rol bij het binnenhalen van de ... .. nadert.

De voorzitter: Mevrouw Mensen, ik onderbreek u even. U spreekt heel snel en dat komt de kwaliteit van uw bijdrage niet ten goede. Ik ben bereid om u 30 seconden extra te geven, als u iets rustiger praat.

Mevrouw Mensen: Gaan we dat doen. Zal ik... ik ga gewoon verder. Ik hoop vanmiddag nog wat informatie te krijgen bij de informatiebijeenkomst over de duiding van de cijfers en de staatjes ... .. dat laten we nu even in het midden. Maar als we de concrete doelen willen zien, dan zijn die er wel. Maar ik kan alleen niet achterhalen of ze reëel zijn of niet. Is dit ambitieus genoeg of is het juist te ambitieus? Vind ik lastig te bepalen. Er komt een themaspecial Circulaire Transitie en die wordt gefinancierd door Ik Ben Drents Ondernemer en de MKB-Deal. Maar deze legt dan weer via NICE contacten met bedrijven. We betalen ook aan NICE om dit te stimuleren. Is dat niet dubbelop of maken ze het niet goed of moet het anders? Dan het Koersprogramma? Kan de gedeputeerde aangeven hoe groot hij de kans acht dat we in de komende jaren nog acht keer extra financiering moeten toeleggen op deze PLUS- programma's? Tot slot zijn we blij om te zien dat het monitoren van de projecten goed is uitgewerkt, zowel intern als extern. En de Partij van de Arbeid neemt aan dat de rapportages van deze monitoring ook met ons zullen worden gedeeld, zoals mijn voorgangster ook al zei. Wij moeten onze goedkeuring geven aan het Statenstuk en daarmee iets meer dan € 3,1 miljoen geven aan dit project. Dan zou de Partij van de Arbeid ook nog graag een begroting willen zien. Of krijgt het project gewoon een zak met geld en daar moeten ze zelf maar mee zien hoe ze dat gaan verdelen over die 4 jaar? Tot zover eerst onze vraag.

De voorzitter: Dank u wel, gaan we verder met mevrouw Kort van de PVV-fractie en daarna met de heer Van der Meijden.

Mevrouw Kort: Ja dank u wel voorzitter. Mijn grote bijdrage zal ik zeker houden in de Provinciale Staten. De reden is u allen bekend. Wij zien wel inderdaad dat samenvoeging van de drie onderdelen tot 'Ik Ben Drents Ondernemer 2.0' dat dat voordelen kan hebben. Daar zijn we redelijk positief over. Verder wil ik me wel aansluiten bij meneer Steenberg, die inderdaad aangeeft in deze moeilijke tijd van het MKB, is het niet verstandiger om in te zetten op juist iets minder groen? Dat is wel iets wat wij toejuichen. En dat is het voor nu.

De voorzitter: Dank u wel, dan gaan we verder met de heer Van der Meijden van de SP-fractie en daarna met mevrouw Peeks.

De heer Van der Meijden: Dank u voorzitter. Voor ons ligt het 'Programma Ik Ben Drents Ondernemer', hetwelk veel ambitie uitstraalt. De SP is ook van mening dat het mkb een zeer belangrijke pijler is voor de Drentse economie en werkgelegenheid. Het is zeker zinvol dit potentieel aan te wakkeren, te benutten, zeker ook in dit coronatijdperk. In het Dagblad van het Noorden op 24 oktober las ik een artikel van de Heer Klomp, lector van de Betekeniseconomie, Hogeschool Rotterdam en de heer Van Klink, programmadirecteur van deze zelfde school, en hierin komt heel helder naar voren dat de coronacrisis eens te meer duidelijk maakt, dat we op zoek moeten naar een nieuw economisch doen en laten. Niet alleen vanuit een ecologisch realisme, maar ook vanuit een economisch realisme. Een economie die verdere ecologische ontwrichting zoveel mogelijk weet te voorkomen en/of weet op te vangen. Dit nieuwe economische doen en laten... Sorry, dit economische doen en laten kan vorm krijgen door middel van betekeniseconomie. Het nastreven van balans tussen welvaart, geld verdienen, welzijn, gemeenschap verbeteren, welbevinden, geluk vervullen. In de betekeniseconomie is versterking van bedrijvigheid onlosmakelijk gekoppeld aan versterking van de ecologische en sociale gezondheid van de samenleving. Succesvolle bedrijven in de betekeniseconomie zijn niet de zakelijk meest winstgevendende bedrijven, maar de maatschappelijk meest betekenisvolle bedrijven. Dat zijn bedrijven die de leefomgeving van mensen in positieve zin verbeteren. Het is voor de SP, zeker vanwege hetgeen door de huidige coronacrisis duidelijk is blootgelegd, een logische stap in de voortzetting van het 'Programma Ik Ben Drents Ondernemer' de betekeniseconomie als doel expliciet te benoemen. Te meer daar de mkb-bedrijven een belangrijke rol hebben binnen Drenthe en meer dan geschikt zijn de betekeniseconomie vorm en inhoud te geven. Onder het kopje 'Programmadoelen' in het onderhavige Statenstuk onder punt 2, is verwoord dat het gaat om het uitdagen van de mkb-ondernemers op de economische kernwaarden van de provincie Drenthe, namelijk slim, groen en met impact. De vraag aan de gedeputeerde is, of met impact bedoeld wordt betekenis- economie zoals hierboven omschreven. Zo ja, dan lijkt het de SP zinvol dit in het programma explicieter te benoemen. Zo nee, waarom niet en wat verstaat de gedeputeerde dan onder impact? Ik dank u voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, dan gaan we verder met mevrouw Peeks van de Partij voor de Dieren en daarna mevrouw Mentink.

Mevrouw Peeks: Voorzitter dank u wel. Op de eerste pagina van het programma staat 'Het programma IBDO is een succes'. De ondernemers ervaren de dienstverlening als positief en het sluit aan bij de behoefte. De Partij voor de Dieren is content dat de doelen in de voorgestelde aanpak concreet zijn en ook groene ambitie tonen. Het klinkt dus goed en het zou mooi zijn als dit wordt onderbouwd met een evaluatierapport. We zijn dus ook blij dat dat er is en dat we de Statenbijeenkomst hebben waar een en ander wordt toegelicht. Wat betreft het bereik wordt het aantal jaarlijkse unieke bezoekers op de website gemeld. We hebben wel wat vraagtekens bij dit getal; 100.000 lijkt ons een beetje veel voor een website die gericht is op Drenthe. Unieke bezoekers is vaak een opgeblazen getal. Is bekend welk percentage van de Drentse ondernemers bekend is met het programma IBDO en de dienstverlening? En hoe worden de startende ondernemers hierop gewezen? Wat betreft het thema 'Internationalisering' hebben we wel wat vraagtekens. In Nederland exporteren we veel meer dan we importeren en bij de export van een aantal van die goederen blijft de Nederlandse milieu achter met schade. De rekening daarvoor moeten we meestal met z'n allen betalen. We hebben het dan bijvoorbeeld over bloembollen, siergewassen, zuivel en vlees. We hebben gezien dat Drentse bedrijven meer dan gemiddeld betrokken zijn bij de export, maar de vraag is of we dat echt moeten willen, want met de nadruk op export, dat is soms niet te rijmen met bijvoorbeeld concepten zoals kringlooplandbouw of een circulaire lokale economie. Kortom, niet alle goederen hoeven wat ons betreft vanuit Drenthe de wereld over te vliegen. Tot slot lasen we op pagina 14 ook nog, in het kader van de persoonlijke organisatie, een stukje over sociale innovaties. Dat begrepen we niet helemaal, dus ik zal er graag wat uitleg over willen hebben. Tot zover onze bijdrage.

De voorzitter: Ik dank u wel. Dan gaan we verder met mevrouw Mentink van de CDA-fractie en daarna mevrouw Udinga. Ja mevrouw Mentink, gaat uw gang.

Mevrouw Mentink: Ja dank u wel voorzitter. Toen ik het Statenstuk las, bracht me dat in gedachten naar alle ondernemers in Drenthe. Alle mkb-bedrijven. Vaak familiebedrijven, die gebruikmaken van deze dienstverlening in het kader van het IBDO. Een nieuw programma voor de komende vier jaar dat zowel startende als gevestigde ondernemers ondersteunt. Wat het CDA in het bijzonder aanspreekt, is het betrekken van de kennisinstellingen bij dit programma. We mogen trots zijn dat we in Drenthe vooroplopen in het mkb-beleid en voortdurend nieuwe instrumenten inzetten, zoals nu onder meer de financieringstafel. Ondernemers worden bij complexe vraagstukken aan tafel gebracht met verschillende typen financiers, zoals banken, investeerders, participatiemaatschappijen, informal investors, crowdfunders en dergelijke. Hiermee profileert Drenthe zich nadrukkelijk en blijft mede daardoor landelijk vooroplopen in Nederland bij het mkb-beleid. Voorzitter, ook is het een feit dat de Ondernemers Fabrik een loket is geworden waar ondernemers in tijden van corona geholpen worden, maar ook waar ze hun succesverhalen kunnen delen met andere ondernemers. De IBDO heeft zich bewezen dat het wendbaar is en snel kan opschalen voor een goed resultaat voor de ondernemer. Onze lof daarvoor. Ook de waardering van het CDA dat Drenthe zich wil blijven inzetten voor versterken en innovatie van onze Drentse ondernemer met het nieuwe 'Programma Ik Ben Drents Ondernemer 2.0', gaan wij ervan uit dat dit goed te realiseren is. Mede door deze initiatieven vergroot men de import, versterkt men de ondernemer en kunnen we de buitenwereld laten zien hoe de Drentse ondernemer zich heeft ontwikkeld. Wij hopen hiermee ook dat er nieuwe ondernemers zich gaan vestigen in dit warme bad voor de ondernemer. Voorzitter, ook al staat er in het stuk: 'Innovatie blijft een uitdaging', gaan wij als CDA ervan uit dat de verbinding participatie van verschillende partijen inzet blijft. Het versterkt hiermee mede het ondernemerschap in alle familiebedrijven. Voorzitter, ik rond het af. En daarmee wil ik dus ook zeggen, dat wij het ermee eens zijn dat de evaluatie eigenlijk ook iets te laat is en dat we dus graag zien dat wij de evaluaties wat eerder krijgen. En we zijn ook erg benieuwd naar de bijeenkomst van vanmiddag. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, dan gaan we verder met mevrouw Udinga van de VVD-fractie en daarna met meneer Velzing.

Mevrouw Udinga: Dank u wel voorzitter. Wat als ik Drentse ondernemer zou zijn? Zou ik dan baat hebben bij een programma dat helpt bij de start, groei, innovatie, export of financiering van mijn bedrijf? Het antwoord is ja, daar is de VVD van overtuigd. Het 'Programma Ik Ben Drents Ondernemer' heeft alles in huis om ondernemers te stimuleren, te versterken, uit te dagen en te verbeteren. Wie het programma kent, is over het algemeen tevreden, zo blijkt uit een rondje langs de velden. Maar we zijn minder overtuigd van het feit dat ondernemers in Drenthe het loket voldoende kennen en gebruiken. Onbekend maakt onbemind en te veel mkb-ers in Drenthe maken nu geen gebruik van dit programma, terwijl ze dat wel veel op zou kunnen leveren. Daarom onze vraag aan de gedeputeerde, wat kan IBDO nog meer doen dan ze al deed om alle Drentse ondernemers te bereiken dan? Dan een vraag over de aanbesteding van IBDO. Heeft de gedeputeerde zijn best gedaan om ook Drentse bedrijven de mogelijkheid te geven om een voorstel in te dienen? Dit gezien de motie die in de vorige periode is aangenomen om vooral ook Drentse bedrijven de kans te geven om mee te dingen naar deze mooie klus. Dan tenslotte voorzitter een vraag over het toezicht bij het programma. De Staten krijgen de komende 4 jaar twee keer een evaluatie. Maar hopelijk is dat niet een evaluatie waarbij de slager zijn eigen vlees keurt. Is er een mogelijkheid om bijvoorbeeld een raad van toezicht in te stellen die de Staten jaarlijks informeert over de prestaties en de behaalde resultaten? Tot zover voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we verder met de heer Velzing van Forum voor Democratie en daarna mevrouw Haan.

De heer Velzing: Dank u wel voorzitter. In de eerste plaats wil ik namens Forum mijn dank uit spreken voor iedereen die bij het opstellen van de beleidsbrief 'Ik Ben Drents Ondernemer' betrokken is. De brief is een beginpunt voor een discussie over het weerbaar maken van de Drentse economie in combinatie met het aantrekkelijk maken van het vestigingsklimaat. Natuurlijk heb ik wel een aantal zaken waar ik wat meer informatie over zou willen hebben, ter beoordeling van de effectiviteit van het programma. Ik mis een feitelijke cijfermatig onderbouwde paragraaf, waarin alle effecten die worden gesteld, voor iedere burger duidelijk te zien zijn. Een voorbeeld hiervan is de vraag, hoeveel ondernemers en in welke sectoren hebben nu feitelijk profijt van de inspanningen die geleverd worden? Het gaat er uiteindelijk om of die maatregelen voldoende opleveren. En zo ja, hoe we dat kunnen uitbouwen, zodat we nog meer ondernemers straks binnen het IBDO-programma kunnen verwelkomen. Een andere zaak die ik graag uitgediept zou willen zien is, welke zwaktes er in het programma zitten, wat daaraan gedaan kan worden. Ik zou me kunnen voorstellen dat u bijvoorbeeld een inventarisatie zou maken van leegstand in bedrijfsruimtes van kantoren. Als daarbij wordt vastgesteld dat het een groter percentage is dan 3 jaar of langer leegstaat, kan hierop beleid gemaakt worden. Waarmee deze langdurig leegstaande panden worden gebruikt om startende ondernemers een financieel aantrekkelijk regeling te geven, waarmee ze goedkoop de langdurige leegstaande panden kunnen betrekken. Op de rest van de in het programma genoemde zaken zie ik veel overeenkomsten met alle overige provincies. Onderwerpen als duurzaam en groen staan centraal. Waarbij ik me wel afvraag of hierbij ook rekening gehouden wordt met de economische gevolgen voor onze mooie provincie. Als we stellen dat we op het gebied van het mkb landelijke voorlopers zijn, is het voor ons niet duidelijk hoe we dat gaan vasthouden. Het feit dat een zogenoemde Klimaat Deal met het mkb is gesloten, maakt de concurrentiekracht niet automatisch beter. Ik zou daarover wel wat meer uitleg willen krijgen. Maar wordt het beter voor ondernemers in Drenthe, waardoor ze dan weerbaarder zijn in een concurrentieslag? Tot slot voorzitter. Gezien het feit dat er maandagmiddag door de Statengriffie nog een brief van gedeputeerde Brink en een advies van zijn nagezonden, zou voor Forum voor Democratie graag zien dat Punt 5 het 'Programma Ik Ben Drents Ondernemer' als B-stuk doorgaat naar de Provinciale Staten. Op die manier heeft onze fractie voldoende tijd om de stukken te bespreken en zijn wij van mening dat dit recht doet aan de belangrijkheid van het onderwerp. Dank u.

De voorzitter: Dank u wel meneer Velzing. Dat laatste punt heb ik al vaker gehoord, dus dat zal wel doorgaan denk ik. We gaan nu verder met mevrouw Haan van de GroenLinks fractie en dan straks als laatste nog mevrouw Dingen van de D66-fractie. Ik geef het woord aan mevrouw Haan.

Mevrouw De Haan: Dank u wel voorzitter. Voor ons ligt het vervolg van het 'Programma Ik ben Drents Ondernemer'. De informatiebijeenkomst van 7 oktober is verzet naar vanmiddag. Jammer dat we als Statenleden hierover niet eerder bijgepraat zijn. Het is goed om de startende ondernemer op de weg te helpen, maar het is nog belangrijker om de huidige ondernemers te ondersteunen. Dan wordt het dus 'Ik Ben En Blijf Een Drents Ondernemer'. In dit programma is er een goede samenwerking tussen gemeentes, kennisinstellingen in de provincie Drenthe, om zo tot een optimale steun te komen voor de Drentse ondernemers. De Drentse economie bestaat voor 99% uit mkb-bedrijven. Daarom blijft het belangrijk om dit programma verder te ontwikkelen en zal GroenLinks het programma en de bijbehorende financiering ook steunen. De inzet van de MKB-Deal voor digitalisering, internationalisering, technische en sociale innovatie is hard nodig voor een goede basis voor ondernemen in de toekomst. Mooi dat dit programma als voorbeeld dient voor andere regio's in Nederland. De fractie van GroenLinks maakt zich zorgen over de gevolgen van de coronacrisis. Goed dat hier extra op is geïnvesteerd door de provincie en er veel ondernemers bereikt en ondersteund zijn. Er zijn ondernemers die hun bedrijf in deze corona-crisis niet goed of helemaal niet kunnen voortzetten. In de rapportage staan de cijfers van het aantal arbeidsplaatsen in 2018. GS heeft na de economische koers opnieuw cijfers

doorgegeven. Geeft het langdurig aanhouden van deze crisis GS reden om zorgen te hebben over de huidige cijfers en ontwikkeling? Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel en dan als laatste spreekster mevrouw Dingen van D66. Gaat uw gang.

Mevrouw Dingen: Ja dank voorzitter. D66 staat positief tegenover de ontwikkeling en werkzaamheden van Ik Ben Drents Ondernemer. Vanuit de ondernemers bereiken ons positieve geluiden. En natuurlijk zijn er altijd verbeterpunten. Tijdens de werkbezoeken in de periode voor corona bij de IBDO in de Ondernemers Fabriek, zijn wij goed meegenomen in de werkzaamheden en resultaten van IBDO. Het centrale doel voor IBDO is om startende en gevestigde mkb-ondernemingen zo te ondersteunen, dat zij hun overlevingskans vergroten, zich op een goede wijze aanpassen aan verandering in de samenleving, voortdurend blijven innoveren en hun concurrentiepositie verbeteren. Logische en goede doelen die wij als deze D66 kunnen onderschrijven. Vooral innovatie vinden wij erg belangrijk. Maar we missen in deze doelen, we missen in deze doelen de coronacrisis en de effecten die dat heeft voor MKB Drenthe. Dit zal de komende periode de grootste opgave worden voor ondernemend Drenthe, om daar goed doorheen te komen. Kan de gedeputeerde aangeven hoe hij hierin staat en welke concrete activiteiten en regelingen er zijn vanuit de provincie Drenthe ter ondersteuning van het MKB in de tweede coronagolf? D66 denkt dan ook aan die ondernemers die door de coronacrisis in de schulden en beneden het bestaansminimum komen. Wat heeft IBDO deze ondernemers te bieden? Er zijn vier programma doelen geformuleerd en die zijn prima. Alleen, wij missen daarin de bijdrage voor het stimuleren en ondersteunen van impact ondernemingen. Wel lezen we in bijlage 2, bladzijde 6 punt 3.2, dat er aandacht is voor sociale innovatie. Maar dat is iets heel anders dan impact ondernemen. Impact ondernemen is breder dan sociaal ondernemerschap. Bij impact ondernemen gaat het eerst om de impact die het bedrijf op allerlei gebieden nastreeft, zoals milieu, duurzaamheid, natuur, mens, samenleving en dan om het financiële rendement. Het is een ondernemer met een andere bedrijfsfilosofie. Kan de gedeputeerde aangeven op welke manier impact ondernemen de ondersteuning krijgt die het verdient en of er ook een inzet komt van de specialist op impact ondernemen binnen het IBDO? En wij missen de aandacht en kansen die er zijn voor de doorontwikkeling van de regionale markt en producten. De corona- crisis heeft laten zien dat hier nu veel belangstelling voor is. En als dit creatief en innovatief wordt opgepakt, biedt dat veel kansen. Bijvoorbeeld het project Drentse Schatten. Kan de gedeputeerde aangeven of dit nog als programmadoel meegenomen kan worden? En dan als laatste lezen wij dat dit binnen IBDO 2.0 een verdere samenwerking gezocht gaat worden met de Drentse gemeenten, VNO-NCW en MKB- Noord en de diverse kennisinstellingen in het beroepsonderwijs. Dit vindt D66 een logische en goede zaak. Dank voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel voor uw bijdrage en ik kan u melden dat het beeld, een prachtig mooi stilstaand beeld was, maar het geluid was werkelijk perfect. Wij gaan nu over tot de reactie van de gedeputeerde, in dit geval gedeputeerde Brink. Daar gaan wij maximaal 6 minuten van genieten. Het woord is aan de heer Brink.

Gedeputeerde Brink: Dank u wel voorzitter. Of het genieten wordt, laat ik graag aan anderen over, maar dank voor het woord. Voorzitter, allereerst excuses voor het niet meesturen van de evaluatie. We hebben dat, maandag kwam dat door en wij hebben getracht het zo snel mogelijk in ieder geval te repareren. Maar ik snap dat een aantal partijen zegt, wij willen dat nog nader tot ons nemen en eventueel daarop terugkomen. En mochten daar vragen over zijn, ben ik, maar ook ambtelijk, altijd bereid om daar nog antwoord op te geven. Nog even over de infosessie. Daar is net iets over gezegd door de mevrouw van de SP volgens mij, ik denk mevrouw Haan, ik heb alles getracht om maar eens te kijken, kunnen we dat versnellen? Helaas is dat niet gelukt voor deze vergadering. Het spijt me, maar ook daar als daar iets uitkomt, laat me dat weten. Voorzitter, dan alle vragen, want ik ga er wat snel doorheen. Ik heb 6 minuten. We hebben een lange dag. Ik dank alle partijen voor de complimenten

die ze hebben voor het programma en het opgestelde stuk. Terecht noemt mevrouw Van den Berg als eerste grootste verandering, en dan kom ik eigenlijk op de laatste spreekster, mevrouw Van Dingen, die eigenlijk zegt van, de samenwerking met alle partijen die ze noemt, er is geen samenwerking, het zijn onze partners. En dat is denk ik ook de grootste verandering, dat de congenens niet, het is geen programma meer van de provincie, maar het is een programma van iedereen die betrokken is. Maar ik denk, ik schat in misschien wel een 20-25 partijen in alle gemeentes, die gezamenlijk met dit programma aan de gang gaan. Dan de vragen die ook gesteld worden door meerdere partijen. Hoe is de samenwerking met de gemeentes? Wordt daar voldoende, nou is het voldoende zichtbaar op de sites? We hebben natuurlijk met alle accountmanagers, die zitten ook in het beraad, die doen ook mee in het netwerk van ons 'Ik Ben Drents Ondernemer'. En ja, ik pak hem maar even, de Drentse zaak van Assen. Daar is een goede samenwerking mee. Nog sterker, ik ben ook wel eens een aantal keren op die bijeenkomsten geweest. Er is een goeie wisselwerking om daar vanuit het 'Programma Ik Ben Drents Ondernemer', ook de samenwerking op te zoeken en dezelfde onderwerpen en soms elkaar te versterken. Ja de voortgang voorzitter. Ik heb al iets gezegd dat het mij spijt dat de rapportage niet gekomen is, maar het lijkt mij wenselijk dat wij jaarlijks een soort voortgangsrapportage geven vanuit het 'Programma Ik Ben Drents Ondernemer'. Wat zijn de veranderingen? Wat zijn de verbeterpunten, de leermomenten? En wat mij betreft doen wij dat een beetje in de staart van de Drentse economie, zodat wij een heel aantal dingen mee kunnen nemen om onze Statenleden mee op de hoogte te houden van de verandering in onze Drentse samenleving en in onze Drentse economie. Ik heb al iets gezegd, ik kom bij de heer Steenberg, de samenwerking accountmanager, heb ik iets over gezegd. Dat is nogmaals maximaal een samenwerking. Ik ga niet meer in op groen of niet groen. Volgens mij is dat een kwestie van, wij zullen voor onze economische koers en dat is ook mooi dat die nu vastgesteld is, daar staat wel degelijk in dat slim en groen een uitgangspunt is van onze Provinciale Staten. Dat is natuurlijk ook een beetje de leidraad voor deze economische koers. En we zullen ons met elkaar natuurlijk die kant ook op gaan, maar we gaan meer naar een circulaire en groene economie toe. Maar het is ook vooral aan ondernemers die de vragen stellen en die wij proberen behulpzaam te zijn. Maar onze economische koers zal daar leidend in zijn. Mevrouw Mensen stelt een vraag over de kennis makelaars. Ik kan melden, de kennismakelaars zijn op zich in dienst bij de kennisinstellingen, maar werken onder de vlag van Ik Ben Drents Ondernemer en werken dus ook binnen de doelen en de opdrachten die wij vanuit Ik Ben Drents Ondernemer met elkaar melden en wat onze uitgangspunten zijn. En we delen de ambities, ik kijk even wat ik hier nou neergezet heb hoor, de Plusprogramma's. Alle partners kunnen plus- programma's indienen. Zitten niet hier in deze financiën, dus mocht er een plus- programma komen, dan zullen de partijen met elkaar ook moeten zorgen voor financiën en indien nodig. En als we dat met elkaar wensen, vinden, dan zouden wij ook bij u daar eventueel op terug kunnen komen, maar is op zich nu niet aan de orde. Ja en dan staat er iets in van de aanbesteding. Ja volgens mij, de vraag is even, wat staat er in de aanbesteding? Maar dat is een groot document? Het is een document waar alles in staat van Ondernemers Fabriek tot wat doen we qua exportbevordering. Wat doen we met de vouchers? Hoe gaan we om met innovatie? En dat is een lijvig document en daar staan al onze doelen letterlijk en figuurlijk in beschreven en per onderdeel staat ook de taakopdracht erin. Dus het is niet een kwestie van, hier is het geld € 3 miljoen voor 4 jaar en we gaan, ik zou bijna zeggen, het programma bekijkt zelf wat ze gaan doen. Daar zit een strakke regie op. Dit is samen gemaakt met al die partners, met natuurlijk de bagage die we vanuit het eerdere programma hebben. Dan mevrouw Kort. Heb ik denk ik hierbij ook behandeld. Van der Meijden, betekeniseconomie. Ja, kijk ook even, het staat erin. Er staat in wat we daarmee bedoelen. En dat is ook de uitvoering. En dat komt ook terug in de economische koers en dat zullen we ook in dit programma zeker doen. Want door een aantal van u is daar iets over gezegd. Wij beseffen ons in onze economische koers, maar ook in dit programma, dat er een heel aantal ondernemers zijn daar het meer gaat als alleen om economie, maar ook over het welzijn van de mensen en het welzijn van onze Drentse samenleving. Even kijken. Hoeveel procent ondernemers bekend zijn met Ik Ben Drents Ondernemer weet ik niet. Ik weet wel dat het platform met meer dan 100.000 bezoekers per jaar heeft en dat was in 2018

nog maar 40.000 bezoekers. Dus we zien wel dat dit enorm toeneemt. Maar ik heb niet een idee, natuurlijk kan het altijd beter en de vraag wordt bij mevrouw volgens mij Udinga straks ook nog gesteld, van ja wat kunnen we daaraan doen? Wij proberen constant naamsbekendheid, daarom is het ook mooi dat de naam nu voortduurt en dat we het programma voort zullen zetten, maar ook vooral via onze partners. En ik verwacht daar veel van om de integratie met Kennispoort, de kennisinstellingen, maar ook met MKB en VNO-NCW, want die zullen hun leden ook moeten wijzen op het programma wat voor hun veel kan betekenen. En we zullen daar nogmaals alles aan doen. Ik kijk even. De evaluatie van de partners die komt. Sociale innovatie. Volgens mij wordt daar in ieder geval bedoeld, heel veel ondernemers hebben ook vragen als ze in de groei zitten, van ja, hoe gaan wij om met onze medewerkers? Hoe kan ik de medewerkers maximaal bedienen? Ik denk trouwens ook dat daar het sociale ondernemerschap met impact ook terugkomt. Maar dat winst ook soms terugvloeit naar naar medewerkers. Kortom, dat soort vragen om sociale innovatie in de nieuwe tijd zitten daar zeker in. Even kijken. Voor alsnog bezien. Nou ja, we hebben... Ik heb iets gezegd over het vinden van het loket. Drentse bedrijven kunnen meedoen, maar ik moet mevrouw Udinga wel melden, het is een Europese aanbesteding, die is aan strikte regels gebonden. Maar in eigenlijk, volgend op uw motie proberen wij wel degelijk als college te kijken hoe kunnen ook Drents bedrijven vooral meedoen bij onze aanbestedingen? En dit is wel een grote aanbesteding, maar er zitten zekere raamonderdelen in waarop Drentse bedrijven kunnen inzetten. Ja en dan noemt u nog over de Governors. Ik ben daar eigenlijk wel heel trots op dat alle partijen die in het programma zitten, ook in de Governor zitten. Er zit een adviesgroep in en volgens mij is de adviesgroep voldoende bij machte om juist in dit programma, wij zijn niet een NOM waar meer als € 100 miljoen in omgaat, dan vind ik een raad van toezicht wel heel zwaar. Maar wij denken dat wij met die adviesgroep, waar ook ondernemers in zitten, voldoende correctie en sturingsvermogen hebben op het programma, ik zou bijna zeggen, bij de les te houden, maar in ieder geval bij de tijd te houden. Want de tijd verandert, dat hebben we dit jaar gezien. Ik kijk even naar, wat even vragen, want het is constant in ontwikkeling. De heer Velzing noemt nog een beetje van de leegstand. Volgens mij is het aan iedere adviseur alle mensen die vanuit de provincie bij de weg lopen, geef je ogen en oren de kost. Mocht er een soort bijvangst kunnen komen en u noemt er bijvoorbeeld een leeg gebouw, dan zullen wij dat zeker niet laten om te kijken hoe kunnen we daar met elkaar invulling aan geven? Maar het is natuurlijk niet een primaire opdracht, als je kijkt naar de opdracht van het programma Ik Ben Drents Ondernemer. En ik durf de stelling aan, maar dat is een beetje de vraag, ik durf de stelling aan dat dit programma ondernemers zeker helpt en bijdraagt aan het sterker maken van onze mkb-ers en aan innovatieve ideeën. Nou, ik vond het mooi dat mevrouw Haan zei, van Ik Ben En Blijf Drents Ondernemer, want dat is natuurlijk ons doel. Ook dank voor de steun voor de MKB Deal. Ja corona, mevrouw Dingen zegt daar iets over. Wij zullen er zo lang mogelijk en indien dat nodig is, zeker doorgaan om misschien op een andere manier nog wat extra ondersteuning te geven door webinars te organiseren. Het is een andere tijd, dus we doen het op een andere manier en we zullen daar zeker mee doorgaan. Zolang daar behoefte aan is, gaan we dat doen. Impact heb ik iets van gezegd met onze economische koers, maar er staat wel in het stuk we willen iets met NICE. En zoals u weet, dat heb ik net al gezegd, zie ik ook grote kansen voor onze circulaire economie. Korte ketens wordt nog even genoemd. Wat mij betreft is dat ook een onderdeel. Als daar behoefte aan is, zullen wij daar zeker vanuit het programma aandacht aan schenken. Dat is iets wat we met elkaar denk ik ook graag willen, wat ook bestaat in onze economische koers en dat kan ook nieuwe economie zijn. Voorzitter, volgens mij heb ik alle vragen gehad. Ik heb... , mocht er nog iets zijn, dan ben ik bereid die vraag te beantwoorden. Maar ik durf de stelling aan: Ik ben trots op ons programma. Wij staan er landelijk goed op. Is het gemakkelijk? Nee. Heb je daar wel eens geen zorgen over? Dat is best wel eens moeilijk. Ondernemers Fabrieken, hoe houd je die goed gevuld met goede jonge ondernemers? Maar aan de andere kant denk ik dat we kunnen kijken en terug kunnen zien op goede eerste jaren. Maar laten we voortbouwen op het succes daarvan en nu ingaan om het succes verder uit te bouwen samen met die partners. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel meneer Brink. Even qua feedback: iets meer dan 9 minuten, maar wel mooi uitgebreid, waardoor wij nu een tweede termijn nauwelijks meer nodig hebben. We hebben sowieso met elkaar al kunnen concluderen hier dat het stuk doorgaat als een B-stuk naar de Statenvergadering. Maar het zou kunnen dat u nog een antwoord op een vraag heeft gemist. Dus ik wil u toch nog vragen, zijn er nog leden van u, en steekt maar even een handje op in het systeem zou ik zeggen, die nog een korte vraag hebben, dan zullen we die nog even langsgaan. Wie heeft er nog een vraag? Ik zie alleen de heer Van der Meijden. Dan krijgt die nog even het woord. Heer Van der Meijden, gaat uw gang.

De heer Van der Meijden: Dank u voorzitter. Ik weet, het antwoord van de heer Brink is prima, alleen ik mis toch een beetje de duidelijke onderbouwing. Waar kan ik nou precies terugvinden in het hele project dat ook betekenis in de economie nou ook een feitelijke rol krijgt in het geheel? Dat kan ik niet expliciet terugvinden. Misschien kunt u dat nu beantwoorden of misschien kunt u dat vanmiddag... , maar dat blijft toch een vraag die bij mij blijft hangen.

De voorzitter: Dank u wel meneer Van der Meijden. Mijn suggestie zou zijn om de vraag even vast te houden tot vanmiddag, maar ik geef toch de heer Brink nog even het woord. Heer Brink.

Gedeputeerde Brink: Ja, ik vind het een goede suggestie voorzitter. En volgens mij gaan we daar duidelijk maken dat betekenis en sociale economie en sociaal ondernemerschap, zeg maar een impact ondernemen, dat dat wel degelijk in het programma zit. Maar ik stel inderdaad voor om daar vanmiddag nog wat uitgebreider op terug te komen.

De voorzitter: Dank u wel. Dan is op dit moment het agendapunt voldoende behandeld en dan wens ik u in ieder geval vanmiddag een mooie zitting toe over dit onderwerp en dan krijgen we dit onderwerp in de Statenvergadering weer op tafel. Dan gaan wij zo meteen verder met punt 6 van de agenda, maar ik schors eerst de vergadering voor 9 minuten, tot 10.05 uur.

6. Investeringsagenda PLUS 2020-2023, Statenstuk 2020-954

De voorzitter: Het is 10.05 uur. We gaan verder met de agenda. Aan de orde is de Investeringsagenda PLUS 2020-2023. De woordvoerders zitten inmiddels in de spotlight en die gaan besluiten, althans in de Statenvergadering, De Investeringsagenda vast te stellen, inclusief de toediening van middelen aan de thema's. Aan de vastgestelde financiële ruimte van € 50 miljoen de reserve Investeringsagenda 2020-2023 toe te voegen en wel € 2 miljoen uit de vrije ruimte uit de begroting 2020, € 8,5 miljoen uit de reserve Investerings Verkeer en Vervoer, € 2,5 miljoen bijdrage aan de regiodeal 'Focus op vrijetijds- economie' en de dekking van de € 2,5 miljoen voorgenomen bijdragen regiodeal vast te stellen. Bestaande uit een drietal posten. De toevoeging van € 13 miljoen plaats te laten vinden via een aparte begrotings- wijziging. Per thema de uitgewerkte voorstellen ter besluitvorming aan de Staten voor te leggen. Heel verhaal. En bij het opmaken van de Jaarrekening 2020 de nog niet uitgegeven middelen voor de oude Investeringsagenda over te hevelen naar programma 9 van de begroting. En over de uitvoering en voornemens van de Investeringsagenda te rapporteren volgens de planning en control cyclus. Dat is een hele mondvol. Dat betekent straks ook dat de sprekers een spreektijd hebben van 3 minuten, maar we beginnen met een inspreker vandaag, die zich bij dit onderwerp heeft gemeld. En dat is de heer Bouwmeester, burgemeester van de gemeente Coevorden. En die heeft op dit moment de camera nog uit. Hij staat al wel in de spotlights en ik wil hem vragen om alvast de camera aan te zetten, dan kunnen wij hem ook zien.

De heer Bouwmeester (inspreker): Dat is een goede, voorzitter.

De voorzitter: Eerst even testen.

De heer Bouwmeester (inspreker): Ik heb volgens mij de camera aan.

De voorzitter: Wij zien op dit moment alleen maar een donker beeld met een camera en een streepje erdoor.

De heer Bouwmeester (inspreker): Kunt u mij horen?

De voorzitter: Wij kunnen u uitstekend horen, daar is niks mis mee. We gaan even de techniek raadplegen nu.

De heer Bouwmeester (inspreker): Ja, ik zie mezelf wel namelijk en mijn camera staat ook aan.

De voorzitter: Oké.

De heer Bouwmeester (inspreker): Misschien moet er nu nog iets gebeuren. Anders doen we het gewoon zonder camera. Dat is wel jammer.

De voorzitter: Ja, nee, dat is goed. Tot mijn grote vreugde ben ikzelf volkomen atechnisch, dus ik kijk even naar de technici hier. Momentje graag. We wachten nog heel even. Heren, had u nog een goed idee? Heeft u ergens ook in beeld een knopje AV-instellingen ergens in een balkje, bovenin? Daar schijn je iets te kunnen doen. Toegang geven tot camera, iets dergelijks. Maar ik houd nu op hoor.

De heer Bouwmeester (inspreker): Ja, ik zal nog even ergens anders proberen te kijken of dat beter wordt, Nee, ik vrees dat ik het ook niet beter kan maken voorzitter.

De voorzitter: Nou, dan ga ik de Staten vriendelijk vragen of ze bereid zijn genoeg te nemen met alleen uw geluid. En dan komt er vanzelf weer een moment dat we elkaar in levenden lijve weer kunnen gaan zien. Dan is nu het woord aan de heer Bouwmeester en die heeft voor zijn spreekbeurt maximaal 5 minuten. Het woord is aan de heer Bouwmeester.

De heer Bouwmeester (inspreker): Dank u wel voorzitter. Ja, ik had graag natuurlijk nu een prachtig beeld laten zien als mijn achtergrond, maar ik ben blij dat ik in ieder geval tot u kan spreken als burgemeester van Coevorden. Wij melden ons niet gauw bij het Drents Parlement en dat heeft dus niks te maken met het feit dat wij als eerste hoofdstad van Drenthe, waarbij u uw voorgangers zich verzamelden in ons kasteel, het nu moeilijk zouden vinden om die gang naar Assen te maken. Want we werken natuurlijk al heel lang heel goed en nauw met elkaar samen. Maar, nu u gaat spreken over provinciale stimuleringsmaatregelen 2020-2023 en de rol die de Drentse steden daarbij te vervullen hebben, moeten wij ons als stad van Drenthe natuurlijk wel melden. Want zoals een flink aantal van u dat nu weet en in de binnenstad van Coevorden zijn geweest, zijn wij daar al bijna 20 jaar flink aan de slag. Een reeks van projecten is met tientallen miljoenen euro's, vooral ook gemeentelijke middelen moet ik zeggen, gerealiseerd. En daar zijn we best trots op. We moeten ook verder. De Retailagenda draagt de provincie nog mooi aan bij. Dus, inderdaad goede samenwerking, maar we willen wel verder en we moeten ook verder, want we zijn ambitieus en we zien ook allerlei kansen in onze regio. En ik maak dus graag gebruik van het feit dat we u deelgenoot willen maken en kunnen maken van wat nu voorligt en wat dat voor ons betekent. Wij zijn de stad Coevorden in dit geval nu even en een van de vijf sterke steden in Drenthe. In die zin doet het ook wel een beetje zeer dat het persbericht bij dit voorstel sprak over 'De vier regio steden' in Drenthe. En dan doet nog het oude sentiment van HEMA versus

Robeco, dient zich weer aan. En ik moet u in alle eerlijkheid zeggen wij in Coevorden voelden ons absoluut geen deel meer van de Robeco. We zijn natuurlijk uniek, dat zegt iedere burgemeester, mag u ook van mij verwachten, maar we zijn natuurlijk deel van de sterke steden in Drenthe die de agenda van Drenthe voorwaarts helpen. En als u naar de sociaaleconomische indicatoren kijkt, dan kunnen we zeker de vergelijking met de stedelijke problematiek elders in Drenthe aan. We hebben die gedachtegang al vaker bij uw Staten neergelegd, ook als u kijkt naar de behandeling van uw Omgevingsvisie in 2018, waarin duidelijk staat omschreven wat de provincie wenst te verstaan onder steden en het belang daarvan, agglomeratiekracht, het belang van een Drents stedelijk netwerk, bruisende steden in robuuste stedelijke netwerken. En daar werken we als Coevorden al jarenlang hard aan mee. Denk even aan het initiatief destijds 'Vierkant voor Werk' en nu de Stegzaal, onderdeel van de RegioDeal, waarbij u spreekt in uw beleid over contacten toekomstbestendige en robuuste duurzame steden met een eigen karakteristiek, aantrekkelijke binnensteden met een gevarieerd vestigingsklimaat voor wonen en werken, maatschappelijke voorzieningen, cultuur en vrijetijdsvoorzieningen, een aantrekkelijke omgeving voor beleven en ontmoeten, gevarieerde en gewaardeerde woon- en werkmilieus, goede bereikbaarheid over de weg en met openbaar vervoer, en het ontwikkelen van innovatieve toekomstbestendige en klimaatadaptieve strategieën. Ook daar kun je Coevorden denk ik zonder meer classificeren als volop voldoende aan dit beeld. Denk maar even aan de eerste realisatie van de beide opgaven om windenergie te realiseren in Drenthe. Daar waren we allang natuurlijk de absolute koploper. En wij herkennen ons dus absoluut niet in een neiging die wij bespeuren, om Coevorden toch weer buiten de Drentse steden te houden. We hebben immers van oudsher een positie als knooppunt. Vanuit de middeleeuwen al natuurlijk als poort van zuid naar noord, de toegangspoort van Noord-Nederland. Ik kom er zo meteen nog wel even op terug. En de sporen daarvan zijn natuurlijk volop zichtbaar in onze stad. Maar ook tegenwoordig is die positie in de regio als knooppunt van verkeer en vervoer van goederen en personen duidelijk zichtbaar. Wij werken ook samen goed, trekken we daarin op. In het stuk dat voor u ligt wordt natuurlijk ook gewag gemaakt van de projecten op het spoor. Andere bereikbaarheidsvoorzieningen zijn natuurlijk ook uw agenda volop gepasseerd. Ook voorbeelden van mooie samenwerking het RSP- traject, de verbreding van de N34, die allemaal ertoe bijdragen dat we ook als Coevorden die rol kunnen vervullen. Maar het moet uiteindelijk ook leiden tot een meerwaarde voor de Coevorder en voor de regionale Zuidoost-Drentse bevolking. En wij zijn, dat mag u van ons verwachten, ook geen echte cirkel om nog wat verder door te trekken tot 360°, dus we kijken ook, traditiegetrouw zou je bijna zeggen, in het Grafschaft Bentheim. Die hebben we natuurlijk ook nodig, al was het maar voor dat spoor. Maar dat gaat over veel meer dan dat. Er ligt veel potentie en daarin kennen wij natuurlijk als Coevorden ook een deel van uw Staten de Drents-Europa Netwerken Werkgroep, daar zijn we natuurlijk eigenlijk goed mee on speaking terms, daar werken we veel mee samen. En daarin is ook zichtbaar hoe wij onze rolnemingsfunctie ook vanuit de stedelijke functie hierin zien. En ik meen ook dat we kunnen zeggen dat de resultaten boeken. We zijn verbindend, we zijn initiator, we hebben een knooppuntrol, ook in de uitvoering van de Koöperationsagenda die u als Staten van Drenthe bent aangegaan om inhoud te geven aan de samenwerking Noord-Nederland - Niedersachsen. Allerlei grensoverschrijdende samenwerkingsverbanden, daar zijn wij denk ik heel duidelijk terecht zichtbaar. Want noblesse oblige immers. En wij zien dus een belangrijke rol voor onszelf weggelegd.

De voorzitter: De heer Bouwmeester, mag ik u toch vragen richting de afronding te gaan.

De heer Bouwmeester (inspreker): Ja, dat zal ik doen, want het is juist die inhoudelijke invulling die nu ons opgave voor de komende paar jaar is, dus ook voor deze periode 2020-2023. We hebben gisteren een historisch besluit genomen om de Wet voorkeursrecht in de stationsomgeving op te leggen, omdat wij die inhoudelijk ambitie ook verder willen doorvoeren en dan hebben we de samenwerking met de Drentse Staten bij nodig. Dat kunnen we niet alleen en ik doe dus een oproep aan de Staten, nadat

we daarover een goed gesprek met het college van GS al hebben gevoerd om ruimte te houden voor een andere zelfbewuste regiostad in Drenthe, namelijk Coevorden. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel voor uw bijdrage. Ik kijk rond in de spotlights waar Staten zijn en ik kijk of er behoefte is aan vragen in uw richting. En die zijn er. Ik zie een handje bij meneer Van Dekken, mevrouw Kleine Deters en mevrouw Potharst. Mevrouw Kleine Deters D66. Gaat uw gang.

Mevrouw Kleine Deters: Wel jammer dat we geen beeld hadden van meneer Bouwmeester, maar ik herken de stem, dus hij zal het werkelijk zijn. Dank voor uw bijdrage heer Bouwmeester. Wel een vraag. Ik denk dat, uw pleidooi is heel helder, ik probeer hem even te koppelen aan de Investeringsagenda. Ik zou zelf een aantal punten die u naar voren brengt, koppelen aan bijvoorbeeld begroting of andere onderwerpen. Maar u hebt bewust gekozen om in te spreken bij de Investeringsagenda. Ik heb geen inhoudelijke vraag op uw verhaal, dat is mij helder en een aantal punten herken ik ook zeer. Maar ik zou hemzelf graag willen betrekken bij andere agendapunten. Maar mogelijk dat u een andere overweging hebt gemaakt. Dan hoor ik dat graag.

De voorzitter: Meneer Bouwmeester.

De heer Bouwmeester (inspreker): Dank u wel voorzitter. Nee mevrouw Kleine Deters, dan heeft u goed geluisterd, want het gaat ons ook niet om een amendering van de voorstellen die voor u liggen, ook niet om financiële amendering. Wij snappen ook de nood bij de HEMA-gemeenten. Het gaat ons wel om het signaal dat, als dit betekent dat de periode van 2020-2023 de grote ontwikkelingen en de grote financiële opgaven worden verwacht in de HEMA-gemeenten, dan zouden wij graag aandacht vragen voor datgene waar wij nu ons commitment over zijn aan het aangaan en waar we ook gewoon de steun vanuit de provincie bij nodig hebben.

De voorzitter: Dank u wel. We gaan verder met de heer Van Dekken van het CDA.

De heer Van Dekken: Voorzitter dank u wel, want ik zou toch ook in de richting van de heer Bouwmeester willen zeggen dat niet alleen het pogen vanaf Coevorden om dit dossier een bijdrage te leveren. Maar wat de heer Bouwmeester ook volgens mij uitstekend doet, is ook in de werkgroep DrEUn, de Europese samenwerking dienen vanaf Coevorden, dus dat zou toch ten eerste willen zeggen. Maar is dat nu wat in het verwijt, dat er een soort beeld is dat het toch vooral ten gunste van de HEMA-gemeenten gaat? Of stelt Coevorden zich heel principieel op het standpunt ook wij zijn stad en zouden vanuit die dynamiek moeten meedoen in de economische meerwaarde die ook uit deze Investeringsagenda blijkt.

De voorzitter: Meneer Bouwmeester.

De heer Bouwmeester (inspreker): Ja dank de heer Van Dekken. Nogmaals, het gaat ons niet om zozeer een financiële amendering. Ik heb ook goed begrepen van het college van Gedeputeerde Staten dat er natuurlijk ook andere mogelijkheden zijn om die samenwerking vorm en inhoud te geven. Nogmaals, het ging ons puur om het signaal wat uitging van het bericht dat ontstond rondom deze Investeringsagenda PLUS. En dan, zoals gezegd in mijn inleidend woord, dan moeten we ons wel melden als Coevorden, omdat wij menen dat wij behoorlijk op weg zijn om inderdaad een onderscheid te kunnen, of het onderscheid tussen HEMA-Robeco nu finaal een keer ten grave te kunnen dragen. En dan moet u op zoek naar een andere classificering wellicht, maar wij denken dat we inmiddels goed meedoen en willen doen met die stedelijke functie en dat ook waarmaken.

De voorzitter: Dank u wel. Dan heb ik nog twee vragen. Mevrouw Potharst en daarna mevrouw Meeuwissen. En dan nog een vraag zie ik nu, meneer Uppelschoten die heel blij in onze richting zwaait. Mevrouw Potharst gaat uw gang.

Mevrouw Potharst: Dank u wel voorzitter en bedankt inspreker. Ik heb een vraag aan burgemeester Bouwmeester die een beetje hetzelfde ligt als mijn voorgaande sprekers. Wat is de reden dat de heer Bouwmeester nu wil inspreken? Want wij hebben natuurlijk, in de PLUS wordt voorgesteld om een bepaald bedrag wel beschikbaar te stellen voor Coevorden. Gaat het dan over de invulling daarvan, dus waar dit geld aan besteed mag worden? Zou de burgemeester graag zien dat dat geld op een andere manier besteed mag worden? Dat is eigenlijk mijn vraag.

De voorzitter: We gaan weer over naar Coevorden. Mijnheer Bouwmeester.

De heer Bouwmeester (inspreker): Sorry voorzitter. Dank u wel. Nee, een heldere vraag. En ook hier toch nogmaals benadrukken, ik vraag het niet om financiële amendering van dit voorliggende stuk. Het gaat ons wel om de sluimerende gedachte die erachter zou kunnen schuilgaan, die mij noopte om namens mijn college en mijn gemeenteraad bij u op dit punt in te spreken en kenbaar te maken. Beschouw het toch echt alsjeblieft Coevorden als de vijfde Drentse stad, met zijn eigen opgaven waar we samen op willen blijven trekken. Dus niet zozeer de amendering van dat wat nu voorligt, daar heeft u gelijk, daar heeft u terecht de conclusie getrokken. Wij zien volop mogelijkheden om met u als provinciaal parlement, als Drents parlement, samen op te trekken in de toekomst. Daar komen we ook graag over nog verder in gesprek de komende maanden.

De voorzitter: Punt is helder, gaan we naar mevrouw Meeuwissen van de VVD-fractie.

Mevrouw Meeuwissen: Ja eigenlijk ligt mijn vraag in het verlengde hiervan. Want ik hoor, ik zie in de Investeringsagenda maar ook in de andere activiteiten van de provincie al dat Coevorden zeker niet vergeten wordt: De mobiliteitsagenda is daarop gericht, het binnenstadsfonds zoals het eerder was en ook een vervolg krijgt nu. De heer Bouwmeester geeft ook aan dat hij goed in contact is met het college. Dus eigenlijk is ook mijn vraag, vindt u dat u dan nu te weinig aandacht krijgt of moet ik dit zien als schot voor de boeg voor de toekomst? En eigenlijk heb ik er geloof ik al antwoord op dat het laatste het geval is. Maar goed, bij deze dan toch nog een keer.

De voorzitter: Meneer Bouwmeester.

De heer Bouwmeester (inspreker): Nou, de term 'schot voor de boeg' zou natuurlijk bij een vestingstad wel goed passen. Maar we denken inderdaad dat er hele mooie kansen liggen. Ik zei al, we steken echt onze nek wel uit bij de voorstellen nu die aan de Raad van Coevorden worden voorgelegd. Dat gaat een financieel stevig commitment betekenen, maar heeft vooral betekenis voor de functie die al die investeringen moeten gaan krijgen. Investeringsrelaties, investeringen in infrastructuur is allemaal mooi. Daar hebben heel goed samen in opgetrokken, dat heb ik al aangegeven. Maar uiteindelijk gaat het natuurlijk om datgene wat je voor de samenleving in onze regio kunt bijdragen. En daar kunnen we niet alleen in optrekken. En in die zin is het inderdaad een schot voor de boeg.

De voorzitter: Dank u wel. En dan wordt het laatste schot geleverd door de heer Uppelschoten van de PVV-fractie. Nog een korte vraag.

De heer Uppelschoten: Dank u wel meneer voorzitter. Nou ja, dat warme pleidooi voor de positie van Coevorden kan het toch niet meer zo zijn dat Coevorden vergeten wordt. Maar ik heb een vraag en

die is ook al een beetje gesteld. Is er reden om te veronderstellen dat Coevorden vergeten zou worden? Ja, je bent wel een vestingstad en misschien worden vestingen en zeker oude vestingen wel eens vergeten, maar zijn er dan redenen dat u zich zorgen maakt, ook naar de toekomst toe? In het verleden zijn er blijkbaar al dingen gebeurd, dat Coevorden vergeten zou worden?

De voorzitter: Een afsluitende reactie nu van de heer Bouwmeester.

De heer Bouwmeester (inspreker): Ja een afsluiting, voorzitter ik kan kort zijn. Het was vooral de toezetting uit ook het begeleidende persbericht. We erkennen vier regiosteden in Drenthe. Alsof het daarna zou ophouden. En nogmaals, reden genoeg voor mij om figuurlijk naar het parlement te togen en te zeggen: vergeet ons niet.

De voorzitter: Dan bedank ik bij deze de heer Bouwmeester voor zijn inbreng en ook voor het beantwoorden van de vragen. En dan gaan we nu verder met de reguliere behandeling van dit agendapunt. Zoals gemeld heeft u een spreektijd van 3 minuten en we beginnen deze keer met de heer Loof van de fractie van de Partij van de Arbeid en daarna de heer Blinde.

De heer Loof: Dank u voorzitter. Door het bijzondere verloop van dit jaar vanwege de corona omstandigheden zouden we bijna vergeten dat er zoiets als een Investeringsagenda op de rol staat. Een jaar geleden zaten we ons als Provinciale Staten gezamenlijk het hoofd te breken over al die mooie en zinvolle activiteiten die Drenthe mooi kunnen maken. En vlak voordat de eerste intelligente lockdown zich aandiende, lag er een eerste versie waar we toen geen besluit over hebben genomen. Het is goed dat de besluitvorming is uitgesteld. GS heeft nagedacht over deze Investeringsagenda in het licht van omstandigheden die niemand van ons heeft kunnen voorzien. Op onderdelen worden in deze Investeringsagenda PLUS zoals die nu heet, accenten verlegd ten opzichte van de eerdere versie. Je zou de Investeringsagenda nu min of meer coronaproof kunnen noemen. Accenten zijn verlegd naar extra investeringen op fietsen, de Drentse steden, wonen, recreatie en toerisme. En wat de Partij van de Arbeid betreft voorzitter, zijn het goede keuzes. Voor elk thema valt het nodige te zeggen vanuit coronaperspectief, zal ik maar zeggen. Zo is Drenthe het afgelopen jaar zeer in trek geweest als bestemming voor recreatie en toerisme. We hebben daar recent uitgebreid over gesproken bij de behandeling van het stuk over Marketing Drenthe. Daarnaast heeft de afgelopen periode veel mensen ook bewuster gemaakt van de wereld waarin wij leven en waar wij zuinig op moeten zijn. Populariteit van fietsen is toegenomen. Om de grotere steden goed bereikbaar te houden en niet vol blik te zetten, is het goed om de vier gemeenten uit te dagen en fietsverbindingen op orde te brengen en uit te breiden waar mogelijk. GS zien ook mogelijkheden op het investeringsbedrag met € 30 miljoen te verhogen. Onze fractie is daar blij mee. Wij steunen dit en de hele Investeringsagenda, voorzitter, van harte. Wat Coevorden betreft. Dank burgemeester Bouwmeester voor uw bijdrage. We hebben veel waardering en respect voor uw gemeente, ook voor haar investeringen die u nog van plan bent te gaan uitvoeren de komende jaren. En vooralsnog is onze fractie niet geneigd om het regio Stedenfonds verder te versnipperen, maar dat vraagt u ook niet. U heeft gesproken met GS. Ik hoor ook graag van GS wat daar is gewisseld, want wij kunnen ons niet voorstellen dat Coevorden als vijfde wiel aan de wagen door het leven zou moeten gaan, maar zeker wel als vijfde stad van Drenthe met alles wat daarbij hoort. Rest ons nog te melden voorzitter, dat wij het proces op de komende Investeringsagenda, hoewel het alweer even geleden is, zeer hebben gewaardeerd. Hierbij willen we dan ook nog even onze dank en respect uitspreken voor de ambtelijke organisatie en de griffie die PS in staat hebben gesteld om dit proces te doorlopen met elkaar. Natuurlijk kun je iets vinden van de werkwijze en natuurlijk zijn er onderdelen voor verbetering vatbaar, maar in de kern gaat het echt om de inhoud. Het feit dat de Investeringsagenda document is waar oppositie en coalitie gezamenlijk aan hebben gewerkt, laat zien dat je op deze manier de Drenthe dus mooier kunt maken voor elkaar, maar ook met elkaar. Dank u voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel meneer Loof. Dan gaan we verder met de heer Blinde van Forum voor Democratie en daarna mevrouw Meeuwissen. Meneer Blinde, u heeft het woord.

De heer Blinde: Dank u wel voorzitter. Het voorstel dat voor ons ligt, vraagt PS goed te keuren dat er € 13 miljoen extra de Investeringsagenda ingaat. Deze Investeringsagenda is vastgesteld voor de coronacrisis op basis van voorstellen vanuit de Staten. Echter, en dat is het lot van de overheid denk ik wel eens, het loopt achter de feiten aan. Want, we kunnen wel meer geld stoppen in een agenda die pre-corona is vastgesteld. Dat maakt de impact...

De voorzitter: Meneer Blinde, even een momentje. Wij zouden het fijn vinden als u uw camera even aandoet.

De heer Blinde: O. Die is nu aan?

De voorzitter: Ja nu wel. Ga verder.

De heer Blinde: Dank u wel. En ja, want...

De voorzitter: En nu is die weer uit.

De heer Blinde: Ja, nu is hij weer aan.

De voorzitter: Dan moeten we het doen zonder .....

De heer Blinde: Maar als ik mijn tekst erbij wil pakken, dan schiet hij vanzelf op uit. Dus ik ben bang dat we het dan even zonder beeld moeten doen voorzitter.

De voorzitter: Dan nemen we er kennis van.

De heer Blinde: Oké, dank u wel. Ja, want we kunnen wel weer meer geld stoppen in een agenda die pré-corona is vastgesteld, maar dat maakt de impact ervan niet relevant en ook niet na de verschuivingen en naamsveranderingen op een aantal punten. Mijn vragen aan het college, voorzitter, zijn: waarom precies € 13 miljoen extra, kunt u dat bedrag onderbouwen? Tweede vraag is, waarom doorgaan in een proces dat zichzelf deels al heeft achterhaald? Is het niet handiger dat we nu juist een kleine overheid nastreven die maximale maatschappelijke impact nastreeft? En ook hoe zit het met de wendbaarheid van GS, voorzitter? Is het mogelijk dat gezien alle ingrijpende veranderingen, maatschappelijk gezien, het coalitieakkoord wellicht aangepast dient of kan worden? Voorzitter, er wordt dus gevraagd meer geld te stoppen in gedane voorstellen, waarvan grotendeels de relevantie is veranderd. Met andere woorden, we varen op een olietanker terwijl we een speedboot nodig hebben. Forum heeft zich al lange tijd hard gemaakt voor een noodfonds voor bedrijven. Nu de werkloosheid heel hard toeneemt door de vele faillissementen van vaak zeer gezonde bedrijven, is een wendbaar fonds het beste wat we kunnen hebben. Dat ligt eigenlijk ook wel in lijn met de Economische Agenda die we hebben vastgesteld, gewoon wendbaarheid. Zo'n fonds stel je vervolgens op met een aantal kaders, zoals werkgelegenheid en competitiviteitseisen. Die maak je dan weer kwalificeerbaar en kwantificeerbaar en zo kun je sturen naar je input die je levert. En dat is waar wij voor staan, zeker nu in deze crisis. En dat is minder overheid, minder consultants, minder praatgroepen en meer werk, meer werk en vooral meer werk. Echt werk. Maatschappelijk vraaggestuurd werk. Dat is waar wij nu in zouden moeten investeren. En ik snap dat dit heel kritisch overkomt. En ik kon mij heel goed vinden ook moet ik zeggen in de tekst van de heer Loof, maar dat was nog in januari/februari. Toen kon ik mij eigenlijk

hartstikke goed vinden in hoe hij erin stond en vonden wij ook dat GS de complimenten moest krijgen dat zo'n Investeringsagenda op een mooie democratische manier is vastgesteld. Maar de tijden zijn veranderd. En wat wij dus eigenlijk vragen is veel meer wendbaarheid en veel, en eigenlijk ook een herijking van de weg die wij hebben ingeslagen. Want toen leek die mooi en relevant, maar dat is helaas in het verleden. Dank u wel voorzitter, dat was mijn bijdrage.

De voorzitter: Dank u wel, dan gaan we verder met mevrouw Meeuwissen van de VVD-fractie en daarna de heer Van Dekken.

Mevrouw Meeuwissen: Voorzitter. Investeren in Drenthe dat is een goed idee. Dat was het ook al dit voorjaar toen de eerste versie van de Investeringsagenda gereed was, maar onze wereld staat door corona op z'n kop, waardoor wij het ook belangrijk vonden om nog eens goed naar de gemaakte plannen te kijken. En dat is inmiddels gebeurd en er zijn enkele verschuivingen aangebracht. En dat vinden wij een goede zaak. We ondersteunen van harte de impulsen voor de regiosteden. Aantrekkelijke binnensteden zijn noodzakelijk voor een goede leefomgeving en voor bezoekers van onze provincie. Dan het budget voor Boer, Burger en Biodiversiteit. Wij vinden het daarbij belangrijk dat deze investeringen leiden tot ook economisch duurzame activiteiten en ook de jaren na de investering. En dus niet vooral een investering in adviesbureaus. Dat willen wij nog meegeven daarover. Wij zien kansen voor Drenthe als vrijetijdspovincie ook en juist ook in de corona tijd. En dit is voor onze inwoners een belangrijke bron van inkomsten en dus levensonderhoud, welvaart en welzijn. Goed om daar meer in te investeren. Het hebben van een goede opleiding vergroot de kansen op een goede baan. We zijn heel benieuwd wat de investeringen in de noordelijke universiteit gaan opleveren. Want voor studenten en docenten zal de keuze voor Emmen veelal niet de eerste zijn als studiestad, maar misschien kunnen nieuwe samenwerkingsvormen met de chemische industrie aldaar dat veranderen. Wij volgen dat met belangstelling. Uiteraard is de VVD ook content met het voortzetten van het MKB-fonds, want dat is voor de MKB-provincie Drenthe die we zijn van groot belang. En investeren in mobiliteit staat zoals u weet hoog op onze wensenlijst. Bij de investeringen in de energietransitie lezen wij wijze woorden in het stuk. Er is veel dynamiek ervaren op dit dossier en daarom wordt er niet te veel vooruit gepland, maar wordt steeds geanticipeerd op wat er in de omgeving gebeurt. En dat lijkt ons erg belangrijk, want de keuzes voor de toekomst zijn nog ongewis. Hoe de energieleverancier in Nederland zich gaat ontwikkelen, dat hangt af van verschillende factoren. Zo las ik afgelopen weekend in de krant een artikel over het grootschalig opwekken van energie in het noorden, waar de grond goedkoop is, ver van de locaties waar het gebruikt zou worden, wat enorme investeringen in energie- netten gaat vragen. Kan het niet handiger en economisch verstandiger, zo opperde de schrijver. Nou dat vinden wij een goede vraag. Maar ook vraagstukken rond draagvlak en in de verdere toekomst het gebruik van kern-energie zijn allemaal zaken die moeilijk te voorspellen zijn hoe die zich gaan ontwikkelen. De VVD vindt dat we zeker nu stappen moeten zetten in de energietransitie, maar wel haalbaar en betaalbaar. Grootse plannen en zeer ambitieuze vergezichten passen niet bij dit complexe domein. Dat heeft het college in het stuk goed opgemerkt. Dan investeringen op sociaal terrein, wonen en culturele sector, die leveren een belangrijke bijdrage aan het welbevinden van de Drenten. Waarbij we het ook mooi vinden dat er aandacht is voor grote sportevenementen. Die brengen enthousiasme voor sport, maar evenzeer plezier en verbroedering en een economische spinoff. Al met al een mooi programma waar we als Staten en college trots op kunnen zijn. En voorzitter, eigenlijk heb ik maar een vraag en dat gaat over de periode na 2023. Is er voldoende geld beschikbaar om ook dan opnieuw een Investerings- agenda op te tuigen? En wat doet het college eraan om de pot van straks te vullen? En dan niet met hogere opcenten, dat moge duidelijk zijn, maar mogelijk kan er een afspraak gemaakt worden over meevallers of zoiets? En graag hoor ik de idee van het college daarover. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we verder met de CDA-fractie, de heer Van Dekken en daarna mevrouw Dijkers. De heer Van Dekken heeft het woord.

De heer Van Dekken: Voorzitter, dank u wel. Voorzitter, door de coronacrisis bespreken we deze Investeringsagenda later dan gepland. Maar het levert daardoor ook een extra investering op naar een plus van € 13 miljoen boven de eerdere € 50 miljoen door voortschrijdend inzicht vanuit een coronascan. En ik wil GS daarvoor ook complimenteren. Deze agenda voorzitter kent een solide basis. Sterker nog, het is ook voor het CDA een belangrijke aanjagende beweging voor economie en werkgelegenheid, maar het is veel meer. Juist in deze PLUS Investeringsagenda zijn de door het CDA ingebrachte onderwerpen voor Drenthe als nummer een recreatie- en fietsprovincie, nog veel beter geborgd. Voorzitter dat is in deze coronatijd goed nieuws. Ik wil me verder nog beperken tot een drietal sporen van overweging. Vanuit je omgeving nog sterker is het van belang dat we alle Drentse steden verder gaan vergroenen. Ook plattelandsgemeenten moeten we daarbij niet vergeten. En kan GS ons nog zeggen in hoeverre er mogelijkheden zijn juist voor die gemeenten, dus naast de HEMAK, om de beleving van bermen, straten en wijken nog waardevoller te maken. En kunnen de aanbevelingen, zie ook bijvoorbeeld vandaag onder de brief van Natuur en Milieu Drenthe, nog helpend zijn? Zo vraag ik richting de gedeputeerde. Voorzitter vanuit noaberschap, het Drents voor sociale en levendig, doen de aanbevelingen van het BOKD er extra toe. Goed dat het BOKD een zogenaamde systeemorganisatie voor advies is geworden, maar nu moeten ze ook nog meerjarig de middelen daarvoor krijgen om dat in te vullen. Houdt GS de vinger aan de pols? Zo vraag ik mij, vragen wij ons bij dit onderwerp af, om in samenwerking met gemeenten maatwerk in dorpen, wijkcentra, mogelijk te maken. Dus niet alle dorpshuizen uniformiteit financieel gelijk behandelen, maar specifiek waarderen, waarbij de inzet van vrijwilligers als randvoorwaarde voor de sociale meerwaarde zichtbaar moet zijn. En in dat perspectief voorzitter, zouden we samen met de PvdA ook willen aanvliegen op concrete steun richting de sociaal-culturele sector en dat zullen we ook in de komende algemeen politieke beschouwingen daar nog wel iets over zeggen. Voorzitter, noaberschap levert ook een inspanningsverplichting op voor de bereikbaarheid in de richting van kwetsbare doelgroepen. En daarom ook de ondertiteling de regionale omroep beter geborgd dan alleen de toepassing van juiste software. Maar daar hoort ook de inzet van personeel bij. Kan GS ons dat verzekeren? Tot slot voorzitter. De Investeringsagenda is zeer concreet voor wat betreft de energiecorporaties. En het doet ons deugd dat er door GS beoogd wordt om deze energiecoöperaties in gelijkwaardige positie te brengen ten opzichte van overige ontwikkelaars. We zouden heel graag een soort expertise club zien, zoals we destijds ook bij de aanleg van breedband hebben gezien, om daar als een vraagbaak in te voorzien. En wanneer burgers dat kleinschalig doen, dan kan het ook niet zo zijn dat zij straks achter het net gaan vissen en overige ontwikkelaars er met een grote buit vandoor gaan. Dat soort cowboygedrag spraken mijn collega's Vedder en Neutel al eerder over, past eigenlijk niet bij dit onderwerp. En als CDA overwegen we ook nog om op dat punt met een aangroeide motie te komen bij de komende Algemene Politieke Beschouwingen. Voorzitter, er moet dus een soort drietrapsraket worden in die energietransitie van lokale initiatieven waarderen, bereikbaar maken van specifieke expertise en de juiste systematiek van actieve gecombineerde regie in maatwerk- combinaties mogelijk maken, om die substantiële inspanning richting dat wat gemeenten ook realiseerbaar achten. Zo zeg ik ook in de richting van mijn liberale vrienden om dat te realiseren. En u weet wel voorzitter, dat is dan eerst dit en dan pas dat, in combinatie met een goede afweging wie doet wat. Principe van de zogenaamde zonneladder. En misschien kan GS daar ook nog wat op reageren. Voorzitter ik rond af. We stemmen af als wij, sorry, wij stemmen in als CDA natuurlijk met deze innovatieve PLUS agenda en we gaan ook akkoord met de uitwerking en toedeling van middelen en financiën zoals die zijn voorgesteld. Het is voor ons akkoord om de uitvoering en voortgang te rapporteren vanuit de reguliere P&C-cyclus, waarbij we dan wel steeds zichtbaar moeten houden welke uitgaven in relatie tot deze agenda zijn gedaan. Ik dank u voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. We gaan verder met mevrouw Dikkers van de SP-fractie en daarna de heer Uppelschoten. Mevrouw Dikkers.

Mevrouw Dijkers: Dank u wel voorzitter. Ik pak even mijn tekst erbij. Voorzitter, fors een ander tijdspad dan in eerste instantie de bedoeling was, ligt dan nu toch de uitwerking van de Investeringsagenda er. De SP is tevreden dat de oorspronkelijke agenda grotendeels intact is gebleven. Dat de Investeringsagenda naast een veelheid van investeringen ook gaat bijdragen aan een sociaal Drenthe, maakt het voor ons zeer waardevol. Het proces rond het opstellen van de Investeringsagenda heb ik vanaf het begin mee vorm gegeven. Een bijzonder proces met een grote betrokkenheid van alle partijen. En dat het vanwege de coronacrisis wat vertraagd ingevoerd wordt, is jammer, maar niet onoverkomelijk. De respectievelijke plannen die op hoofdlijnen geschetst zijn, geven ons inziens juist ook vanuit coronaperspectief mogelijkheden. We delen dan ook zeker niet de visie die Forum voor Democratie zojuist inbracht. De Investeringsagenda. In die agenda zijn twaalf thema's opgenomen. De term 'doelenboom' die ik tegenkwam, klinkt veelbelovend, hoewel ik hem verder niet uitgewerkt terugvond. Ik neem aan dat aan de resultaten van de inzet van middelen SMART zal worden gekoppeld aan de concrete doelen. Daar wil ik graag nog een korte toelichting op. En het lijkt logisch dat de nog niet ingezette middelen uit de vorige Investeringsagenda nu toegevoegd worden in de nieuwe. En dat rekening wordt gehouden met de gevolgen van de coronacrisis ligt voor de hand. Ik hoop ook dat we daar voldoende flexibiliteit in die Investeringsagenda overeind houden. We zijn erg benieuwd naar de nadere uitwerking van de voorstellen per thema, die we kritisch zullen beoordelen als ze voorgelegd worden in PS. De SP steunt dit Statenstuk. Tot zover voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we verder met de heer Uppelschoten van de PVV-fractie en daarna mevrouw Kleine Deters. Meneer Uppelschoten, ga uw gang.

De heer Uppelschoten: Dank u wel meneer de voorzitter. Het voelt ongemakkelijk om nu te praten over een Investeringsagenda die is opgesteld voor de coronacrisis, waarin allerlei leuke en zinvolle dingen staan, terwijl er nu een verheviging van de coronacrisis plaatsvindt. Het gewoon doorgaan op de ingeslagen weg is volgens ons een ontkenning van de huidige situatie. Een verwijt dat wel vaker gemaakt wordt aan de politiek. Wij hebben het idee dat er prioriteiten gesteld zouden moeten worden. En de prioriteit betreft nu het bestrijden van de ongelukken, ongemakken, de ellende die gaat ontstaan zeker de komende tijd nog, door de coronacrisis. We hebben een vijftal vragen aan het college. Dat heeft te maken met prioritering. De eerste vraag is, heeft GS nagedacht over de schade die in Drenthe ontstaat door de coronacrisis? Ten tweede hoe groot schat GS die schade? Want er is € 2,5 miljoen apart gezet als voorziening, dus blijktbaar wordt de schade dan ongeveer geschat op € 2,5 miljoen. Lijkt ons heel erg weinig. Ten derde zou er geen coronafonds moeten worden gecreëerd, een coronanoodfonds. De vierde vraag. Zouden de € 62 miljoen die we nu apart hebben voor een Investeringsfonds, waarin de leuke dingen zitten die wij als PS willen doen, zou die € 62 miljoen ook niet gebruikt kunnen worden, of een deel daarvan, om dat fonds te vullen? Pas als je weet hoeveel geld je kwijt bent, om zo te zeggen, aan de steunmaatregel van de provincie, dan pas kan je besluiten hoeveel geld je nog over hebt voor de zinvolle dingen die we in het voorjaar hebben vastgesteld. Want waar gaat het dan over? Ik noem maar wat dingen. Misschien komen de dorpshuizen wel heel erg in moeilijkheden, de sportverenigingen.

De voorzitter: Meneer Uppelschoten, ik hoor uw enthousiasme, maar meneer Loof wil u graag interrumperen. Meneer Loof, u heeft het woord.

De heer Loof: Dank u voorzitter. Ik kijk een beetje op van de herhaalde opmerking van de heer Uppelschoten over de leuke dingen die we van plan zijn te gaan doen. Volgens mij hebben we, daar heb ik aan gerefereerd vorig jaar, een heel serieus project met elkaar doorlopen, waarin we elkaar kritisch hebben bevraagd op allerlei inbreng van de verschillende fracties met serieuze voorstellen, die serieus bijdragen aan een beter Drenthe, beter toegerust op de toekomst en dat is ook de, dat ademt de Investeringsagenda ook uit, het biedt perspectief naar Drenthe toe. U heeft het alleen maar over leuke

dingen. En dan denk ik van ja, is dat nu de waardering die je aan dit hele traject zou moeten willen geven? Dat lijkt mij niet gepast.

De voorzitter: Meneer Uppelschoten, gaat u verder en u heeft nog 1 minuut en 20 seconden.

De heer Uppelschoten: Als ik mag reageren. Met leuke dingen bedoel ik, dat zijn dingen die politici leuk vinden en ik denk dat mensen die niet bij de politiek horen, oh dat zijn de speeltjes van de politici. En zo bedoel ik het. Maar even nog, welke dingen zouden wel heel erg kunnen worden? We hebben ook een verbonden...

De voorzitter: Meneer Loof nog even.

De heer Loof: Ja voorzitter, ik blijf toch even bezwaar maken hiertegen als u het heeft over 'dat zijn leuke dingen voor politici'. Wij zijn gekozen door, wij zijn volksvertegenwoordigers. Wij zitten hier dingen te doen voor, niet van onszelf, maar voor om Drenthe verder te helpen. 'Mooi voor elkaar', zo hebben we dat genoemd met elkaar. En daar heeft u uw handtekening niet onder gezet, dat snap ik, dat was ook helemaal niet erg, dan snap ik uw opstelling misschien ook wel. Maar ik maak daar wel bezwaar tegen, dat u zegt, leuke dingen voor de mensen. Zo zijn wij hier niet met elkaar, of leuke dingen voor politici, zo zijn we niet met elkaar bezig hier volgens mij.

De voorzitter: Meneer Uppelschoten vervolgt zijn betoog.

De heer Uppelschoten: Daar verschillen we van mening over. Maar goed, nu even over de schade van, die er zou kunnen zijn. We hebben ook verbonden partijen waar wij verantwoordelijk voor zijn.

De voorzitter: Meneer Uppelschoten, ondanks mijn aansporing zie ik nog een hand van mevrouw Meeuwissen.

De heer Uppelschoten: Ik hoor en ik zie niks.

De voorzitter: Mevrouw Meeuwissen is per ongeluk even er uitgevallen. Daar is ze weer. Mevrouw Meeuwissen, wilt u even opnieuw beginnen.

Mevrouw Meeuwissen: Ja voorzitter. Meneer Uppelschoten, ik voel best wel mee met uw punt. Maar dat was ook de reden waarom we in het voorjaar hebben gezegd van, laten we even de 'ins en outs' voorstellen en goed kijken wat er nodig is. En dat is inmiddels gebeurd. En in deze Investeringsagenda zitten ook belangrijke dingen. Ook voor de coronaperiode. Bijvoorbeeld de voortzetting van het MKB Fonds, ik denk voor heel veel ondernemers hartstikke belangrijk. En zo zitten er nog veel meer zaken in. U doet nu net alsof er alleen maar dingen in zitten die niet nodig zijn om Drenthe uit de coronacrisis te helpen. En dat bestrijd ik ten zeerste. Ziet u geen goede dingen in deze Investeringsagenda die daar echt bij kunnen helpen?

De voorzitter: En dan gaat meneer Uppelschoten...

De heer Uppelschoten: Natuurlijk, er zitten ook goeie dingen in. Dat zal ik niet bestrijden, maar ik denk de schade die kan optreden, ik ben begonnen met te zeggen, we hebben ook een Groningen Airport Eelde, we hebben de Noordelijke Ontwikkelingsmaatschappij, we hebben de Drentse Energie Organisatie en het MKB Fonds, daar zal misschien een veel groter beroep op gedaan worden. De MKB-bedrijven zelf hebben het 'Programma Ik ben Drents Ondernemer'. Maar misschien moet er wel een programma komen 'Ik Blijf Drents Ondernemer'. En we hebben geen idee om hoeveel geld dat gaat.

En we gaan nu dat geld uitgeven aan een Investeringsfonds. Ik denk, daar liggen de prioriteiten verkeerd. We zouden eerst moeten kijken, wat kunnen we doen om problemen die uit de coronacrisis komen op te lossen. En dan, als we geld overhebben, de lijst die we gemaakt hebben, dat is een goede lijst, en dan kijken wat we met die met die dingen gaat doen. Maar niet nu op voorhand al, al het geld weggeven en geen geld meer hebben om te kunnen inspringen als er echt grote schade ontstaat. Nou, maar...

De voorzitter: Meneer Uppelschoten, uw punt is duidelijk. Wilt u naar de afronding gaan?

De heer Uppelschoten: Ja. Dat is, wij zijn het er ook niet mee eens dat € 8,5 miljoen uit reserve Verkeer en Vervoer gehaald wordt. We zijn verdorie bezig met een discussie over de verdubbeling van de N34. We zijn bezig over de spoorwegverbinding Groningen-Emmen naar Twente toe. Dit geldt, dat was qua kapitaallasten om infrastructurele werken mogelijk te maken. Juist in deze tijd, als we zelf met die onderwerpen bezig zijn, is het volgens ons van de gekke dat je uit dat fonds nou net het geld gaat halen voor een Investeringsfonds. Een Investeringsfonds wat wij een Bestedingsfonds vinden en eigenlijk geen Investeringsfonds. Maar zijn het allemaal wel investeringen? Dat waren mijn opmerkingen, dus zoals het nu ligt, kunnen wij absoluut niet akkoord gaan met deze Investeringsagenda.

De voorzitter: Dat is in ieder geval helder. En dan gaan we verder met mevrouw Kleine Deters van D66 en daarna met mevrouw Potharst. Mevrouw Kleine Deters.

Mevrouw Kleine Deters: Dank u wel voorzitter. Vorig jaar november, zoals een aantal collega's al hebben gerefereerd, hebben we bij de bespreking van de begroting het geld beschikbaar gesteld voor deze Investeringsagenda. En op zich natuurlijk een riante positie als je voldoende middelen hebt om € 50 miljoen te reserveren. De middelen hebben we beschikbaar gesteld, de grote lijn bepaald, maar wat verkeren we in een andere situatie dan we toen hadden kunnen vermoeden. GS had een globale verdeling gemaakt over de portefeuillehouders en PS werd gevraagd om met voorstellen te komen en graag zo concreet mogelijk. Nou, een aantal hebben al aangegeven dat we die handschoen met z'n allen opgepakt hebben. Dit voorjaar zijn alle fracties aan de slag gegaan en er zijn heel veel concrete voorstellen, hele concrete voorstellen, zoals de vraag was, op tafel gelegd. En toen werden we geconfronteerd met de coronacrisis. Onzekere tijden waarin we zoeken naar een juiste balans. Hoe kwetsbaar en afhankelijk zijn we geworden in de tijden dat het allemaal goed leek te gaan en er geen einde aan de welvaart leek te komen. De discussie over de besteding van de middelen van de Investeringsagenda hebben we terecht opgeschoven, om meer zicht te hebben op de gevolgen van deze coronacrisis en zo nodig een heroverweging te maken. Helaas is het niet beperkt gebleven tot alleen de eerste golf, waarin ook D66 heeft gepleit om middelen om te zetten in een coronafonds. Ja voorzitter. En dan verkeren we nu in de tweede golf van de corona. Overall is deze zichtbaar en dat kan nog wel een aantal maanden aanhouden. De gevolgen zijn nog niet te overzien. De geschiedenis heeft ons helaas geleerd van de vorige grote epidemie, die de Spaanse Griep heette in vorige eeuw, dat de tweede golf veel erger is en langer duurt en dat er misschien nog wel een derde golf kan komen. Minder heftig. En we kunnen alleen maar hopen dat er dan een medicijn is om het virus te bestrijden. D66 maakt zich grote zorgen over de gevolgen van deze crisis. En het is goed om nu extra te investeren in de beleids terreinen die het hardst getroffen worden. Wij stellen dan ook voor, en concrete voorstellen op basis van deze Investeringsagenda moeten er nog komen, om deze middelen van deze Investeringsagenda zoveel mogelijk aan te wenden ter bestrijding van de gevolgen van de coronacrisis. Uiteraard zolang dat noodzakelijk is en juist op de beleidsterreinen die ook al genoemd zijn. Wij zullen de uitwerkingsvoorstellen die naar de Staten komen dan ook beoordelen op de invloed die het heeft ter bestrijding van de gevolgen van de coronacrisis. Wij zien uit naar de concrete uitwerkingsvoorstellen, want dit is

de grote lijn die we vaststellen, een grote globale indeling. Het gaat om de concrete uitwerkingsvoorstellen en daar zullen we moeten inspelen op de vraag en de situatie zoals die op dat moment aandient. Dank u wel voorzitter.

De voorzitter: Dan heb ik een interruptie van de heer Van Dekken van het CDA en eentje van de heer Loof. Mijnheer Van Dekken.

De heer Van Dekken: Voorzitter dank u wel. Ik zal in de richting van mevrouw Kleine Deters willen vragen, betekent dat nu dat D66 daarmee ook zegt, dat ruwe kader, wat ook vanuit deze Investeringsagenda PLUS spreekt, die waarderen wij zeer, maar dat bijvoorbeeld de mogelijkheid om maatwerk nog in de verschillende portefeuilles aan te brengen, dat dat nou die speedboot is, zoals andere partijen hier in dit huis soms ons voorhouden?

De voorzitter: Mevrouw Kleine Deters.

Mevrouw Kleine Deters: Ook al woon ik aan het water, ik spreek niet in termen van boten. Ik was aangenaam verrast meneer Van Dekken, ik heb het zelfs opgeschreven, het compliment dat u begon, steden en dorpen vergroenen, dacht ik, yes Bart, we gaan verder met elkaar in gesprek. En juist het vergroenen blijkt in deze periode, even heel eerlijk, wij vinden dat we nieuwe lessen leren door de situatie waarin wij verkeren. En dan is het inderdaad een besluit wat we vandaag misschien zouden nemen, willen we over een maand toch heroverwegen of bijsturen. Dus ja, eens, bijsturen. Juist als het gaat over de concrete uitwerking. Dit is een globale lijn, een grote lijn, daar kunnen we mee instemmen. Maar juist in die uitwerkingsvoorstellen willen we gewoon echt..., we willen niet besturen op de waan van de dag, maar wel op de situatie van de dag als dat van ons gevraagd wordt.

De voorzitter: Dat is duidelijk, dan gaan we even naar meneer Loof Partij van de Arbeid. ...

De heer Loof: ik had willen stellen, dus ik ben tevreden.

De voorzitter: U was tevreden en meneer Blinde van Forum voor Democratie.

De heer Blinde: Ja dank u wel voorzitter. Ik heb nog even een verduidelijkende vraag eigenlijk, aan mevrouw Kleine Deters. Zij geeft aan dat de uitwerking, dat wordt door haar en haar fractie dan volledig afgewogen in het bestrijden van de coronagevolgen. Maar de Investeringsagenda PLUS, daar gaat ook een € 9 miljoen, ik noem maar wat, naar de energietransitie, naar windmolens en zonnepanelen. Dan ga ik even niet als stokpaardje berijden, maar ik ben op zoek naar de consistentie. Hoe kun je het bouwen van een windmolen nog terug redeneren naar gevolgen van corona bestrijden? Ik ben even op zoek naar een stukje consistentie in het verhaal, voorzitter.

De voorzitter: Mevrouw Deters, helpt u mijnheer Blinde.

Mevrouw Kleine Deters: Ja, mevrouw Kleine doet ook mee. Meneer Blinde, ik ben wel verbaasd over uw vraag. Ik ben begonnen met de complimenten aan meneer Van Dekken, het vergroenen. Even allereerst, de coronacrisis kunnen we niet bestrijden. We willen inspelen op de gevolgen en de effecten daarvan, om daar zo goed mogelijk in bij te sturen. Want wij kunnen niet bestrijden. Dat kan waarschijnlijk alleen als er een medicijn is. Maar zeker de effecten in de energietransitie, meneer Blinde, wat een discussie roept u op als het gaat over de energie die we nu gebruiken, onze wereld, onze bodem, onze lucht, het groen dat bedreigt wordt. Ja dan kunt u toch niet anders dan met me eens zijn, dat juist het groen zo'n belangrijke rol blijkt te spelen voor de mensen en het welzijn van de mensen.

Dus dat we daar zuiniger mee omgaan en dat we dus anders, en dat de klimaatopgave daarbij misschien nog veel belangrijker wordt. Voorzitter, ik kan wel 10 minuten doorgaan om mijnheer Blinde...

De voorzitter: Dat gaan we dus niet doen. Dus nu even een reactie nog van mijnheer Blinde in tweede keer.

De heer Blinde: Ja, toch weer een beetje verduidelijking voorzitter. Begrijp ik nu goed, dat bij de bestrijding van de gevolgen van de coronacrisis betekent dat we extra inzetten op energietransitie? Is dat de conclusie? Ik kan de touwtjes niet aan elkaar vastknopen voorzitter.

Mevrouw Kleine Deters: Nou dan een slotopmerking in een zin. D66 wil absoluut voor een schone lucht, bodem, aarde, wereld gaan. En daar is ook de energietransitie een belangrijk onderdeel. Of zoals meneer Van Dekken zegt: Steden, dorpen, wij willen onze provincie verder vergroenen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. En daarmee is het nu de hoogste tijd voor de allerlaatste interruptie van meneer Van Dekken.

De heer Van Dekken: Dank u wel voorzitter. Toch even los van de groene liefde en zo die we nu allemaal wat bespeuren bij D66, hulde en lof daarvoor, toch nog even in de richting van Forum. Want kijk, ik snap natuurlijk de overweging wel dat zij ook, net als wij zeggen, er moet maatwerk mogelijk blijven in deze coronacrisis. En ik denk dat we dat allemaal met elkaar delen. Dus mijn vraag in de richting van meneer Blinde is eigenlijk van, ziet u in deze Investeringsagenda PLUS ook nog ruimte en mogelijkheden om die bijdrage ook in dat perspectief te plaatsen voor de komende periode?

De voorzitter: Meneer Blinde, dit gaat wel de verkeerde kant op als we op deze manier verder gaan vergaderen, dus we sluiten af met één reactie van meneer Blinde.

De heer Blinde: Ik zal het kort houden voorzitter. Ja, ik zie daarin ruimte. En de heer Van Dekken die weet dat altijd heel mooi, heel genuanceerd ook te stellen dat soort vragen. Ja, het is ook niet allemaal kommer en kwel. Laten we daar ook eerlijk over zijn. Het komt kritisch over, maar het is niet dat je zegt van, gooi het allemaal maar de prullenbak in en alles is dichtgetimmerd. Nee, dat is een foute weergave van het proces. Alleen, ik denk dat wij er net een beetje anders instaan dan de CDA-fractie. Wij zouden iets nog meer flexibiliteit willen. Maar goed, dan praat je over, niet over andere eenheden, maar dan zit je wel op dezelfde tree, alleen je... Daarin verschillen we dus een beetje van elkaar.

De voorzitter: En dat valt niet te bestrijden bij deze. We gaan verder met de Partij voor de Dieren mevrouw Potharst en daarna mijnheer Steenbergen. Mevrouw Potharst.

Mevrouw Potharst: Dank u wel voorzitter. Voor ons ligt Investeringsagenda die we als Staten al eerder hebben gezien en inmiddels hebben aangevuld met een budget van € 13 miljoen, Investeringsagenda PLUS. Ik wou op voorhand een reactie op de fracties die gesproken hebben, reageren, dat het wat de Partij voor de Dieren betreft, gaat over het investeren in de preventie van ziekte en het bevorderen van de gezondheid. En dat betekent bijvoorbeeld minder dieren houden en meer biodiversiteit. Mijn bijdrage zal daar ook over gaan. Qua financiën wil ik de volgende opmerkingen maken. De € 50 miljoen die voor de Investeringsagenda was gereserveerd, kunnen we terugvinden in de begroting. Echter de € 13 miljoen in de PLUS zal ook ergens vandaan moeten komen. Vraag aan GS, klopt het dat de posten voornamelijk uit de reserves wordt bekostigd, waardoor de provincie op termijn geld moet gaan lenen? En in de PLUS zit € 8,5 miljoen voor Verkeer en Vervoer? € 8,5 miljoen. Dat is meer dan

er in de begroting voor bepaalde programma's aan duurzame ontwikkeling en waterbeheer wordt uitgetrokken. Waarom moet dit uit de Investeringsagenda komen? Dit zijn toch lopende projecten, lopende kosten? Graag een toelichting van GS. Verder zien we dat er € 4 miljoen wordt toegevoegd aan recreatief fietsen. Wat ik niet begrijp is waarom dit budget niet van die € 8,5 miljoen van Verkeer en Vervoer kan komen. Graag een toelichting op de raming van dit bedrag. Bij de verwerking van de Investeringsagenda ... .. is er € 1,5 miljoen onttrokken uit de reserve Investeringsagenda. Dit wordt niet genoemd bij de PLUS. Kan ik dan concluderen dat in ... .. 13 ... .. € 14.5 miljoen? Graag een reactie van GS. Voorzitter, de financiële onderbouwing van deze Investeringsagenda PLUS, is wat ons betreft onlogisch en niet consistent. En als de PLUS gebruikt gaat worden om het Groningen Airport Eelde te redden, dan gaan we dit stuk zeker niet steunen en dat is jammer van de vele goede ideeën die we als PS hebben bedacht. Over de inhoud van de investering wil ik nog het volgende opmerken. Bij het opstellen van Investeringsagenda is slechts een idee van het ... PS opgenomen, de strokenlandbouw. In de realisatie hiervan stelt GS voor om dit te integreren in bestaande projecten. Voorzitter, hoe moeten we dit zien? Worden er nu extra gelden toegevoegd aan dit project en worden er apart... en wordt er apart gemonitord bij de voortgang geboekt op deze strokenlandbouw als het wordt geïntegreerd? Dat is namelijk wat we verwachten als we als PS een idee lanceren wat omarmd wordt door GS. Voorzitter, ik wil wel graag aandacht vragen voor de Agenda Boer, Burger en Biodiversiteit. Deze wordt wel genoemd, maar in de toelichting vind ik niets over de plannen op biodiversiteit. Wel lees ik over leefomgeving en landbouw. Wat gebeurt er op de derde B op deze agenda? Daarbij wil ik benadrukken dat het investeren op biodiversiteit ook gaat over advies en investeringen op onderzoek. En niet alleen op extra middelen beschikbaar stellen. Voorzitter, deze tijd is niet zozeer om te investeren in de aarde. Voedselbossen, klimaatbossen, biodiversiteit, het is essentieel voor alles wat leeft in Drenthe. Corona laat mensen weer meer genieten en opladen in de natuur. Dus hier zouden we de gehele PLUS van de Investeringsagenda op moeten inzetten, wat ons betreft. Investeren in de natuur is investeren in de toekomst. Graag ook hier een reactie op van de gedeputeerde. Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel, dan gaan we verder met Sterk Lokaal de heer Steenbergen en daarna met de heer Nijmeijer. Meneer Steenbergen.

De heer Steenbergen: Voorzitter dank u wel. Voorgesteld wordt om naast de € 50 miljoen van de reguliere Investeringsagenda, die in onze ogen terecht in het voorjaar is uitgesteld, daar nog eens € 13 miljoen aan toe te voegen gerelateerd aan corona. En wat dat betreft zijn we dus eigenlijk helemaal niet eens met wat PVV aangeeft. Ook wij vinden juist op deze manier dat een stuk corona op deze manier wordt ondervangen. Alhoewel, en daar komen we later bij de begroting op terug, bij Corona wel heel belangrijk vinden om daar die steun in te stoppen die daar echt voor nodig is. Wij onderstrepen dus, wij ondersteunen dus de uitbreiding van het fonds. Het gaat daarbij om fietsen, het versterken van de fietsprovincie van Nederland, het versterken van de regiofunctie van de HEMA-gemeenten. Met alle respect voor Coevorden, maar we zien een toekomst, voor de toekomst, voor Coevorden voor de toekomst ook wel mogelijkheden. En we zien Coevorden als de vijfde stad van Drenthe. Wonen, recreatie en toerisme. Allebei belangrijk voor ondernemers en dus werk, maar ook voor de woningnood en het versterken van onze recreatie doelstellingen. Wij vinden dit, wat ik zonet al zei, dus goede keuzes waar we mee aan de slag kunnen. En die echt wel een toevoeging zijn aan onze Investeringsagenda, om corona mede ja, niet te bestrijden, om de gevolgen daarvan proberen te dempen. Straks bij de behandeling van de begroting komen we nog even terug op de steden. Wat wij ons wel afvragen, en dat wordt ook genoemd bij een besluit dat wij gaan nemen, het restant van de oude Investeringsagenda wordt volgend jaar toegevoegd aan deze agenda, waar is die? Is het restant, is dat geoormerkt geld? Of is er dan nog geld wat toegevoegd wordt aan de nieuwe agenda, wat dus zorgt voor uitbreiding van juist deze nieuwe agenda? Misschien is het een vraag die ik uit onkunde stel, maar dat was een vraag van mij voorzitter. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel en dan gaan we nu verder met de GroenLinks-fractie, de heer Nijmeijer, en daarna mevrouw Van den Berg. Meneer Nijmeijer.

De heer Nijmeijer: Ja dank u wel voorzitter. Eindelijk de Investeringsagenda op de rol voor deze vergadering. Met alle fracties hebben we samen inhoud gegeven aan de uitwerking van deze Investeringsagenda. Een lang traject, waarin veel met elkaar is gedeeld, goede dialogen en discussies zijn gevoerd en waarvan het eindresultaat in een fraai samengestelde Investeringsagenda is gebundeld. Door corona en de gevolgen daarvan werd het besef gevoeld, zowel in PS als in GS, om die Investeringsagenda nader tegen het licht te houden. Deze exercitie heeft dan ook geresulteerd in de voorliggende PLUS-agenda. En volgens de PvdA is die dan coronaproof. Nou, dat zou betekenen dat GS een vaccin heeft ontdekt. Ik vind het dan fijn om nu te weten dat deze coronamaatregelen in ieder geval hebben geleid tot wat hier voorligt. En het is juist deze PLUS dat de Investerings-agenda in waarde is toegenomen. Niet alleen omdat de totale investeringen zijn toegenomen, maar vooral heeft die extra verbeteringsslag ertoe geleid om enkele bestaande en geplande investering te herschikken, daar ruimte in te vinden en zijn er integrale accenten toegevoegd. Investeren betekent op een duurzame wijze middelen of tijd inzetten, om daar op latere termijn van te kunnen profiteren. Dit alles om iets aan de loop te brengen of aan de loop te houden, nieuwe dingen ontwikkelen. Het is ook een economische impuls en ook dat hebben we nu in deze tijd nodig. GS heeft nieuwe mogelijkheden gezien, mede in het licht van hetgeen in Drenthe in coronatijd is gebeurd. Drenthe heeft in deze gesloten tijd aan belangstelling geen gebrek gehad. Dat juist daarom de focus in deze agenda op meer groene onderwerpen is komen te liggen, is voor onze fractie van grote waarde. Stad, dorp, platteland worden in deze Investeringsagenda meegenomen, alsook het uitwerken van een aantal thema's, zoals die in de Woonagenda en Sociale Agenda zijn opgenomen. Ook het fietsen en het ontwikkelen van diverse fietsroutes samen met de gemeenten in het kader van nieuw mobiliteit, zijn ontwikkelingen die we toejuichen. Door slim herschikken van gereserveerde gelden voor de binnensteden, inclusief Coevorden, zou ik haast zeggen. En ik zou niet van HEMAC-gemeenten spreken, maar van megagemeenten. Het betrekken van de Regio Deals bij de onderdelen in de Investeringsagenda en het slim samenvoegen van middelen uit diverse programma's om uitvoer te geven, dat alles heeft nogal wat extra ruimte gecreëerd. Dat is dan die € 13 miljoen die we iedere keer horen. Dat geldt ook voor het ontwikkelen van plannen uit Agenda Boer, Burger en Biodiversiteit. Net als de Partij voor de Dieren zijn wij ook wel heel erg nieuwsgierig naar de uitwerking hiervan. De kunst bij het investeren is balans te vinden en verbindingen te leggen. Deze agenda, en zeker de wijze waarop het tot stand is gekomen, draagt daar zeker aan bij. De fractie van GroenLinks stemt dan ook in met de voorliggende Investeringsagenda PLUS. Dank u wel voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. En dan gaan we verder als laatste met mevrouw Van den Berg van de ChristenUnie. Gaat uw gang.

Mevrouw Van den Berg: Dank u wel voorzitter. Voorzitter wij kijken terug op een mooi en uniek proces waarin we als Staten als geheel nagedacht hebben over investeringen die onze provincie mooier kunnen maken. Dank voor de ondersteuning vanuit de griffie hierbij, want het was best een hele klus. En we hopen dat deze agenda ook daarmee het gevoel van gezamenlijkheid binnen Provinciale Staten verder vergroot. Wat ons betreft is dat zeker het geval. In het oorspronkelijke plan van € 50 miljoen is door het college nog aangevuld met een PLUS van € 13 miljoen in verband met de ontwikkelingen van de coronacrisis en bovendien zijn er nog een aantal aanpassingen gedaan. En zoals ook al door andere fracties aangegeven, was dat ook nodig. Wat ons betreft gaan we niet nog weer langer dralen, zoals Forum en de Partij voor de Vrijheid betogen. Gaan we nu ook echt aan de slag. Het is nu nog een Agenda op hoofdlijnen en de uitvoeringsvoorstellen komen nog bij ons terug. Dat biedt ook enige flexibiliteit om in te spelen op de actuele situatie. Voor nu kijken we daarom vooral naar de gekozen thema's en zullen onze accenten en vragen bij enkele thema's benoemen. Allereerst het Binnen-

stadsfonds. Goed om een focus aan te brengen bij HEMA-gemeenten. En dat betekent uiteraard niet dat we geen oog hebben voor andere gemeenten. Jammer dat dit wel zo is overgekomen bij de gemeente Coevorden. Er wordt ook op andere terreinen geïnvesteerd door onze Drentse steden. Niet alleen binnen deze Investeringsagenda, maar ook in onze reguliere begroting. Denk bijvoorbeeld aan de spoorverbinding met Rheine, ook bijvoorbeeld middelen voor kleine theaters. Goed. En dan zijn we blij dat we met deze Investeringsagenda echt gaan inzetten op wonen en ook geld beschikbaar voor stellen. Als het gaat om Boer, Burger en Biodiversiteit vind ik het mooi dat naast de vele investeringen die we als provincie nu al doen, ook echt inzetten op een omslag in de landbouw naar kringlooplandbouw, of zoals we dat in Drenthe de natuurinclusieve landbouw noemen. Goed dat de Universiteit van het Noorden zich allereerst focust op de groene chemie. En met de campus in Emmen biedt dit ook echt heel veel kansen, verwachten wij. In het thema 'Recreatie en Toerisme' is nu ook het thema vitale vakantieparken geïntegreerd. Wij zullen hier bij het uitvoeringsprogramma echt letten op of er voldoende aandacht is ook voor het herstructureren van versleten vakantieparken. Er wordt ook fors ingezet op energietransitie. En ook particuliere initiatieven worden daarbij nog beter ondersteund, bijvoorbeeld door het Ontwikkelfonds voor energiecoöperaties. En dat juichen wij toe. Dan over Sport en Bewegen. Een deel is voor evenementen. En dat is de komende tijd natuurlijk niet aan de orde. Is het een idee daarmee niet wat gedateerd, vragen we ons af. En hoe wordt geanticipeerd op deze ontwikkeling? Is het bijvoorbeeld een idee om deze middelen op een andere manier in te zetten? Bijvoorbeeld als een fonds voor Drentse stichtingen en verenigingen die het tijdelijk moeilijk hebben en geen evenementen kunnen organiseren bijvoorbeeld. Of waarom toch niet ook inzetten op een formule E zoals we al een paar jaar geleden hebben voorgesteld? En dan niet alleen via een lobby, maar ook met geld. Want door de coronacrisis is de organisatie van de Formule E bereid om in plaats van alleen naar stadtraces ook naar circuits te kijken en liggen er wellicht kansen weer voor het TT-circuit.

De voorzitter: Denkt u aan uw tijd, of eigenlijk aan uw overtijd, mevrouw Van den Berg?

Mevrouw Van den Berg: ik ben gelukkig niet over tijd, maar ik ga zeker op de spreektijd letten. Bij de Sociale Agenda hebben we nog de vraag. In de College Agenda wordt aangegeven dat het college een goede en gebundelde informatievoorziening wil voor alle vervoersmogelijkheden. En wij vroegen ons af, wordt dat nu binnen de Sociale Agenda opgepakt of binnen de reguliere begroting? Dan twee vraagjes nog over de dekking, heel snel. Die € 8,5 miljoen uit de reserve Investerings en Vervoer, daar vragen we vaker wat over dat fonds, en willen heel graag het overzicht. En we vragen voor nu, kan het college ons garandeerden dat deze reserve ook daadwerkelijk deze ruimte heeft om deze ontwikkeling te doen? En dat dit niet tot gevolg heeft dat we andere ambities moeten schrappen. Even kijken. En tot slot. We hebben deze agenda eens naast de Herstelagenda van de Natuur en Milieufederatie gehouden en we zien heel veel raakvlakken. Wil het college deze Herstelagenda ook betrekken bij de verdere uitwerking? Voorzitter, wij hopen dat we met deze Investeringsagenda echter een impuls geven aan een aantal belangrijke ontwikkelingen in Drenthe en we zien uit naar de uitwerking. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Maar er is nog een interruptie van de heer Van Dekken van het CDA.

De heer Van Dekken: Voorzitter, dank u wel, want mevrouw Van den Berg viel nou juist even weg hier bij mij, toen zij begon te spreken over die energiecoöperatie. En die spreken ons natuurlijk in het bijzonder aan. Kunt u nog eens uitleggen wat de ChristenUnie daar nou mee bedoelt, in dat perspectief van de energietransitie?

Mevrouw Van den Berg: Dat staat in de Agenda, dat het college aangeeft dat ze deel wil nemen aan een nationaal Ontwikkelfonds voor energiecoöperaties. Dus dat lijkt ons goed dat op die manier particuliere initiatieven in energiecoöperaties, dat die gesteund worden. Nou, dat.

De voorzitter: Dank u wel voor deze toelichting. Daarmee hebben we van u allemaal een bijdrage mogen horen. En dan is het nu tijd voor het college om in eerste termijn te reageren. Het woord is aan de heer Bijl.

Gedeputeerde Bijl: Voorzitter, dank u wel. Ik zal de algemene lijn en de portefeuille onderdelen die bij mij horen voor mijn rekening nemen. De collega's die zullen hun eigen onderdelen meenemen met uw welvinden. Ik wil om te beginnen aansluiten bij een groot aantal van u die het bijzondere proces hebben gememoreerd. Vanuit de college onderhandelingen hebben wij aangegeven dat we voor deze Investeringsagenda graag Statenbreed het overleg wilden om tot een invulling te komen. Corona heeft als bekend de nodige effecten gehad op de hele gang van zaken, maar niettemin wil ik de Staten en iedereen die daaraan meegewerkt hebben in de organisatie, de griffie, danken voor hun inbreng. Ik denk dat terecht gezegd is aan het begin van de eerste coronagolf, wat betekent dit nu, die Investeringsagenda in het licht van de coronaproblematiek. Nou, daar hebben wij als college inderdaad goed naar gekeken. De heer Uppelschoten die zegt van, hebben jullie daarover nagedacht? Ja. Kun je aangeven hoe groot de schade is in Drenthe? Nou, de schade in Drenthe, dat is voor ons niet aan te geven. Maar we hebben wel gekeken waar lopen wij mogelijk tegenaan als provincie. Daar hebben wij ook een fonds voorlopig van € 2,5 miljoen voor beschikbaar gesteld. En we moeten ook kijken, de rest van dit jaar en ook volgend jaar zoals het nu lijkt, hoe zich dat gaat ontwikkelen. De vraag bij de beoordeling van het verhaal wat voorlag in maart, in hoeverre behoeft dat aanpassing en wijziging in het licht van de nieuwe omstandigheden? En er zijn maar weinig mensen die de wijsheid in pacht hebben. Ik geloof niet dat ons college opteert voor dat talent. Maar wat we wel gezien hebben, is dat er een aantal ontwikkelingen zijn in Drenthe, en dat is niet alleen in Drenthe maar dat zien we in heel Nederland, die van belang zijn voor de toekomst van Drenthe. Dat heeft te maken met de ontwikkeling van het winkelen. Veel meer online winkelen, maar ook veel meer mensen gaan winkelen in de buurt van hun eigen woonomgeving. En dat heeft ook zijn weerslag gehad op onze opvatting over de grote kernwinkelgebieden in Drenthe, in de vier grootste gemeenten. Een ander punt wat we zien is, dat de mobiliteit ook onder invloed staat van de coronasituatie en dat we kunnen zien dat, in ieder geval de fiets, de elektrische fiets, enorm aan populariteit heeft gewonnen. Dat zijn een aantal observaties geweest die ons ertoe hebben gebracht om een aanscherping te maken in het programma voor de Investeringsagenda. En dat noemen wij dan de Investeringsagenda PLUS. Nou die PLUS bestaat financieel uit € 13 miljoen. Er is gevraagd, waar haal je die nou vandaan? De Partij voor de Dieren die heeft dat gevraagd. Nou, € 8,5 miljoen komt uit de reserve Investerings Verkeer en Vervoer. € 2 miljoen uit de vrije ruimte van 2000 en € 2,5 miljoen halen we uit de ruimte die we hadden gereserveerd voor de Regio Deal Vitale Vakantieparken, wat we op een andere manier gaan aanpakken, omdat die Regio Deal niet is doorgedaan. Bij elkaar opgeteld is dat die € 13,5 miljoen die beschikbaar is. Dan vraagt mevrouw Potharst, die € 4 miljoen voor recreatief fietsen, had je die niet uit die € 8,5 miljoen kunnen halen? Het antwoord is, ja dat hebben we ook gedaan, want die € 8,5 miljoen is voor € 4 miljoen naar recreatief fietsen gegaan en € 4,5 miljoen naar de vier HEMA-gemeenten. Dan kom ik ook even op een stukje benadering van de hele Investeringsagenda. Dat hebben we ook met elkaar besproken aan de voorkant. Dit zijn niet de investeringen die wij doen in provinciale eigendommen, want daar hebben we aparte budgetten voor. Want investeren in eigendom van de provincie moeten we activeren en daar wordt op afgeschreven. De investeringen die we hier mee ondersteunen met de Investeringsagenda, dat zijn met name investeringen van derden, die wij mogelijk maken met ondersteuning met eenmalig geld. Dus als wij zelf een fietspad aanleggen, dan zit dat niet in dit plan. Daar kom ik later nog wel op terug, want dat wordt gewoon afgeschreven over zoveel jaar. Maar als in dit voorbeeld een van de vier HEMA-gemeenten een nieuwe fietsverbinding richting hun binnenstad aanlegt, of in de binnenstad fietsvoorzieningen doet, dan betalen wij daaraan mee. En dat geld zijn we dan in een keer kwijt. En dat komt uit deze Investeringsagenda. En hetzelfde geldt mutatis mutandis voor de investeringen bijvoorbeeld in de recreatieve fietspaden, Staatsbosbeheer, ik noem maar een voorbeeld. U moet deze Investeringsagenda zien als een impuls in investeringen van derden, waarvan wij het nut

zien voor de samenleving van Drenthe. De vraag, is er dan nog voldoende geld over in de Investeringsreserve Verkeer en Vervoer als wij die € 8,5 miljoen hiervoor besteed hebben? Ja, het kan hieruit betaald worden zonder meer. Als mevrouw Van den Berg vraagt, gaat het dan niet kosten voor andere ambities? Ja, het geld wat je aan het een uitgeeft, kun je niet aan het andere uitgeven. Maar wij voorzien geen problemen voor de ambities die we op dit termijn, op dit moment hebben en de verplichtingen die we op dit moment hebben. Dus wij durven te zeggen dat die ruimte er is. De vraag is ook gesteld door de VVD, hoe zit het na deze periode? Is er dan nog geld om te investeren? Deze Investeringsagenda PLUS, die wordt grotendeels gefinancierd uiteraard uit de financieringsreserve. Die hebt u de afgelopen jaren ook steeds gevoed met of eenmalige meevallers of ook rekeningoverschotten. Ook dat zit in de begrotings- regels voor de komende jaren. De positieve saldi van de jaarrekening, actualisaties, die kunt u afromen en storten in de financieringsreserve en op die manier ook voor de komende jaren ruimte opbouwen voor de mogelijke Investeringsagenda's voor de jaren na 2023. En als de VVD zegt, niet door verhoging van de motorrijtuigen- belasting, dan wijs ik ook dat dat voorneemen er ook niet is in deze bestuursperiode. Dan is de vraag gesteld, waarom nu eigenlijk zo nodig die Investeringsagenda? Moet je niet met een noodfonds komen voor de corona? Er zijn toch een hoop bedrijven die het moeilijk hebben. Ja, dat is zo, daar moeten we niet omheen draaien. Dat is zo. Heel veel bedrijven hebben het hartstikke moeilijk. Niet alleen bedrijven, maar ook werknemers die hun baan dreigen te verliezen. Dus er zijn heel veel bedrijven Drenthe breed die daarmee te maken hebben. Aan de andere kant hebben we ook al eerder met u gewisseld, de ondersteuning van bedrijven en inkomensondersteuning, dat is een zaak die op het niveau van het kabinet moet worden geregeld. En tot nu toe heeft het kabinet al tientallen miljarden daarvoor uitgetrokken en dat zal naar ons oordeel ook de komende tijd moeten blijven gebeuren. Want dat zijn orde van grootte van bedragen die gaan de provincie te boven. Ik kan natuurlijk wel heel flauw een rekensommetje maken. € 63 miljoen voor de Investeringsagenda, Ja, dat is € 130 per Drent. U kunt wel nagaan dat je daar geen deuk mee in een pakje boter slaat, als het gaat om inkomensondersteuning van werknemers of van bedrijven. Dus dat moet echt van het Rijk komen, die ondersteuning. En we zullen er ook alles aan doen, ook via de overleggen die wij met de politiek hebben, ook via het IPO, om daarop te blijven hameren. Want we zijn er inderdaad nog lang niet. Als het gaat om een paar zaken nog uit mijn portefeuille, dan heb ik al even gewezen op het belang van het fietsen voor Drenthe. Wij zien daar echt een mogelijkheid in voor de komende jaren, om niet alleen Drenthe recreatief aantrekkelijk te maken. Maar ook utilitair, dus voor het woon-werkverkeer, scholieren, is de fiets echt een heel goed alternatief. Maar dan moet we echt voor goede voorzieningen zorgen, goeie verbindingen. En dat is door deze Investeringsagenda nu voor een deel bij derden neergelegd, die mogelijkheid. Maar ik zeg u toe dat ik ook onder onze eigen verantwoordelijkheid, in het kader van het mobiliteitsplan, met concrete plannen zal komen om het fietsen in Drenthe te voorzien van de nodige investeringen. Dat is echt nodig. Als het gaat om de Universiteit van het Noorden, ik denk dat dat nu juist een heel mooi voorbeeld is, dat we de kansen die er liggen op het gebied van de groene chemie en de wens die er ligt in het onderwijs om daar ook op te specialiseren, om dat bij elkaar te brengen. Dus ik denk dat we zo, ja ook in deze sombere tijden, ook een stukje perspectief bieden. Dat is denk ik toch ook de rol van een overheid om een schouder waar je op kunt leunen, ook een stukje perspectief te bieden naar de toekomst. Voorzitter, ik denk dat als het gaat om het financiële plaatje, deze Investeringsagenda PLUS, dat het een verantwoord geheel is, dat nodig is, dat het bijdraagt aan een Drenthe ook tijdens coronatijden, maar ook daarna die Drenthe sterker maakt, want daar gaat het om. Wij stellen met dit besluit de hoofdlijnen vast. De onderdelen zullen aan u terug gemeld worden, dus we kunnen ons niet voorstellen dat dat gebeurt zonder dat dat geagendeerd wordt. Maar dat is aan u, die bevoegdheid, maar wij gaan wel hiermee een weg in dat we kunnen bouwen aan een sterker Drenthe. Nogmaals, corona dat zit heel diep in ons besef, dat we daar doorheen moeten. Maar we moeten als overheid in deze tijden juist tonen dat we sterk zijn, dat we de burgers en bedrijven kunnen helpen en dat we ook een stukje perspectief bieden. Ik kijk graag naar de andere collega's voor de onderwerpen op hun onderdelen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel voor uw bijdrage. Maar u heeft nog twee handjes. Die van mevrouw Potharst en mevrouw Van den Berg. Mevrouw Potharst.

Mevrouw Potharst: Ja voorzitter, ik wou even checken of het geluid zo beter is, want ik hoorde net dat mijn microfoon kraakte. Kunt u mij verstaan?

De voorzitter: Ja, het kraakte net wel wat, maar het was net goed genoeg dat we u wel konden verstaan. Het was wel te volgen. Heeft u nog een vraag aan de gedeputeerde?

Mevrouw Potharst: Ja, dat heb ik. Ik had gevraagd of het klopt dat de PLUS, zoals die nu wordt voorgesteld, voornamelijk uit de reserves wordt bekostigd, waardoor de provincie op termijn geld moet gaan lenen. Kan de gedeputeerde Bijl dat nog beantwoorden?

De voorzitter: gaat uw gang.

Gedeputeerde Bijl: Voorzitter, dit komt voor € 8,5 miljoen uit de reserves. En of we wel of niet geld moeten gaan lenen, dat is maar betrekkelijk afhankelijk van dit verhaal. Dat is ook afhankelijk van welke beslissing u gaat nemen in de investeringen die we vooral zelf gaan doen. Want wij investeren vele tientallen miljoenen euro's per jaar, gewoon als provincie, in onze eigendommen. Des te meer u gaat investeren, des te eerder er een moment komt dat we moeten gaan lenen. Dat werd eerst voorzien in 2018. Inmiddels zitten we al in 2022 dat het voorzien wordt, geloof ik. Dus we schuiven wel steeds op. Maar ja, er komt een keer een moment dat als de spaarpot leeg is, dat we moeten gaan investeren met geleend geld, wat overigens heel normaal is voor decentrale overheden.

De voorzitter: Ik stel voor dat we daar nu niet verder op ingaan, want we krijgen vanmiddag ook nog de behandeling van de begroting. Dan gaat u daarna maar even weer los op het al dan niet lenen. Mevrouw Van den Berg ChristenUnie.

Mevrouw Van den Berg: Ja, dank u voorzitter. Ik had nog een vraag openstaan, volgens mij bij de heer Bijl, over de informatievoorziening over alle vervoersmogelijkheden. Degenen die niet weten wat ik daarmee bedoel, we hebben natuurlijk het reguliere openbaar vervoer, maar we hebben ook Auto-Maatje en allerlei dat soort initiatieven. In het Collegeakkoord is ook opgenomen dat het college een goede en doelgroepen informatievoorziening wil voor de reizigers. En mijn vraag was of dit, oh ben ik nog te horen?

De voorzitter: Jazeker.

Mevrouw Van den Berg: Oké. Of die informatievoorziening, of dat binnen deze Investeringsagenda geregeld gaat worden of gewoon binnen de reguliere begroting?

De voorzitter: De gedeputeerde.

Gedeputeerde Bijl: De informatievoorziening voorzitter, die zit niet specifiek in deze Investeringsagenda. Ik zou dat eerder beschouwen tot onze normale bedrijfsvoering. Dus, dat zal via de normale begroting tot stand komen.

De voorzitter: Dank u wel, dan gaan we verder met de volgende gedeputeerde, dat is de heer Brink. En dan wil ik er wel op wijzen dat het leeuwendeel uiteraard al verbruikt is van de spreektijd door de financiële gedeputeerde. Meneer Brink, gaat uw gang.

Gedeputeerde Brink: Dank u wel voorzitter. Niet alleen financieel, maar ook inhoudelijk heeft hij volgens mij vanuit zijn portefeuille veel dingen behandeld. Voorzitter, ik zal in omgekeerde volgorde willen beginnen. ChristenUnie een vraag over de formule E. Ik kan melden dat wij natuurlijk ook dachten van, misschien dat de huidige crisis de mogelijkheid geeft om die te gaan organiseren. Nou, ik kan bijna zeggen, weet dat het op ons netvlies staat en weet dat de TT-baan, de Stichting TT-baan te Drenthe, maar daarbij ook een organisator, en we zullen op het moment dat er kansen zijn, het niet nalaten om bijvoorbeeld ook te kijken of de Formule E ook naar Assen zou kunnen. Dat is een twee. Voorzitter, Vitale Vakantieparken is iets over gezegd. En ik kan mevrouw Van den Berg in die zin geruststellen, want wij komen inderdaad nog met een voorstel, dan kunt u dat op hun merites beoordelen. Maar het geld is inderdaad bedoeld voor de onderkant van de markt en waar u ook wel eens aandacht voor hebt, voor ondermijning en dat soort zaken. Dat is een beetje vanuit de Vitale Vakantieparken. Voorzitter, dan het CDA, een vraag over de zonneladder. Ik kan meedelen dat men gisteren een beleidsregel 'Zon' hebben vastgesteld. En u hebt daar ook al een bericht van gezien. Onze intentie is om vanuit de RES 1.0 de ambitie te waarborgen. We zien ook dat een groot deel van zon op land daar ingevuld is. En dit college gaat ook onze Omgevingsvisie aanpassen, zodat wij de komende jaren juist werk gaan maken van zon op daken. En daar komt denk ik voor een groot gedeelte en eventueel echt 100% combinaties van zon. En dat komt denk ik een heel eind in de richting van een zonneladder, die trouwens uit de Omgevingsvisie is gehaald, omdat die, het ... .. toch niet helemaal 100% werkte. En wij denken met onze nieuwe beleidsregel Zon en de brief, meer aan u tegemoet te komen. Voorzitter, dan wil ik nog...

De voorzitter: De heer Van Dekken heeft een vraag.

De heer Van Dekken: Ja dank u wel, ook voor dit antwoord van gedeputeerde Brink. Ik hoop ook dat collega Stelpstra erna nog iets over gaat zeggen. Want het is natuurlijk goed nieuws dat die beleidsregel op dat punt is gewijzigd, maar die brief waar u over spreekt? Ik begreep dat die onderweg is, of staat die er aan te komen? Kunt u ons daar nog op informeren?

De voorzitter: De heer Brink.

Gedeputeerde Brink: Als het goed is, krijgt u die zo snel mogelijk. Gisteren in het college is die beleidsregel Zon vastgesteld, met een heel kader hoe wij denken in de toekomst hiermee om te gaan. En met name denk ik voor u van belang. Daarom pak ik dit antwoord ook even, omdat de zon op land, willen anders gaan doen. Dan moet dat aangepast worden in onze Omgevingsvisie. En vanuit de ruimtelijke ordening pak ik dat dan ook op, om te kijken hoe we dit gaan doen en hoe we onze Omgevings- verordening gaan aanpassen. En daar krijgt u dan ook binnenkort een voorstel over, hoe we daarmee omgaan. Voorzitter, dan een allerlaatste. Forum voor Democratie en de PVV zeggen iets over het Noodfonds corona. Nou, volgens mij heeft de heer Bijl al voldoende gezegd. Wij bouwen aan een sterker Drenthe. Daar is deze Investeringsagenda voor bedoeld. Mevrouw Van den Berg zei ook al van, nou laten we aan de slag gaan. Ik denk dat we het daarmee eens zijn, maar ik kan u wel melden, ik weet niet of het te zien is, maar wij hebben ook vanuit het IPO een Herstel Regionale Economie vastgesteld, vanuit onze economie gedeputeerden. Daarin stellen we, dat de huidige crisis vooral een zaak is van de Rijksoverheid. Wat wij als provincie willen doen, en ik denk dat dit in deze Investeringsagenda ons daarbij helpt, wij proberen juist na de crisis, om te kijken hoe krijg je de economie weer op gang? Hoe krijg je een sterker Drenthe? Hoe investeer je in de toekomst? En daar draagt deze agenda denk ik aan bij. Dat is de lijn van het IPO en ons college ondersteunt dat. De huidige nood moet geleidigd worden door het Rijk. Wij kijken straks vooral en ook nu, hoe kunnen wij herstel doen voor ons bedrijfsleven en onze Drentse economie? En nogmaals, deze Investerings- agenda draagt zeker bij aan een sterker Drenthe. Dat waren ze voorzitter.

De voorzitter: Dan gaan we verder met gedeputeerde Jumelet.

Gedeputeerde Jumelet: Dank u wel voorzitter. Er zijn een aantal vragen gesteld en dat betreft vooral het onderdeel Boer, Burger en Biodiversiteit. En ook in volgorde van de opmerkingen. De VVD heeft in ieder geval daarbij opgemerkt, dat zij er zeer hoge prijs op stelt dat het geld niet zal gaan naar de adviesbureaus. Er zullen natuurlijk allerlei plannen moeten worden gemaakt, maar juist in de uitvoeringsagenda die we zullen voorleggen. En hopelijk zult u dat daar ook in herkennen. Is er aandacht voor de uitvoering? Dat betekent inderdaad dat wij inzetten op een heel aantal zaken die te maken hebben met het verduurzamen van de landbouw. We hebben natuurlijk onze duurzaamheidsplannen laatst nog eens weer onder de aandacht gebracht. U zag ook dat er bijvoorbeeld 8 ambassadeurs zijn nu. Boeren die boeren vertellen hoe zij ook aan de slag kunnen. Dat zetten we voort ook in deze agenda. En ook naar de akkerbouw breiden we dat uit. Daar is die € 4 miljoen die we hebben benoemd, ook zo meteen voor, om daarvoor in te zetten. Voorzitter. Daarnaast het Bermberaad, Deltaplan Biodiversiteit, Boerenlandvogels, ook het plan dat u zelf hebt ingebracht als Staten, waar het betreft ook om aandacht te hebben voor bomen. Is er ook een waarvan ik zeg, dat is in ieder geval bedoeld om in de uitvoering ook het verschil te gaan maken. Voorzitter, in het eerste plan was het zo dat er € 9 miljoen zou zijn voor BBB, volgens de lijnen zoals we dat toen hebben uitgesproken, namelijk het boekje wat ons is aangeboden. U ziet in dit plan dat er € 2 miljoen van die € 9 miljoen is ingebracht in het regio Stedenfonds. En dat gaat vooral ook over wat we met corona zien, dat mensen veel meer waardering hebben voor hun directe leefomgeving, maar dat er ook nog best wel vergroening kan plaatsvinden en dat er dan ook aandacht is voor onderwerpen als, directe zaken als biodiversiteit in de directe omgeving van waar mensen wonen. Daarom hebben we daar ook voor gekozen om dat bedrag ook daarin toe te voegen en we zullen de plannen dan natuurlijk ook met elkaar moeten maken in die vier steden. De vraag van het CDA was, beperkt zich dat dan tot die vier steden? Vergroenen gaat toch over heel Drenthe? Dat klopt en dat zullen we ook laten zien in de plannen die we u voorleggen wat betreft agenda BBB. En daar is dan ook die € 3 miljoen ook voor in te zetten. Ik hoorde wat groene liefde tussen het CDA en D66. Het is hartstikke mooi dat daar inderdaad ook veel waardering voor is. En dan de Partij voor de Dieren die het heeft over biodiversiteit. U zag alleen maar iets over strokenteelt en geen plannen. Maar dat is nou net ook de bedoeling, dat we daar met u over zullen spreken als het plan in de Staten aan u wordt voorgelegd. We hebben er in ieder geval de intentie om juist op een heel aantal thema's ook het verschil te gaan maken. En dat alles ook tegen de achtergrond van wat Europees speelt, de Green Deal. Wat op dit moment ook aan de orde is met het Deltaplan Biodiversiteit. Maar ik verklap niet te veel, want anders dan hebben we in december of januari daar niets meer over te zeggen. Voorzitter, GroenLinks ondersteunt ook het BBB, benieuwd naar de uitvoering. We zullen hopelijk u daar ook in kunnen tegemoetkomen. In ieder geval met goede plannen komen. Corona leert ons in ieder geval dat het over meer gaat dan alleen maar economie. Het gaat ook over leefbaarheid. Het gaat ook over gezondheid. Het gaat ook over verduurzaming. Volgens mij geeft de Investeringsagenda een goede balans daarin. Tot zover. Dank u wel voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan wij verder met de heer Kuipers. Waren er nog punten die uw portefeuille raakten?

Gedeputeerde Kuipers: Dank u wel voorzitter. Dat is redelijk beperkt gebleven, maar de Sociale Agenda hebben we natuurlijk ook in juli, is die door u vastgesteld. En over de Woonagenda, het andere deel van de Investeringsagenda, hebben we vorige week ook uitgebreid gesproken. En ik hoop dat u daar op 11 november een besluit over zult nemen. Eigenlijk nog twee korte punten. De heer Van Dekken die stipte even de dorpshuizen aan en ook het rapport van de BOKD. We hebben enorme waardering voor iedereen die zich ook vrijwillig inzetten voor de leefbaarheid in Drenthe. Dat is ook de reden waarom wij extra ondersteuning bieden en de BOKD ook in staat stellen om dat te doen, altijd

samen met de gemeenten. Nou heeft u bij de Voorjaarsnota ook ingestemd met de verhoging van uw boekjaarsubsidie, waardoor dit soort onderzoek en ondersteuning ook mogelijk is. In totaal gaat het om € 800.000 per jaar voor vijf organisaties, dat is het totaalbedrag. Dat zit eigenlijk in de begroting, maar dat heb ik dat meteen even aangestipt. Voorzitter, gaat het nu om de situatie van de dorpshuizen nu? Daarvan heb ik al eerder gezegd dat is echt maatwerk. Dat stipte heer Van Dekken ook aan, grote verschillen. Ik noemde het hyperlokaal. En dat is ook de kracht van een dorpshuis. Daarvan hebben we afgesproken dat de gemeente in the lead zijn, hebben ook noodsteun van het Rijk gehad voor dorpshuizen. Ik heb daar onlangs ook een rondvraag over beantwoord, hoe dit proces in elkaar steekt, van de Partij van de Arbeid en Sterk Lokaal. Dus ik verwijs kortheidshalve even naar die beantwoording. En mevrouw Van den Berg vroeg nog iets van, wat zit er nou precies voor mobiliteit en kleinschalig vervoer in? Nou de heer Bijl heeft al aangegeven dat het verknopen van de informatievoorziening van alle scala's van vervoer, dat zit in onze normale begroting. Wat we hier hebben geschreven over het ondersteunen van die kleinschalige mobiliteitsoplossingen die de leefbaarheid bevorderen, in de Sociale Agenda hebben we daar ook van gezegd, daarbij zijn wij bereid om een investering te doen in een aantal proefprojecten. Het is specifiek over hele lokale oplossingen. Hoe kan dat uitwerken? Dat zit in de Sociale Agenda. Verder haken we aan bij wat de heer Bijl heeft gezegd. Maar dat was het denk ik voorzitter. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. U krijgt nog even een reactie van mevrouw Van den Berg. Gaat u gang.

Mevrouw Van den Berg: Ja dank u voorzitter. Dat is met name een vraag, ik had ook nog iets gevraagd over het geld voor evenementen wat in deze Investeringsagenda zit. Een feit dat we maar weinig evenementen kunnen organiseren de komende tijd, verwacht ik. En het idee om daar mogelijk iets te doen voor mensen, stichtingen, verenigingen die het moeilijk hebben door corona.

Gedeputeerde Kuipers: Voorzitter, als ik mag. Die evenementen, dan refereert u aan het stuk Sport denk ik. Dus dat lijkt me aan de heer Brink om daar iets over te zeggen.

De voorzitter: Dank u wel, gaan we direct even naar meneer Brink, vragen of hij dat ook wil.

Gedeputeerde Brink: Jazeker voorzitter. Dank. Als het over evenementen gaat, het klopt dat dit jaar natuurlijk een heel aantal evenementen niet door zijn gegaan. Maar we gaan het voor volgend jaar opnieuw bekijken. We hebben natuurlijk dit jaar ook een aantal regelingen getroffen, conform wat we ook bij cultuur gedaan hebben, om te zorgen dat de organisatoren wel blijven bestaan. En we hopen en we gaan er eigenlijk vanuit dat een aantal evenementen die niet meer op de kalender staan, volgend jaar wel door kunnen gaan. Maar indien het niet zo is, moeten we denk ik terugkomen om te kijken wat je met de middelen dan zou kunnen doen. Maar vooralsnog gaan wij ervan uit dat we wel heel veel van de evenementen wel kunnen organiseren. Nog sterker, we kijken ook uit naar een aantal grote evenementen om die hier in de toekomst ook naar Drenthe te halen. Voorzitter, dat was het.

De voorzitter: Dank u wel. En dan gaan we nu naar de laatste gedeputeerde, de heer Stelpstra. Laatste in de rij hoor, bedoel ik alleen maar. Het woord is aan de heer Stelpstra.

Gedeputeerde Stelpstra: Dank u wel voorzitter. Er zijn nog een paar opmerkingen in mijn portefeuille denk ik. In de eerste plaats dat ik de opmerking maak, dat energie heb je eigenlijk overal voor nodig. En dat er ook wel heel erg gekeken wordt naar integrale aanpak. En daar haak ik ook aan mee de opmerking van mevrouw Meeuwissen, met enige nuchterheid, als we met de Woonagenda bezig zijn, dan probeer je natuurlijk ook matches te maken, ook met energie. We hebben laatst een plan gelanceerd voor de horeca, nu is de horeca dicht, dus we moeten even wachten, maar we proberen echt wat dingen te matchen met elkaar. Dus die nuchterheid proberen we er inderdaad in te houden. We

zullen binnenkort wel met een paar grote voorstellen bij u komen, rondom waterstof met name, waarschijnlijk in december zoals het er nu uitziet. Maar dat ziet u dan in de commissie van december wel aankomen. Investeren in energienetten, daar heeft mevrouw Meeuwissen echt wel een punt. Dat is echt een punt van aandacht. Op IPO-niveau is nog besproken hoe we daar handen en voeten aan moeten geven. Er wordt op gestuurd dat we daar als provincies de regie in zullen nemen, dat het dus niet een Rijksverhaal wordt. En daar zijn we nu heel actief in, in het IPO-verband ook mee bezig. Dan meneer Van Dekken. U hebt eigenlijk twee vragen gesteld. U had het over een zonneladder, die heeft mijn collega Brink al beantwoord. Daar komt dus een brief over. Volgens mij is die er al, maar bij de een gaat de post wat sneller dan bij de ander misschien? Volgens mij is die brief klip en klaar, wordt u op uw wenken bediend. En dan hebt u nog iets gevraagd over de energiecorporaties? U hebt daar onder andere gesproken over een expertteam en u heeft een motie in het vooruitzicht gesteld. U mag altijd moties maken, daar ga ik niet over. Maar ik denk dat die overbodig is, omdat we vorige week in de commissie OGB ook de Expeditie Energieneutraal wonen vooral aan de orde gehad. En daar is de provinciale lokale energie met name ook een belangrijk onderdeel voor. Er gaat veel geld in. Onder andere, ik zeg het even uit mijn hoofd, ongeveer € 1 miljoen denk ik. En dat is met name gericht op die corporaties. En waar het vooral op gericht is, om professionele ondersteuning te gaan geven voor de corporaties? Want dat is, volgens mij is dat ook wat u bedoelt en om nou te zeggen, u mag best een motie indienen, maar ik zal u zeggen, dat doen we al, of dat zijn we van plan. Het stuk komt ook in dezelfde vergadering aan de orde als ook de Investeringsagenda in de Staten namelijk.

De voorzitter: De heer Van Dekken CDA. Momentje nog, de microfoon stond nog uit. Gaat uw gang.

De heer Van Dekken: Dank u wel voorzitter. En dank ook voor het antwoord uit GS op dit punt, want kijk, het gaat voor ons als CDA natuurlijk helemaal niet om het indienen van een motie, om daar even helder in te blijven. Wat wij graag willen is, dat die beweging van onderaf, dus burgers die zich verenigen in coöperaties, dat die op enig moment niet in de constatering komen dat hun ideeën en hun initiatieven onder druk komen te staan, omdat andere grote projectontwikkelaars ermee aan de haal gaan. Dat is eigenlijk de discussie daarachter. En op het moment dat gedeputeerde Stelpstra nu zegt van, u wordt op uw wenken bediend, doet ons dat natuurlijk heel erg veel plezier. Dus ik zeg hem toe, dat wij daar goed naar zullen kijken naar die brief. En wij hopen ook dat die in de behandeling van PS nog meegenomen kan worden. Dus dank voor het antwoord.

De voorzitter: Ik hoor geen vraag. Meneer Stelpstra gaat u verder.

Gedeputeerde Stelpstra: Even helder. De brief gaat over de zon, zon op daken en zon op land. Maar de Expeditie Energieneutraal wonen gaat met name over dit punt van de corporaties en waar ze die professionaliseringsslag, moeilijke woorden meer dan drie lettergrepen voor mij, die zit daar compleet in.

De voorzitter: Past ook niet op Scrabble meneer Stelpstra. Ik stel voor dat wij nu naar de afronding van dit agendapunt gaan. Gelet op het feit dat wij de... Mevrouw Dijkers wil eerst nog even een interruptie plegen. Mevrouw Dijkers.

Mevrouw Dijkers: Het is eigenlijk misschien niet direct een interruptie, maar ik heb een vraag gesteld en ik heb even de beantwoording afgewacht, omdat ik niet zeker wist wie hem zou gaan beantwoorden, maar hij is niet aan de orde gekomen. Ik had gevraagd, de term 'doelenboom' wordt ergens gebruikt en mijn vraag was of die gekoppeld werd aan de resultaten, de combinatie resultaten en inzet van middelen. Om daar een SMART koppeling van te maken, zodat wij ook kunnen zien welke concrete doelen er gerealiseerd zijn met welke middelen. Dat is een punt dat heel vaak terugkomt. Dat we

dat inzicht niet hebben. Dus ik was heel hoopvol gestemd en daarom had ik gevraagd om een korte toelichting. Dus ik ben benieuwd naar het antwoord.

De voorzitter: Ik geef het woord aan de heer Bijl.

Gedeputeerde Bijl: Dank u wel. Excuus aan mevrouw Dijkers. Dat antwoord had ze nog te goed. Het korte antwoord is, ja er wordt naar gestreefd in het voorjaar, in februari, daar mee te komen. En wat we ook doen, dat hebt u in het rijtje besluiten kunnen zien, is dat we er ook naar toe werken om alles van de oude en de nieuwe Investerings- agenda samen te brengen in Programma 9. En daar hebben we waarschijnlijk nog wat tijd voor nodig, omdat sommige besluiten al zijn genomen of onderweg zijn. Maar daar gaat het allemaal naartoe. Dus daar krijgt u dan ook het inzicht en ook de koppeling met de andere zaken. Dus het antwoord op de vraag is, ja. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. En dan wilde ik naar de heer Uppelschoten. Die geeft aan nog een korte vraag te hebben.

De heer Uppelschoten: Ja dat klopt. Wat ik had gevraagd, noem het maar even het noodfonds, maar je kunt het ook voorzieningen, of de post voorzieningen noemen, die getroffen is voor de coronacrisis. Ik had gevraagd, hoeveel zou erin moeten? Ik weet dat er nu € 2,5 miljoen inzit, maar ik heb het idee dat dat waarschijnlijk veel te weinig zal zijn. Dus mijn vraag was aan naar meneer Bijl, over wat voor bedragen praten wij? Niet over miljarden, die komen van het Rijk. Maar welke miljoenen hebben wij nodig in Drenthe om de gevolgen te kunnen opvangen? En dat er nu € 2,5 miljoen in zit, ja dat weet ik. Maar de vraag was, hoeveel moet erin zitten om de gevolgen te kunnen opvangen.

De voorzitter: U hoeft de vraag niet drie keer te stellen. Meneer Bijl wilt u erop reageren?

Gedeputeerde Bijl: Ja, voorzitter. We hebben dat fonds ingesteld voor de effecten die het op de provincie heeft. Ik kan me nog een vraag van de heer Serlie herinneren in het begin, wat gaat dit betekenen voor onze begroting? Tot op heden hebben wij nog geen aanleiding gezien om u een voorstel te doen om een beroep te doen op die € 2,5 miljoen, omdat wij tot op heden alles of zelf hebben kunnen opvangen, of dat we ook nog van het Rijk wat extra geld krijgen in het kader van cultuur bijvoorbeeld. En niet te vergeten, het Rijk legt heel veel geld bij, bij het openbaar vervoer. Dus wij hebben tot op heden nog geen beroep hoeven te doen op die € 2,5 miljoen. Dank u wel.

De voorzitter: Dan gaan wij richting de afronding van dit agendapunt. Natuurlijk krijgt u zo meteen nog even de gelegenheid om een enkele korte vraag te stellen en om aan te geven of u het met mij eens bent. Mijn voorstel zou zijn om, ook gelet op het feit dat we alle voorstellen en uitwerkingen nog weer ter besluitvorming later voor krijgen, om dit stuk als een A-stuk door te laten gaan naar de PS-vergadering, waarbij we de aantekening maken, dat de PVV-fractie geacht wordt te hebben tegengestemd. Dat zou mijn idee zijn op dit moment. En dan wil ik u nu vragen wie wil daar, nee wie wil daar, wie wil op zich nog reageren? Mevrouw Potharst.

Mevrouw Potharst: Dank voorzitter. Dat is een voorstel waar wij niet mee instemmen. Wij zouden het ook graag op de Staten bespreken.

De voorzitter: U wilt opnieuw in de Staten nog weer een bijdrage geven, of gaat u dat gebruiken om daar uit te leggen dat u tegen bent?

Mevrouw Potharst: Er zijn natuurlijk zoveel meningen en gedachten uitgewisseld op dit moment, dat wij ons willen beraden op onze bijdrage voor de Staten en daar even de tijd voor willen vragen, zodat

we ons kunnen voorbereiden. En wellicht is dat inderdaad een korte verklaring. Maar wellicht ook langer, dat kan ik op dit moment nog niet inschatten.

De voorzitter: Dan gaat mijn plannetje nog niet door begrijp ik. Meneer Blinde Forum voor Democratie.

De heer Blinde: Ja dank u wel voorzitter. Ja ik wil me er eigenlijk nog even op beraden, want we hebben natuurlijk niet echt een tweede termijn. En ik heb ook hartstikke veel interessante dingen gehoord en aanknopingspunten van andere partijen. Ja, ik zou het toch even in de fractie willen bespreken, van hebben wij nog behoefte aan om publiekelijk nog te reageren? Ja, dat eigenlijk.

De voorzitter: Helder, helder. Dan hebben we bij deze het besluit genomen dat die als B-stuk door gaat. En dan is nu mijn vraag aan u, wie heeft er met die kennis nu nog een korte vraag? Ik zie verder niemand meer. Dan is dit stuk voor nu voldoende behandeld. Dan wil ik u nu uitnodigen om samen met mij een tijdje te schorsen om de lunch te gebruiken. Het is nu bijna 11.50 uur. Ik denk zelf dat wij aan een halfuur genoeg hebben. Ik zou dus zelf willen voorstellen om 12.20 uur verder te gaan. En nu zie ik al een aantal mensen schudden. Ik geef even het woord aan mevrouw Kleine Deters. Wij willen u wel graag verstaan.

Mevrouw Kleine Deters: Ja. Ja, ik heb hem aangezet. Ik vind echt, we zitten gewoon de hele ochtend en straks ook. Ik vind driekwartier echt wel nodig om even een break te hebben.

De voorzitter: Ik zie instemmend geknik op uw voorstel. Wij gaan dan drie kwartier schorsen en dat betekent dat wij om, ik snoep er een paar minuutjes af, dat we om 12.30 uur verder gaan met de behandeling van de begroting. Tot straks.

7. Begroting 2021, 7^e Wijziging van de Begroting 2020; Statenuk 2020-961

De voorzitter: Dames en heren, wij gaan verder met deze vergadering en aan de orde is de Begroting 2021. Ondanks corona is het toch een Begroting 2021. En er is ook een 7e wijziging van de Begroting 2020. En in de spotlight zie ik dat jullie er allemaal klaar voor zitten. Dat is mooi. Na drie kwartier lunchpauze gaan we ervan uit dat er weer energie is. Geen stress, maar energie. Gevraagd wordt om te besluiten de Begroting 2021 vast te stellen. De lasten en de baten in de Begroting te autoriseren in totalen per programma. Het tarief voor de opcenten op de motorrijtuigenbelasting voor 2021 ongewijzigd te laten. De 7e wijziging van de Begroting 2020 vast te stellen. Een nieuwe bestemmingsreserve Verstrekte subsidies vast te stellen. Het Normenkader 2020 vast te stellen en GS te mandateren, oftewel de bevoegdheid te geven om wijzigingen in het Normenkader goed te keuren, mandateren een raar woord toch, indien deze tussen 11 november 2020 en 31 december 2020 plaatsvinden. Het Controleprotocol 2020 vast te stellen en kennis te nemen van de Uitvoeringsinformatie 2021. Er hebben zich bij dit agendapunt twee sprekers gemeld. Dat zijn de heren Joran Andringa en Tim van der Spoel. Dat zijn twee leden van de Jongeren Adviesraad in oprichting. Ik wil daarom beginnen met hen welkom te heten. Ze zitten hier beiden in de Statenuk. Ze zijn er helemaal klaar voor. Ik geef het woord aan Tim van der Spoel en die mag aftrappen, ga je gang.

Tim van der Spoel (spreker): Dank u wel voor het woord mijnheer voorzitter. Mijn naam is Tim van der Spoel. Wij zijn bezig met het oprichten van de Jongeren Adviesraad Drenthe en helaas... met een groepje zijn we dus bezig om dat op te richten. En helaas, vanwege corona kan niet iedereen aanwezig zijn hier. Dus zijn wij met z'n tweeën hierheen gekomen om een beetje ons te vertegenwoordigen. Maar om ons toch allemaal voor te stellen, hebben wij wel met zijn allen een filmpje gemaakt en als het goed is, is die nu te zien. Wij zijn toekomst of minder zweverig? Wij zijn twaalf extreem enthousiaste jongeren die graag praten over politieke problemen en hoe we die kunnen oplossen. Helaas heeft

daarover praten vaak geen zin als jongeren, omdat we meestal toch niet gehoord worden. Daarom zijn wij hier om juridische vragen onder jongeren van Drenthe een stem te geven. In Drenthe is er al sinds 2007 geen Jongerenraad meer geweest, wat erg jammer is, aangezien een Jongerenraad de manier is om jongeren gehoord te laten voelen en ook een kans te geven om een inbreng te maken in deze maatschappij. Wij vinden dit belangrijk en daarom zijn wij hier. Om verandering te brengen. Onze Jongeren Adviesraad van Drenthe. Niet alleen wij jongeren profiteren van de Jongerenraad, maar ook jullie als Drents Parlement. Jullie krijgen namelijk een kijk op problemen met hele andere ogen. Jullie vragen je vast af waar wij onze mening over willen geven. Nou, van alles en nog wat. Milieu en klimaat, onderwijs, gelijke kansen, de aantrekkelijkheid van Drenthe tot jongeren en nog veel meer. En daarnaast willen we onze politieke interesses graag delen met andere jongeren. En wie weet, misschien zit daar wel een extra dimensie tussen. Wij zouden onze interesse voor de politiek wel willen overbrengen. Bijvoorbeeld activiteiten of gastlessen te organiseren voor jongeren. Hiernaast hebben we natuurlijk ook nog onze website en Instagramaccount, waar veel informatie op te vinden zal zijn. Als ik jullie was, zou ik ons best wel gaan volgen, de Jongeren Adviesraad Drenthe. Na deze introductie hopen wij dat jullie ons serieus nemen en dat jullie de Jongerenraad zullen opnemen in de Begroting van 2021.

De voorzitter: Heel erg bedankt. Dank je wel. Wat een leuke film. Ik ga ervan uit dat we daar samen heel erg enthousiast over zijn al. Hadden jullie nog iets willen toevoegen op dit moment Tim of Joran? Oké, dan stel ik jullie wel even een vraag. Die Jongeren Adviesraad in oprichting, wanneer gaat dat in oprichting er af?

Joran Andringa (inspreker): Nou, we zijn nu al redelijk ver met het oprichten. En dit is eigenlijk de laatste stap om een beetje ook echt ons advies uit te kunnen brengen naar de politici. Dus hierna zouden we in principe al kunnen beginnen.

De voorzitter: Dank je wel voor je toelichting. Dan ga ik aan de Statenleden vragen of er leden zijn die vragen hebben aan jullie. En dat zijn er op dit moment zeker al vier. En dan wil ik beginnen met de heer Zuur van het CDA.

De heer Zuur: Ja dank u wel. Top jongeren, dat jullie het op deze manier aanpakken en je laat zien. Hartstikke goed. En dus alvast heel veel succes en we hopen jullie vaak te treffen en te zien. Maar ik hoorde ook een vraag in het filmpje. En dat is het verzoek om ons op te nemen, de Jongeren Adviesraad, in de Begroting. Wat stellen jullie je daarbij voor?

De voorzitter: Joran.

Joran Andringa (inspreker): Nou, wij stellen ons voor dat wij ook een bepaald bedrag krijgen om ervoor te zorgen dat wij ook de Jongerenraad kunnen promoten onder bijvoorbeeld andere jongeren. Dat we misschien een keertje wat kunnen organiseren. Dat we kleding kunnen maken met de Jongerenraad erop, allemaal dat soort dingen, zodat wij ook goed onze Jongerenraad kunnen representeren en ook bekender kunnen maken in Drenthe.

De voorzitter: Dank u wel, dan gaan we even naar mevrouw Kleine Deters van de D66-fractie. Die heeft ook een vraag.

Mevrouw Kleine Deters: Dank u wel voorzitter. Ook ik sluit me allereerst bij de complimenten aan. Mooi dat jullie op deze manier jullie presenteren en alvast aan ons laten zien. En ik hoop dat 'in oprichting' er inderdaad snel afgaat. Succes. Als wij niet in de Begroting 2021... ..

De voorzitter: Moment, moment, moment, moment. Het geluid valt even uit bij mevrouw Kleine Deters.

Mevrouw Kleine Deters: Ik heb in de snelheid even gezocht... .. op Facebook...

De voorzitter: Mevrouw Kleine Deters, mevrouw Kleine Deters, wij gaan zo meteen even opnieuw beginnen, want het geluid viel weg. Het beeld bleef stil hangen. We gaan even naar mevrouw Potharst en dan kom ik zo meteen weer bij u terug. Mevrouw Potharst.

Mevrouw Potharst: Ja, jongeren van de Jongeren Adviesraad in oprichting, hartstikke goed dat jullie dit doen. Wij willen graag met jullie in gesprek en de vraag is inderdaad wat kunnen wij als Staten voor jullie betekenen? Wat mij betreft gaan we daar inderdaad ruimte zoeken in de Begroting. Die vraag zullen we ook zeker gaan stellen aan de Gedeputeerde Staten. Bedankt voor jullie inspanning.

De voorzitter: Dan meneer Post van de ChristenUnie.

De heer Post: Dank u wel voorzitter. Ja, dat is natuurlijk een prachtig initiatief en een goed idee, want wie die jongeren heeft, heeft natuurlijk ook gewoon de toekomst. Dus dank jullie wel voor dit initiatief zou ik haast willen zeggen. En inderdaad sluit ik me aan bij de vraag van Gert-Jan. Wat hebben jullie nodig? En hoe kunnen wij daar dan op een goede manier in faciliteren? Dus, ik ben razend benieuwd en ga graag in gesprek.

De voorzitter: Dank je wel. En dan gaan we naar meneer Loof van de Partij van de Arbeid.

De heer Loof: Dank je voorzitter. Ook van onze kant natuurlijk complimenten en we hopen dat jullie ons helemaal gek maken met je al jullie adviezen. Ik zit er echt met smart op te wachten. Ik had eigenlijk dezelfde vraag als de heer Zuur. Wat verwachten jullie dan? Maar er is inmiddels antwoord op gegeven en ik denk dat we daar volgens mij gewoon wel iets voor moeten gaan bedenken met elkaar. Ik denk dat dat wel goed gaat komen. Heel veel succes.

De voorzitter: En dan gaan we nu nog even weer terug naar huize Kleine Deters. Zie ik die? Even kijken. Ik moet even weer terug in de spotlight. Daar is ze. Mevrouw Kleine Deters wilt u het nog een keer proberen?

Mevrouw Kleine Deters: Dank je wel voorzitter. Nou inderdaad bijzonder dat het uitviel. Maar gelukkig terug. Uiteraard wil ik me aansluiten bij de complimenten en heel veel succes. Ik begreep dat een aantal al de vraag gesteld hebben van, wat verwacht je bij de Begroting 2021? Maar wat ons betreft, als het niet in de Begroting 2021, omdat we die vandaag vaststellen, of in de PS over 2 weken vaststellen, dan zijn er ook andere mogelijkheden om middelen en ruimte te zoeken. En met name ook de inhoudelijke bijdragen zijn we erg benieuwd naar. De vraag die ik concreet heb, is dat, je noemde volg ons vooral, op @Jongeren Adviesraad Drenthe. Ik heb even heel snel op Twitter, Facebook en andere media gekeken. Kon ik jullie nog niet vinden. Zijn jullie al in ... .. Dankjewel voorzitter.

De voorzitter: Dank je wel. Wat zeg je Tom? ... .. Velzing en Dijkers. We gaan eerst nog even naar Hendrikus Velzing, Forum voor Democratie.

De heer Velzing: Dank je wel voorzitter. Een leuk initiatief, dat we van harte ondersteunen. Maar ik heb even een vraag aan de jongeren. Net als D66 heeft Forum van Democratie in Drenthe ook een jongerenafdeling. Neem jullie met de jongerenafdelingen van de diverse partijen, verschillende partijen, ook contact op wat daar leeft bij de jongeren. Dat zal allemaal een heel stuk dichtbij zijn.

De voorzitter: Dank u wel en dan gaan we naar mevrouw Dijkers van de SP-fractie.

Mevrouw Dijkers: Meneer Velzing, wij zijn ook erg blij altijd met de vertegenwoordiging van groepen waar we mee in gesprek kunnen. Dus we zouden heel graag ook met de Jongeren Adviesraad van gedachten willen wisselen over onderwerpen. Maar mijn vraag is dan ook. Hebben jullie ook vertegenwoordiging of een lijn naar de jongerenorganisaties van politieke partijen? Zijn jullie daar zelf lid van, onderdeel van? Of is het juist een onafhankelijke Jongeren Adviesraad? Daar was ik wel erg benieuwd naar.

De voorzitter: Nou, daar hebben we nou net de heer Velzing en mevrouw Dijkers gehad en beiden hebben vragen gesteld aan jullie. Dus als een van jullie tweeën daarop zou kunnen reageren? Graag.

Joran Andringa (inspreker): Onze, om nog even in te gaan op de vraag over de sociale media, we zijn op Facebook en Twitter nog niet te vinden. Daar wordt nog aan gewerkt, maar we zijn wel te vinden op Instagram. Verder over de vragen over de politieke connecties met andere politieke Jongerenraden. We hebben wel leden van andere Jongerenraden ook bij onze Jongerenraad zitten, maar in principe is het gewoon wel apart. Maar we hebben wel veel contact ook met de andere Jongerenraden van bijvoorbeeld andere provincies of andere gemeentes en van andere politieke partijen.

De voorzitter: Ja, dank je wel en heb je ook gereageerd op de vraag van mevrouw Dijkers? Die ben je vergeten. Mevrouw Dijkers, kunt u de vraag nog even herhalen. Even wachten, u krijgt... Ho, ho, ho, ho. U moet eerst even geluid krijgen. Ja, ga uw gang.

Mevrouw Dijkers: Mijn vraag sloot een beetje aan bij die van meneer Velzing. Of jullie inderdaad een politieke kleur hebben of dat jullie een Jongeren Adviesraad zijn die eigenlijk zonder politieke kleur de stem van jongeren willen vertegenwoordigen? Want dat maakt ze natuurlijk voor de inhoud van wat je wilt delen en uitdragen, wel een groot verschil. Onafhankelijk daarvan willen wij graag met jullie in gesprek hoor. Dat staat daar los van.

De voorzitter: Dank u wel. Joran? Nee, Joran ja? Tim, gaan ze andersom zitten.

Tim van der Spoel (inspreker): Als Jongeren Adviesraad willen wij onafhankelijk blijven. Dat betekent dat wij onafhankelijk advies gaan geven en dat kan vanuit elke kleur zijn. Maar het is voor ons wel belangrijk dat wij, omdat wij weten dat sommige partijen ook een jongerenafdeling hebben, dat wij wel met zoveel mogelijk jongeren van die partij ook in gesprek komen, zodat wij van verschillende partijen ook een opinie krijgen en wij als Jongeren Adviesraad weer iets onafhankelijk er overheen kunnen doen. Het is dus niet vanuit een politieke kleur.

De voorzitter: Dank je wel. Ik kijk even naar de commissie of er nog meer vragen zijn aan deze beide heren. Ik zie geen blauwe handjes en geen echte handjes. Dus daarmee is dit afgehandeld. Ik dank jullie voor jullie inspraakronde. En dan gaan wij nu over tot de behandeling van de Begroting. U zult inmiddels gemerkt hebben dat er ineens een andere voorzitter zit en dat komt omdat de echte voorzitter even iets anders te doen heeft op dit moment. En we hadden bedacht dat ik zelf zou gaan beginnen met het woord te voeren, maar dat ga ik maar even niet doen. En dan is er nog een ander verzoek, van de heer Steenbergen, die geloof ik als eerste wilde, omdat hij weer weg moet. Dus we gaan nu eerst het woord geven aan de heer Steenbergen, als het gaat over de Begroting 2021. Het woord is aan de heer Steenbergen.

De heer Steenberg: Voorzitter dank u wel. Dank dat u mij voorrang wil geven. In de eerste plaats dank aan alle mensen die hebben meegewerkt om dit toch indrukwekkende boekwerk samen te stellen. Wat ons als eerste opvalt, is dat we de komende jaren meer blijven uitgeven dan ontvangen. Wij denken dat dit in de huidige tijd, in deze huidige echt bijzondere tijd, echt noodzakelijk is. Maar voor de toekomst zeker een punt van aandacht. Verder is de Begroting mede door de opstelling van een gezamenlijk Investeringsplanning en Begroting voor Sterk Lokaal een Begroting met de juiste financiële accenten. We zijn uiteraard wel verheugd dat in navolging van vorig jaar de motor- rijtuigenbelasting niet zal worden verhoogd. Dan willen wij nu nog even een paar items eruit lichten. En dan, ja, ik moet er toch weer, wat ik in een vorige bijdrage ook deed, toch weer over corona hebben. Corona loopt ook door deze Begroting heen als een rode draad. En terecht, zoals ik al eerder heb genoemd. Corona heeft en zal de komende tijd enorm veel invloed blijven houden op onze samenleving en zeer zeker op de economie en voortvloeiende daaruit op de werkloosheid. Het blijft zaak als provincie daarop te anticiperen, waar nodig en mogelijk. Als het toch tot bijstellingen in de Begroting moet leiden, krijgen we daarvoor graag voorstellen tot Begrotingswijzigingen. We moeten zoveel mogelijk Drenten aan het werk houden, want werk is wat ons betreft het toverwoord. Wat ook onze aandacht heeft, is het mkb, dan met name de grote winkelcentra. Ook corona heeft daar veel invloed en zorgt voor veel meer leegstand dan ons lief is. En wat nu ook... Veel meer leegstand dan een lief is, een zeer zorgelijke situatie. Er is al gedeeltelijk op ingespeeld. Recentelijk heeft Assen weer een nieuw plan van aanpak gemaakt, waarbij ze 40% van hun winkelbestand willen gaan saneren. Dat wordt getransfereerd naar een andere bestemming, zoals ook bijvoorbeeld woonbestemming. We zetten als provincie daarop nu al in. Maar onze grote zorg blijft daarbij van, wij zetten daarop in, maar de gemeenten wordt ook een bijdrage van gevraagd. En gezien de financiële positie van de gemeenten op dit moment, vinden we het toch zeer zorgelijk. Misschien moeten we tijdelijk in het kader van deze regels, of dit plan om de winkelcentra te gaan consulteren, toch iets minder kijken naar de participatie van geld door de gemeente. En dat meer naar de provincie trekken om dat het toch een gezamenlijke opdracht is, om weer tot sterke kernen, om sterke kernen in Drenthe te houden. Dus waar, als het nodig is, alsjeblieft probeer te kijken naar of er financieel vanuit Drenthe wat meer mogelijk is om de gemeenten het financieel niet onmogelijk te maken hierin bij te dragen. We vinden we het eigenlijk noodzakelijk om bloeiende winkelcentra in de toekomst mogelijk te houden. Natuurlijk zijn er nog heel veel andere onderwerpen waar we over zouden kunnen spreken en die actueel zijn, maar wij willen het... bijvoorbeeld stikstof, verduurzamen, klimaat, in de grond werken, mobiliteit, klimaat, enzovoort, enzovoort. Maar op dit moment willen wij het hierbij laten en wij zullen akkoord gaan met deze Begroting. Dank u wel voorzitter. Dank u wel meneer Steenberg.

De voorzitter: Dan geef ik nu het woord aan de heer Serlie van de VVD-fractie.

De heer Serlie: Dank u voorzitter. Ik begin ook maar even gelijk met de laatste vier pagina's van de Begroting, de bijlage Controleprotocol voor de accountantscontrole. Niet echt het meest sexy onderwerp, maar we gaan het er wel even over hebben. Die accountantscontrole was en zal ook in 2021 nog gericht zijn op de getrouwheid van de cijfers, zijn de cijfers zoals ze zijn, en daarnaast ook op de rechtmatigheid. Zijn er echt geen verkeerde handelingen geweest, heeft het college datgene gedaan wat ze voornemens was te doen? Maar vanaf het jaar daarna, dan zal over de cijfers van 2021 de rechtmatigheid, de rechtmatigheidsverantwoording, dus van zijn er geen verkeerde handelingen geweest, voor rekening komen van het college van GS zelf. En dat is nieuw, dat is een nieuwe pet. En volgend jaar gaat GS daar alvast mee oefenen. We stellen ons sowieso al voor dat we daar binnen de Begeleidingscommissie accountant nog eens keer op terugkomen volgend jaar. Maar op voorhand vroeg we ons al wel af, of het in het kader van het lerend effect wel voor de hand ligt, om pas bij hele grote rechtmatigheidsafwijkingen te gaan naar rapporteren. Daarbij gaat het dan over afwijkingen van meer dan 3% van de totale lasten, en dat is hier in Drenthe € 8,5 miljoen, terwijl de wettelijke band-

breedte van 0-3% mogelijk is. Dus daar zouden we graag wel een reactie op willen hebben van de gedeputeerde. Ja, die Begroting is duurzaam in evenwicht. Op papier dan wel, want de corona onzekerheden zijn ook zeker niet volledig in kaart gebracht, laat staan uit de lucht. Dus dat beperkt de ruimte van vreugde om het zomaar eens te zeggen. Maar we kijken als VVD wel heel tevreden aan tegen het vierde achtereenvolgende jaar van stabiele Drentse opcenten, 92%. Maar helaas, we zijn nog steeds wel de hoogste van Nederland en we kijken met een jaloeze blik naar Noord-Holland, waar de opcenten al 10 jaar lang maar 68% bedragen. Maar we zien aan de andere kant ook al uit naar de cijfers van de provincie Groningen, die ons mogelijk gaat passeren. Tenslotte vermelden we ook nog dat het voorstel tot instelling van de bestemmingsreserve Verstrekte subsidies een mooie oplossing is voor de aanvankelijk slecht werkbare variant die minister van Financiën eerder had uitgedacht. Een landelijk betere oplossing, mede te danken aan onze gedeputeerde Bijl. Voorzitter, corona blokkeert onze rol als volksvertegenwoordiger enorm. Geen contacten, nauwelijks werkbezoeken, nooit meer 'Gast van de Staten' en zelfs niet Drenthe in debat, wat je er ook van vindt, om zomaar eens wat te noemen. In de Begroting vinden wij een beleidsintensivering, een verbinding met de Drentse samenleving, die vinden we dan terug voor € 105.000 euro en die gaat dan voor € 55.000 op aan een CRM-systeem en voor € 50.000 aan de digitale werkplek en Huisnet. Ik moet zeggen, daar spat de ambitie van onze kant, en ons is dan hier PS, niet echt vanaf. Daar maken we denk ik het verschil niet mee. De coronatijd duurt inmiddels al heel veel langer dan we in maart van dit jaar dachten. En de verbindingen met de Drentse samenleving worden er niet sterker op. En inmiddels, ik denk dat andere fracties het net zo vergaat, moeten we ons beraden op wat we gaan doen om die verbinding in stand te houden en misschien nog wel mooier zelfs te verbeteren. En graag vernemen we van andere fracties ook hoe ze staan tegenover de gedachte dat we de fractiebudgetten, die nu deels onbesteed zijn gebleven in dit coronajaar, eenmalig zonder standaardafroming van 50% naar 2021 zouden kunnen overhevelen, met de bedoeling om verbindingsactiviteiten, die we vanaf nu gaan ontwikkelen, ook nog als fracties te kunnen blijven betalen. Meneer de voorzitter, daar wou ik het eerst maar bij laten.

De voorzitter: Dank u wel, dan gaan we verder met de Partij van de Arbeid, de heer Hendrikus Loof en daarna de heer Blinde. Meneer Loof.

De heer Loof: Dank u voorzitter. Dank aan de griffie, aan de ambtelijke organisatie, het college voor de aangeleverde stukken en de beantwoording van de technische vragen over de Begroting 2021. Al met al toch weer een heel pakket. Mijn bijdrage, voorzitter, bestaat voor een deel uit even kort doorlopen van de programma's, waar ik enkele vragen over heb, en even een iets algemenere beschouwing, waar ik op 11 november nog wat verder op inga. Maar ik begin even met het volgende. Ik moet het toch weer even over de coronacrisis hebben. Jan Steenberghe memoreerde dat ook al. Het is er een die in vele sectoren van onze samenleving grote impact heeft. Uiteraard de gezondheidszorg die het zwaar voor de kiezen krijgt. Maar ook het sociale leven, voor zover er sprake van kan zijn op dit moment, wordt ernstig geraakt. Denk aan eenzaamheid, onderwijsachterstanden, de problemen in sectoren als horeca, cultuur en sport. Of het nu om het zakenleven gaat of om gesubsidieerde activiteiten, iedereen zit in hetzelfde vervelende en nare schuitje. En zojuist hebben we de Investeringsagenda PLUS besproken. Daarin staat dat de provincie de komende jaren wil inzetten op Drenthe dé provincie te laten zijn, waar het goed wonen, leven, werken en recreëren is. Mooie en zinvolle projecten waar we veel van verwachten en die de komende tijd worden voorbereid en uitgevoerd. Maar we merken ook in de tussentijd dat de samenleving vermoeid raakt in deze crisis. Mensen hebben behoefte aan perspectief, aan het weer opbouwen van dynamiek tussen mensen, aan contacten en aan beweging. De afgelopen 8 maanden is het oorverdovend stil geweest in Drenthe. Natuurlijk, we werden bijkans overlopen door toeristen en recreanten, maar er waren geen festivals, geen dorpsfeesten, geen markten, geen braderieën, om maar te zwijgen van geen TT, geen Pauperparadijs, geen 75jaar vrijheidsviering en geen Zuidlaardermarkt. We kunnen als provincie niets doen aan perspectief als het gaat om

de ziekte corona. We kunnen wel iets doen aan het perspectief bieden aan het cement van onze samenleving. De vrijwilligsters en de noaberhulp, die al die activiteiten organiseren al die activiteiten die wij zo node gemist hebben de afgelopen 8 maanden. Als vrijwilligers gaan lopen, of ze zien het niet meer zitten, omdat ze gemotiveerd raken door grote financiële achterstanden die ze hebben opgelopen, of andere problemen die ze zijn tegengekomen, dan missen we straks de smeerolie in onze samenleving. De Partij van de Arbeid-fractie werkt aan de motie voor de komende PS-vergadering, waarin wij financiële steun willen bieden om het wel vol te kunnen houden, zodat na corona een herstartdynamiek in onze samenleving mogelijk is. Hierbij doen wij dan een beroep op de Corona impuls gelden, waar tot op heden nog geen noodzaak toe is geweest, hebben we vanochtend vernomen. Op 11 november zoals gezegd komt ik daar wat uitgebreider al op terug. Voorzitter nog even kort door de programma's waar ik een enkele vraag bij heb. Het is inderdaad echt maar best beperkt, want in zijn algemeenheid zijn we content met de Begroting. Het geeft een rustig beeld van de provinciale huishouding, sluitend voor de komende jaren, met mogelijkheden voor nieuw beleid. We lopen de komende jaren fors in op onze reserves, maar het zet de huishouding niet onder druk en de financiële kengetallen blijven onverminderd groen uitslaan. Tevens zien we niks meer terug over bitcoins en blockchain. En daar is een van onze fractieleden in het bijzonder, verheugd over. Ook is het natuurlijk zo, dat we recent uitgebreid in PS hebben gesproken over onder andere Energietransitie, de Economische Koers, Cultuurnota, Sociale Agenda, Woonagenda. Dus veel tekst leest ook als een logisch vervolg op. Dan even het Programma Stad en Platteland. Opvallend is de versnelling in de Beleidsopgave Natuurlijk Platteland. Er moet veel gebeuren om de Drentse bijdragen in 2027 aan het Natuurnetwerk Nederland op orde te hebben. Heeft GS daar nog alle vertrouwen in? Vorig jaar waren wij enthousiast over Panorama Drenthe. Dit jaar is dat helaas niet verder kunnen komen. In het volgend jaar opnieuw daar aandacht voor en men blijft het ook graag volgen in relatie tot de Regionale Energie Strategie. Programma Regionale economie en werkgelegenheid. In de inleiding wordt teruggegrepen op de discussie die we recent hadden bij de behandeling van de Economische Koers. Te weten, moet je nu wel of niet in de huidige tijd vol blijven inzetten op verdere vergroening van de economie? En GS schrijft, onze inzet is daar wel op gericht. Onze fractie had liever gelezen, we gaan er volledig voor. De recent aangekondigde ontslaggolf bij de NAM maakt het alleen maar noodzakelijker dat we de transitie doorzetten en nieuwe werkgelegenheid stimuleren en creëren in het noorden van het land. We lezen het gelukkig terug in het programma Klimaat en Energie. We zijn verheugd te lezen dat de Universiteit van het Noorden, en dan in relatie tot de chemiecampus in Emmen, goed is ingebed in de Begroting. Het geldt ook voor de pilot Gildeleren, meester-gezel en horeca en techniek. We hebben daar meerdere malen voor gepleit. Mooi dat het in het beleid is opgenomen. Tenslotte voorzitter het Programma Levendig en Sociaal. We zijn benieuwd naar de voortgang met betrekking tot de uitvoering van het Convenant Dementie. We hebben vernomen dat momenteel alleen Midden-Drenthe zich een dementievriendelijke gemeente mag noemen. Hoe staat het met de inspanningen elders in de provincie? Wat doen wij daaraan? En als laatste. Wij zijn eveneens benieuwd naar de voortgang met betrekking tot het instellen van de Adviesraad Toegankelijkheid. En de suggestie van de heer Serlie aan het eind van zijn betoog, om iets met fractiebudgetten te doen, nemen wij nog eens in overweging. Dank u.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Loof. Ik zal diezelfde meneer Serlie als regisseur vragen om ook alle gedeputeerden even in de spotlight te zetten. Dit gaat het gehele college aan wat we nu gaan doen en ondertussen gaan we verder met de fractie van Forum voor Democratie, meneer Blinde. U heeft het woord.

De heer Blinde: Op de rode knop?

De voorzitter: Ja, we kunnen u goed verstaan.

De voorzitter: Gelukkig, dank u wel voorzitter. Voor ons ligt de Begroting 2021. Ik zal eerst een aantal hoofdstuk overstijgende zaken aankaarten die onze fractie zeer aan het hart gaan. Vervolgens zullen wij ons licht laten schijnen op de Begroting zelf, met de hoofdstukken als leidraad. Daarbij moet gezegd worden, het komt wellicht wat negatief over. Dat komt omdat wij die zaken aansnijden waarover vraagtekens en of onvrede bestaat. Ik ga er maar even vanuit dat het college van GS genoeg lof zal oogsten van onze collega fracties en dat ook FvD positief zaken terugvindt in de Begroting. Een eerste onderwerp wat verduidelijking behoeft voor ons, is de rol van Gedeputeerde Stelpstra als lid van de commissie en ENVE van het Comité van de Regio's, die zich onder andere richt op energie en klimaat en namens zijn fractie, zo lezen wij, lid is van de werkgroep Green deal van het Comité van de Regio's. Die vragen zijn als volgt. Klopt het dat gedeputeerde Stelpstra deels lid is van onderdelen van het Comité van de Regio's namens GS en deels dus namens zijn fractie? Dat is in ieder geval hoe ik teruglees in de Begroting. En als dat zo is, dus met nadruk op als, hoe scheidt hij dan dus die functies als gedeputeerde van de provincie Drenthe met zijn partijwerkzaamheden binnen het Comité van de Regio's? Dat lijkt mij heel lastig, persoonlijk. En is GS trouwens ook van op de hoogte dat gedeputeerde Stelpstra, dus met zijn partijhoed op, een nogal vergaand position paper heeft opgesteld en verspreid die, mits aangenomen op EU-niveau desastreuze gevolgen heeft voor de beleidsvrijheid van Nederland en daarmee ook Drenthe. Een tweede onderwerp dat hoofdstuk overschrijdend is, is de opcenten. De heer Serlie heeft het er ook al even kort over gehad, die zijn en blijven voorlopig rond de € 60 miljoen qua opbrengsten, lees ik terug in de Begroting. Daarmee heeft Drenthe de hoogste opcenten van alle Nederlandse provincies. Een zeer hoge belastingdruk dus. Echter, wanneer wij de Jaarrekeningen van 2015 t/m 2019 doornemen, 2020 is nog niet beschikbaar, dan valt ons op dat er een gemiddeld overschot is van € 16,7 miljoen. Een zeer hoge belastingdruk en een overheid die het geld gemiddeld gezien niet op krijgt. Tel daarbij op de zeer hoge werkloosheid voor de komende jaren, zoals weergegeven in de Begroting, dit jaar boven de 7%, volgend jaar in ieder geval boven de 5%, kunnen wij als Forum maar een conclusie trekken. Laat het geld daar waar het hoort, bij de mensen. En dan heb ik dus nog een vraag aan het college. Wil het college van GS onderzoeken of belastingverlaging past binnen het provinciale huishoudboekje? De kerncijfers lijken dit in ieder geval wel te suggereren. Ik hoop ook op steun van mijn liberale collega's van de VVD in ons streven tot lagere belastingen. Zo hield de heer Serlie zojuist een uitmuntend verhaal en ook de fractievoorzitter mevrouw Meeuwissen hield immers vorig jaar nog een mooi, vurig betoog waarin zij aangaf alles op alles te zetten om Drenthe liberaler te maken. Dat was volgens mij ook bij de behandeling van de Begroting, meen ik mij te herinneren. Nu hierin zouden wij conservatieven en liberalen elkaar toch moeten kunnen vinden, hoop ik. Dan gaan we nog even kort een hoofdstukje door voorzitter. Wat ons opvalt is eigenlijk, dat als wij de Begroting lezen, dat er bijna nooit sprake is van tegengestelde belangen. Om er eentje tussenuit te pakken, de RES gaat blijkbaar hand in hand met het nog mooier maken van ons ruimtelijke landschap. Mijn vraag aan GS is, is GS van mening dat een stalen witte paal met ronddraaiende wieken inclusief rode knipperlichtje tot 220 m hoog, esthetisch bijdraagt aan het mooie Drentse landschap? Graag ontvang ik hierop een antwoord. Ik verwacht voorzitter, daarbij een ontkenkend antwoord van GS, ook omdat gedeputeerde Bijl al eens aangegeven heeft dat Drenthe vol is. Nu is dat een hele gewaagde uitspraak, maar mij gedeputeerde Bijl gaf aan dat in dit geval 'vol' betekent 'vol met prachtige natuur' en dat wij daarom niet alles gaan vol plempen met windturbines. Daarin lijkt een tegenstelling te zitten voorzitter. Dit was mijn bijdrage. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, dan gaan we verder met de fractie van GroenLinks en ik zie meneer Pormes. U heeft het woord.

De heer Pormes: Dank u wel. Voorzitter, allereerst onze complimenten uiteraard voor de beantwoording van de vele schriftelijke vragen en ook natuurlijk voor de onderliggende ... .. Het is helder en inzichtelijk. Dat geldt ook voor de Begroting van 2021. Het enige wat mij betreft een beetje ontbreekt,

is een infographic met een financiële samenvatting van de Begroting en de beleidszakcenten, helemaal mooi in een in een cirkeldiagram. Dat zou prachtig zijn, omdat het meteen inzicht geeft in de besteding en de inkomsten, ook met name voor de burgers. Voorzitter, beleidsmatige en financiële kaders worden vastgesteld. Maar de context verschilt met voorgaande jaren. Anderen hebben zich daar ook al over uitgesproken. Dit jaar hebben wij € 3 miljoen, doen we een beroep op de reserves, volgend jaar € 46 miljoen en bij het vorige agendapunt heeft gedeputeerde Bijl ook al gesproken van ja, op enig moment zal er sprake zijn van eventueel leningen. Maar ik kan mij nog herinneren dat de gedeputeerde ook al heeft toegezegd dat er een aparte bijeenkomst komt om een keer met elkaar van gedachten te wisselen hoe we omgaan met reserves en eventuele leningen. Ik wil graag een reactie. Voorzitter, er zijn ook kansen. Belangrijk is Europa. Het college refereert aan REACT-EU, een initiatief dat moet bijdragen tot een groen, digitaal en veerkrachtig herstel van de economie. Een pakket van € 55 miljard aan extra middelen. Kan het college ons enig inzicht geven in het proces hoe deze middelen uiteindelijk, niet alle middelen, maar een deel in Drenthe terecht komt? Is er sprake van een rolverdeling tussen Den Haag, Drenthe en eventueel IPO? En wie is dan uiteindelijk de aanvrager? Voorzitter, in deze begroting heeft het college ook zijn zorgen uitgesproken voor de sociaaleconomische gevolgen van de coronacrisis. Loof heeft er ook al over uitgesproken. En dit is nu, natuurlijk is dat actueler dan ooit tevoren. Een volledige lockdown staat op de drempel. Dit betekent dat er veel mensen werkloos gaan worden. Het college spreekt ook over een werkloosheidscijfer dit jaar van 7.4% en volgend jaar 5,5%. En dan gaat het echt om tussen de 6000 en 11.000 werklozen in Drenthe. De mogelijkheden van de provincie om wat te doen aan die werkgelegenheid is uitermate beperkt. Het college doet al veel, daarvoor onze waardering. Dit bleek ook al tijdens de webinar van de Alliantie Van Kracht, waar uitgebreid gesproken is over de aanpak van armoede. Maar de fractie van GroenLinks vraagt zich wel af of het mogelijk is om bijvoorbeeld werk in uitvoering, die gepland staan in 2022-2023, naar voren te halen en eventueel in samenspraak met de gemeenten, een bundeling. Gedacht kan worden aan een gezamenlijke aanpak waarbij nieuwe werkgelegenheid gecreëerd kan worden. Het sluit overigens goed aan op de Economische Koers, die wij onlangs nog hebben vastgesteld. Versterken van sterke, slimme en groene economie met economische en maatschappelijke impact. Het aantrekken van bedrijven is leuk, maar dan wel bedrijven die een klimaatvriendelijk herstel inluiden van de economie. En het economisch herstel van de laatste crisis, in 2009 volgens mij, heeft uiteindelijk ook tot meer productie van de CO2 geleid. Maar nu kunnen we kiezen voor een win-winsituatie. En daar duurzame investeringen kunnen de economie de sterkste impuls geven en hiermee is dit ook een bijdrage aan de duurzaamheidstransitie en sociale gelijkheid. Voorzitter, op de korte termijn zijn de effectiefste investeringen een betaald omscholingsprogramma richting groene banen, het verduurzamen van woningen en maatschappelijk vastgoed, investeren in openbaar vervoer en fietsinfrastructuur, en investeren in groen in de stad. Voorzitter met belangstelling zien wij een reactie van het college tegemoet. Voorts voorzitter, voelen wij ons ook wel gesterkt in dat idee, in die visie, door de uitspraak van drie planbureaus. CPB, PBL en Sociaal Cultureel Planbureau, afgelopen volgens mij 7 oktober, verklaarden zij gezamenlijk dat de crisis een uitgelezen kans is om veranderingen door te voeren. Zij doelden daarbij op gezondheid, klimaat, sociaal, economie, om die gelijktijdig aan te pakken. En deze staan niet tegenover elkaar, versterken elkaar en komen ook tegemoet aan onze sociale grondrechten. En in relatie hiermee vragen we aandacht voor het volgende. Vorige maand heeft het kabinet de Kamer geïnformeerd over de vormgeving van het op te richten Investeringsfonds, zoals aangekondigd in de Miljoenennota van 2020. En volgens mij heet dat het Nationaal Groeifonds. Sommigen spreken ook over Wiebes. ... ..

De voorzitter: Meneer Pormes. Meneer Pormes, daar waar u zei...

De heer Pormes: Ik ben bijna klaar.

De voorzitter: Jawel. maar daar waar u begon over het Investeringsfonds en 'Wiebes' zei, wilt u daar nog even opnieuw beginnen, want er zat een storing in het geluid.

De heer Pormes: Oké. Het gaat om dat National Groeifonds, die het kabinet heeft gepresenteerd. Dat is een onafhankelijke commissie, zal de investeringsvoorstellen op basis van vooraf vastgestelde criteria beoordelen. En interessant is dat met name, dat staat ook in de brief aan de Kamer, dat ook de centrale overheden, provincies, gemeenten, kunnen in samenspraak met veldpartijen voorstellen aandragen, die de regionale economische ontwikkeling versterken en daarmee het verdienvermogen van Nederland als geheel. En mijn vraag is van, of het college, welke initiatief heeft het college daarin ondernomen en met welke extra expertise en of zij al een toenadering heeft gezocht tot gemeenten, bedrijven? En ik denk met name ook aan waar we net, vorig agenda, hebben gesproken over de Drentse ondernemers. Gezamenlijk zouden we een dam kunnen opwerpen tegen de gevolgen van corona. Dat is mijn bijdrage voorzitter. Bedankt.

De voorzitter: Dank u wel, dan gaan we nu verder met de heer Zuur van de CDA-fractie.

De heer Zuur: Dank u wel voorzitter. Voor ons ligt de tweede Begroting van deze bestuursperiode. Onze bijdrage in deze commissie zal zich nu beperken tot een meer financieel getinte. Voorzitter, de kern- gegevens geven een overwegend positief beeld. Maar de voortdurende mismatch tussen baten en lasten baart ons nog steeds zorgen. De vraag is waar dit toe leidt voorzitter. Dat hiermee de grote pot soms de blijkbaar te ruim bemeten reserves daardoor afneemt, stemt ons tevreden. Maar met de kans dat er op termijn geleend zal moeten worden met wellicht een stijgende rente, doet wel wat met het risicoprofiel van onze provincie. Daarnaast is het voor ons moeilijk te begrijpen dat we voor 2021 met een hoger risicobedrag, een lagere weerstandscapaciteit nodig hebben. Er was 40%, is nu 33%. Is bij deze simulatie wel echt rekening gehouden met de nieuwe economische realiteit? Graag de reactie van het college daarop. Wij zien uit naar de verlate toegezegde financiële stukken, zoals de nieuwe Financiële verordening, maar vooral ook de herziene Beleidsnotitie reserves en voorzieningen, en hoe die uitwerken bijvoorbeeld op de reserves. Ik grijp maar even terug op de financiering van de Investeringsagenda, waarbij we zagen dat er bijna met speels gemak € 8,5 miljoen uit de Reserve investeringen verkeer en vervoer wordt gehaald. Dat was toch niet voor niets bestemd en gereserveerd? Wat gaat er niet door? En wat volgt dan nog aan afboeking vanwege andere overbodige reserves? Verkeer en vervoer schommelt nog steeds qua reserve rond de € 70 miljoen € 80 miljoen. Graag uw reactie. Er is veel veranderd in onze provincie en daaromheen sinds de vorige eerste begroting van deze bestuursperiode. Het lijkt onze fractie een goed plan om vooral in de verantwoording van zowel dit jaar als ook die van 2021, duidelijk de extra lasten met als oorzaak de coronacrisis te specificeren. Kunt u ons dat toezeggen college? En dan wat specifiek een aantal voor ons opvallende punten. Er resteert voor 2021 een zeer beperkte vrije bestedingsruimte van ruim € 600.000. Dat biedt niet zoveel mogelijkheden voor aanvullend beleid of noodzakelijke steunmaatregelen, bijvoorbeeld in het kader van de crisis. Dit alles zal uit anderen hoofde gefinancierd moeten worden. Het lijkt ons goed om ons dat te realiseren. En dan de sanering van de asbestdaken, en niet zoals ik per abuis schreef asbestdagen. Wij lezen dat er nog een pot met geld is vanuit de eerdere Investeringsagenda en dat de oude regeling is verlengd tot eind 2020, en dat er een nieuwe regeling in de maak is. Maar kost de nieuwe regeling dan geen geld? Er is niets voor begroot of zit er nog genoeg in het oude potje om dit te bekostigen? En worden vervanging van daken door zonnepanelen daarin ook gestimuleerd en financieel ondersteund? Onze fractie zou daar wel voorstander van zijn. Overigens zijn wij bijzonder blij met de aangekondigde, vanmorgen nog genoemd, en voorgenomen wijzigingen van het beleid via de provinciale Omgevingsverordening ten aanzien van zon op land en zon op dak. Daar kijken wij reikhalzend naar uit. In de begroting wordt gestrooid met vooral oude kerncijfers, zoals de verplichte beleidsindicatoren. Voor andere cijfers, bijvoorbeeld de actuele Drentse cijfers over energie, wordt verwezen

naar de sites met de Klimaatmonitor, die nog komt. Wij zien dan ook uit naar de toegezegde monitorings- rapportage. Die komt dus nog. Maar zou het ook niet wenselijk zijn om de beleidsvoornemens in de Begroting 2021 te voorzien van de streefcijfers voor 2021? Graag een reactie van het college, voorzitter. In de berekening van het weerstandsvermogen zit maar liefst € 25,5 miljoen, vorig jaar € 25 miljoen en nu gesplitst, betreffende de zorg en nazorg voor de stortplaats. Wij maken ons daar grote zorgen over en zien uit naar de uitkomsten van de oriënterings- onderzoeken, zie ook onze eerdere motie, onder andere over de rekenrente. En als laatste, wij laten ons, zoals nu wordt aangeboden, ook graag zo spoedig mogelijk informeren over de activiteiten en voortgang van fase 2 bij de VAM-berg. Het ter beschikking stellen van de investeringskredieten wil nog niet zeggen dat wij als Staten daarmee voldoende zijn en worden geïnformeerd, zo is onze fractie van mening. Afsluitend wil onze fractie graag stilstaan bij de technisch inhoudelijke vraag. Wij danken de provinciale organisatie voor het uitstel voor het indienen, maar ook voor het beantwoorden van de vragen. Wij hopen dat de vragen ook bijdragen aan een in het vervolg nog beter leesbare Begroting. Uit de mate van gedetailleerdheid en hier en daar geconstateerde omissies, zelfs in de vragen, en ik noemde er zelf al een, kunt u ervan verzekerd zijn dat de Staten en in ieder geval onze fractie de ontvangen informatie in deze vorm waarderen. En dan nog aansluitend vanwege de eerdere inbrengen, graag een reactie van het college op de inspraak van de Jongeren Adviesraad en hun verzoek. Ik ben ook benieuwd of en in hoeverre GS hier ook van op de hoogte is en hiermee in gesprek is, het voorstel, de vooraankondiging mogelijk, het voorstel van de VVD om iets met de fractiebudgetten te doen, zien wij graag wat onderbouwd tot ons komen, wat nu precies de bedoeling is en waar op een eventuele doorschuif van de budgetten is gestoeld. Dus wij zien dat graag concreter tegemoet. Die uitnodiging doe ik aan de VVD. En voor wat betreft Forum voor Democratie. Ik denk dat een aantal vragen waar ze mee zijn begonnen in hun bijdrage, prima in de voorbereiding gesteld hadden kunnen worden. Dat had nu een hoop antwoorden die wellicht technisch van aard zijn ons bespaard. De vrijage met de VVD, prima dat die gebeurt, maar dat kan natuurlijk ook in de voorfase plaatsvinden. Maar ik ben wel benieuwd naar natuurlijk de reactie. Als dit zo in de openbaarheid optreedt. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel heer Zuur. Dan gaan we nu verder met de fractie die tot onze vreugde ook in ons midden is, OpDrenthe. En ik geef het woord aan de heer Voerman.

De heer Voerman: Dank u wel voorzitter. Kunt u mij horen? Is het geluid goed? Kunt u mij horen?

De voorzitter: We gaan het proberen. We horen u, uitstekend.

De heer Voerman: Voorzitter dank u wel. Er is natuurlijk bij de andere fracties al het een en ander gezegd over deze Begroting. OpDrenthe kan eigenlijk wederom zeggen, dit is mooi voor elkaar om weer een Begroting te maken die sluit. Mooi voor elkaar, ook mede omdat er afgezien wordt van de indexering van de opcenten. Echter. Drenthe blijft echter hoog scoren in de notering. OpDrenthe kan zich ook prima vinden in de nieuwe bestemmingsreserve Verstrekte subsidies. En over de exacte invulling van alle gelden komen we vast later wel weer terug door de coronacrisis en andere effecten daarvan. Voorzitter, OpDrenthe kan dan ook instemmen met de opzet van de informatie over de Begroting. Het is overzichtelijk, is goed leesbaar, ook mede door de verstrekte bijlagen. Dank daarvoor aan GS, aan de ambtelijke organisatie en natuurlijk aan de griffie voor de oplegnotitie. We kunnen het werk kort houden en kan OpDrenthe instemmen met het Statenstuk. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel meneer Voerman. Dan gaan we verder met de ChristenUnie. Ik geef het woord aan Henk Post. Althans, dat zou ik graag willen, maar ik zie hem niet in beeld. De wonderbaarlijke verdwijning van de heer Post. Daar komt hij weer terug. Meneer Post, u heeft het woord.

De heer Post: Dank u wel voorzitter. Ik moest heel even snel iets voor mezelf doen. Dat heb je wel eens. Met belangstelling hebben we de Begroting voor 2021 bestudeerd. We vinden het mooi dat het college het weer is gelukt om een sluitende begroting met zwarte cijfers te presenteren. We leven in een rare tijd. Al 7,5 maand staat ons land en de wereld in het teken van corona. Dat horen we vandaag ook steeds maar weer. Deze pandemie laat zien dat globalisering ook zo zijn keerzijde heeft. We vinden het buitengewoon triest dat zoveel mensen ernstig ziek worden of zelfs overlijden en dat anderen door de economische gevolgen hun baan kwijtraken. We leven met hen mee, die dat treft. Corona maakt schokkend duidelijk dat we geen maakland meer zijn en dat sectoren als Zorg laat zien dat belangrijke collectieve voorzieningen eigenlijk niet aan de markt overgelaten moeten worden. Niet alleen mensen, maar ook verschillende sectoren lijden economisch zwaar onder deze crisis. Ook in Drenthe. En hoe triest ook, corona biedt ook kansen om het straks anders te doen en de noodzakelijke transitie naar duurzame en klimaat- en omgevingsvriendelijk te versnellen. Ondanks dat er veel aandacht is in deze Begroting voor de gevolgen van corona, zouden we in het komende jaar graag in het beleid een inzet op een versnelling van die transitie willen zien. Wat ons opvalt, is dat naast veel maatregelen een beoogd resultaat wordt weergegeven. Dat is echter vaak heel erg globaal en op hoofdlijnen. We willen het college vragen om beter aan te geven wat men op termijn wil bereiken en het beoogde resultaat voor het komende jaar veel meer SMART te maken. We vonden natuurlijk de presentatie van de Jongeren Adviesraad een ongelooflijk mooi initiatief. Ik zou het college willen vragen hoe we die jongere mensen een plek gaan geven, ook in onze Begroting. Dan even de hoofdstukken. Stad en Platteland. We zien dat we jaar op jaar heel erg veel geld uitgeven aan natuurontwikkeling. Een belangrijke inzet. Maar wat de ChristenUnie betreft moet dit hand in hand gaan naar verduurzaming van de landbouw. We moeten voorkomen dat we dweilen met de kraan open. We verbazen ons daarom dat de financiële inspanning voor het verduurzamen van de toekomstbestendige en het natuurinclusief maken van de landbouw juist minder wordt in het komende jaar. Kan het college dat toelichten? En we zouden het een goed idee vinden om eens te laten onderzoeken wat nou het meeste oplevert qua natuurwinst en biodiversiteit. Een euro geïnvesteerd in natuur of een euro geïnvesteerd in duurzame natuurinclusieve landbouw? Wat vindt het college van een dergelijk onderzoek? Als we kijken naar de regionale economie en werkgelegenheid, dan vragen we ons af of we ook meer kunnen inzetten op regionale productie en onze eigen regionale maakindustrie. We ondersteunen de keuze om vooral in te zetten op biobased, circulair, van harte. Maar als je bedrijven wilt gaan helpen, ja dan zouden we wel graag zien dat het college ervoor kiest om in te zetten op bedrijven die duurzaam bezig zijn. Zoals we ook hebben betoogd bij het bespreken van de Economische Koers. De innovatieve Zorgagenda, die hebben we bij de Economische Koers aangedragen. Goed dat die nu verwerkt is. Het gaat ons om meer dan techniek en investeringen en we zijn benieuwd hoe deze agenda vorm gaat krijgen. Mobiliteit. We vinden het positief dat het college meer wil inzetten op fietsen en openbaar vervoer. Hoe denkt het college om de fietser ook echt op één te zetten? En overall, ook op rotondes, net zoals in de rest van Nederland en in bijvoorbeeld Groningen, echt voorrang te geven. Voorzitter, bij de bespreking van de Investeringsagenda heeft mijn collega een vraag gesteld over plannen van dit College in het collegeakkoord voor goed en gebundelde informatievoorzieningen voor alle vervoersmogelijkheden. Ook alternatieve vormen zoals AutoMaatje en dergelijke. Het college gaf aan dat dat een plek moet hebben binnen de reguliere begroting. Dus dan hier de vraag, gaat het college hier in 2021 mee aan de slag? U weet dat we de Nedersaksenlijn belangrijk vinden. Welke inspanningen gaat het college in 2021 leveren op dit punt? En we zien reikhalzend uit naar het meerjarig onderhoudsplan over infrastructuur. Volgens mij doelden collega's daar ook net op. We willen graag samen met u aan de hand daarvan bepalen hoe ver het nodig is voor een duurzaam onderhoud van onze infrastructuur. We stellen voor om de bedragen in de Begroting als een reservering te beschouwen en het echte besluit daarover te nemen bij de besluitvorming over het meerjarenonderhoudsprogramma. Wat is de reactie van het college daarop? Ten aanzien van klimaat en energie ondersteunen wij uw inspanning om de netwerkproblematiek aan te pakken van harte. Goed om alternatieven te ontwikkelen. En we zijn ook benieuwd hoe het college ervoor gaat zorgen dat de netwerkbedrijven regionaal en landelijk nu wel

gaan zorgen dat hun verouderde netwerk op korte termijn toekomstbestendig wordt. U wilt een inzet op maximale benutting van zon op daken en dat stimuleren. Hoe doen we dat dan concreet? Alleen door middel van een zonnelening? We hebben onlangs in de Staten uitgesproken dat alleen lopende projecten van zonneparken worden uitgevoerd en dat daarna meer zon op dak zal worden gestimuleerd. We willen graag van het college weten hoe ze dat gaat doen. We staan van harte achter omscholing, scholing en innovatie in de bouw- en installatiebranche. Dat is echt nodig. Uit eigen ervaring weet ik dat we in deze branches, op een enkele uitzondering na, echt achterlopen. Dit biedt uitstekende kansen voor verbinding met andere programma's. Regionale economie en werkgelegenheid, en levendig en sociaal. We zijn benieuwd hoe het college deze omscholing samen met de broodnodige innovatie gaat realiseren en de broodnodige budgetten daaraan gaat koppelen. Als we kijken naar levendig...

De voorzitter: Meneer Post, denkt u een beetje aan uw tijd.

De heer Post: Ik heb nog twee alinea's, als dat mag. Ten aanzien van sport zouden we graag ook een verbinding tussen de programma's. Drenthe biedt met het TT-circuit wereldfaam als het gaat over motor en autosport. En zoals ook genoemd in de Investeringsagenda zouden we een Electric Event zoals de Formule E in Drenthe heel graag willen zien. En in Emmen wordt een nieuw E-circuit gemaakt. De ontwikkelingen in sportauto's en motoren van vandaag zien we terug in de vervoermiddelen van morgen. Een unieke kans om sport, kennis, werkgelegenheid, recreatie, mobiliteit en klimaat en energie met elkaar te verbinden en Drenthe op de kaart te zetten. Hoe gaat het college daarmee aan de slag? En dan tot slot. Het college geeft aan dat er mogelijk minder opcenten te verwachten zijn, vanwege het feit dat steeds meer auto's elektrisch rijden. Welke alternatieven voor opcenten worden bekeken, zoals wordt vermeld in de Begroting? Wordt dit onderwerp meegenomen in de risicoparagraaf? Ik dank u voor uw aandacht.

De voorzitter: Dank u wel meneer Post. Dan gaan wij verder met de SP-fractie. Het woord is aan mevrouw Dikkers.

Mevrouw Dikkers: Dank u wel voorzitter. In de eerste plaats dank aan al die mensen die deze documenten weer geredigeerd hebben. We zijn erg tevreden over de uitwerking zoals die nu voor ons ligt. Goed leesbaar, de beleidsteksten weer bij de programma's opgenomen en in samenhang met de beleids- en financiële tabellen te raadplegen. Dat scheelt een hoop heen en weer geblader en dat maakt het toch wel een stuk makkelijker. Een aantal opmerkingen wil ik graag maken bij deze Begroting. In zowel de inleiding van de Begroting als die van de Investeringsagenda ontbreekt de term Sociale Agenda. Dat is voor ons een hele belangrijke agenda die een duidelijke trendbreuk laat zien. Dat hadden we graag daar ook benoemd gezien. Dan over de verschillende programma's. We hebben bij programma 2 een Subsidieregeling Duurzaam Presterende Melkveehouders Drenthe ingesteld in 2018. Deze subsidieregeling is ingesteld naar aanleiding van de Ontwikkelagenda Melkveehouderij en Natuur, want doelen zijn geformuleerd die in 2020 behaald moeten zijn. Vijf aspecten voor het toekennen van die subsidie zijn van belang. Fosfaat, stikstof, ammoniak, klimaat en weidegang. Per jaar wordt beoordeeld en gerapporteerd in hoeverre de streefwaarden op deze vijf genoemde aspecten zijn behaald. Wij willen graag een schriftelijk verslag van de tot nu toe behaalde resultaten zien. Dus de vraag wanneer kan PS een schriftelijk verslag tegemoetzien? Naar aanleiding van programma 2 en 4 vervolgens. Onze fractie kan niet meer volgen wat er nu heen en weer geschoven wordt tussen de reserve voor RSP, Coevorden en Emmen, en het Regionale Mobiliteitsfonds. Er waren uitgaven gepresenteerd in de Jaarrekening 2019, die dat jaar niet zijn gedaan en de accountant zegt daar wat van. Nu komen we om de haverklap correcties tegen in de Voorjaarsnota, begrotingswijzigingen, en nu weer in de Begroting 2021 In totaal gaat het om € 15,5 miljoen. We hebben als fractie een gesprek aangevraagd om inzichtelijk te krijgen hoe dat nu precies zit. Hopelijk krijgen we daar voor de PS-

vergadering nog een duidelijk beeld op. En misschien is er een andere fractie of GS-lid, dat het vandaag nog duidelijk uit kan leggen. Dan programma 4. Groningen Airport Eelde verwacht dat begin 2021 aanvullende liquide middelen of een andere vorm van steun nodig is. De SP-fractie en de fractie van de Partij voor de Dieren in de Tweede Kamer hebben op 23 oktober schriftelijke vragen aan de minister gesteld. Een van die vraag is, of de minister van plan is € 6 miljoen of t € 8 miljoen per jaar te betalen voor Groningen Airport Eelde. We wachten de antwoorden met spanning af. Het verbaast ons dan ook dat op bladzijde 162 onder de noemer 'Verbonden partijen' al de formulering staat, dat de kans dat de provincie ervoor kiest de exploitatie van het vliegveld niet meer te financieren, laag is. Laten we eerst de besprekingen en de uitkomst nu maar eens afwachten, zal ons idee zijn. Dan programma 5. Uit het antwoord op onze schriftelijke vragen blijkt dat het percentage bedrijven dat in Drenthe nog niet heeft voldaan aan de informatieplicht, 67% is. Dat was de stand van medio juli. We hebben hier nog niet eens het over het nemen van de energiebesparingsmaatregelen, maar over het invullen van formulieren. Als die wettelijke verplichting door 67% van de bedrijven wordt genegeerd, dan wordt het met de daadwerkelijk te nemen energiebesparingsmaatregelen wel een ramp is ons gevoel. We lezen op bladzijde 71, dat structureel energietoezicht vanwege financiële problemen bij de gemeenten een nog lagere prioriteit krijgt. Want ons betreft, schrijft de RUD op korte termijn boetes uit voor het niet nakomen van wettelijke verplichtingen. De kosten voor de enveloppen kunnen we als provincie wel betalen. In de tijd van pappen en nathouden is wat ons betreft al lang voorbij. Verder blijft het grote zorgpunt de inwonersparticipatie met betrekking tot de energietransitie. Grote investeerders en grondbezitters lijken er toch echt met de winst vandoor te gaan en werkelijke participatie van de burgers maar zeer beperkt mogelijk. Hoe gaan we voorkomen dat onze inwoners hier achter het net vissen? Dat is echt ook expliciet een vraag aan de gedeputeerde. De coronacrisis raakt ook verenigingen, stichtingen en maatschappelijke initiatieven. De vraag is waar non-profit instellingen uit Drenthe terecht kunnen. Hierover krijgen we concrete vragen als SP. Wordt er door GS ook nagedacht, of is er al een mogelijkheid voor steun aan deze groep? Bijvoorbeeld via het Noodfonds CULTUUR, of via de gereserveerde € 2,5 miljoen stelpost, of zoals de heer Loof benoemd de corona impuls gelden. Als er een motie voor nodig is, dan zullen wij ons daar van harte bij aansluiten. Tenslotte het programma 7. Door de nieuwe Investeringsagenda, voorgenomen investering in infrastructuur en het inzetten van bestemmings- reserves, hebben we eind 2024 voor maar liefst € 124 miljoen aan lang lopende leningen uitstaan, bladzijde 206. Dat is op dit moment € 0. Volgens ons gaat het dan om onder andere het lenen van € 90 miljoen voor de verdubbeling van de N34. Het zou toch mooi zijn wanneer de Staten bij de PS-vergadering besluiten om ook de meest goedkope en milieuvriendelijke oplossing via de MER te laten onderzoeken. Dan hoeven we ons ook niet zo ver in de schulden te steken. Dat zou in ieder geval wat ons betreft nog een vervolg moeten krijgen. En tenslotte nog een na...

De voorzitter: Oh, wacht even mevrouw Dijkers. Nou zegt u alweer tenslotte en u gaat maar verder en verder. Is dit uw laatste tenslotte?

Mevrouw Dijkers: Dit is de laatste tenslotte. En die heb ik ook toegevoegd, omdat het gaat over de Jongeren Adviesraad. Zou het geen mooi idee zijn om deze groep aan te haken bij het Drentse panel en ze voor hun specifieke rol een begrotingsvoorstel te laten uitwerken, dat we dan onder die koepel uit kunnen laten voeren? Want dan hebben we gelijk een verbinding met een heel belangrijke groep, wat ons betreft. En dan hebben we hem ook mooi gepositioneerd. Tot zover naar aanleiding van ... ..

De voorzitter: Dank u wel voor uw bijdrage. En dan gaan we nu verder met de PVV-fractie de heer Uppelschoten. U heeft het woord.

De heer Uppelschoten: Dank u wel meneer de voorzitter. Voor ons is het meest opvallende aan de Begroting 2021, dat de provincie in 2024 € 104 miljoen armer is dan in 2020. Dit wordt nergens, ook

bij de hoogste belangrijke ontwikkelingen vermeld. De provincie geeft in de periode 2020-2024 structureel € 25 miljoen per jaar meer uit dan er binnenkomt. De uitgaven voor de nieuwe Investeringsagenda zijn er nu niet eens bij opgeteld, want in de Meerjarenraming staat dit nog vermeld als het beschikbaar budget? Als je dat erbij optelt, dan is er € 104 miljoen + € 63 miljoen is € 163 miljoen armer in 2024. Dit lijkt op potverteren. We hadden vanmiddag of vanochtend bij de discussie over de Investeringsagenda, het kwam er ook op, wanneer moet er geld geleend worden? Nou, dat staat in de Begroting op bladzijde 207 en dat kan waarschijnlijk de gedeputeerde ook bevestigen. In 2007 zal er voor de eerste keer geld geleend gaan worden door de provincie. In 2004, dat is dan de volgende, uh 2024, is er volgens ons geen ruimte voor een derde Investeringsagenda, tenzij er geld geleend gaat worden. Want de algemene reserve is te laag en er is in de gewone financiën geen ruimte meer om een Investeringsagenda te doen. Dan moet alles geleend gaan worden. De pot of de reserve Verkeer en Vervoer. Daar heb ik vanochtend ook al gezegd, wij vinden dat die in stand moet blijven, want we gaan ervan uit dat er geld nodig is voor het verdubbelen van de N34, want er staan toch, in de kapitaallasten staan er in die reserve, en van de Nedersaksenlijn. En dat het onbegrijpelijk is dat je die reserve nu juist gaat verkleinen. Het tweede punt is, wij hebben het idee dat er te weinig rekening wordt gehouden met de coronacrisis. Er staat € 2,5 miljoen, is een pot over voorziening en dat vinden wij te weinig. Zou er niet eens gekeken kunnen worden naar de structurele inkomsten en de structurele lasten? Want er is een verschil in. We hebben € 32 miljoen meer structurele inkomsten dan uitgaven. Zouden van die structurele inkomsten ook niet geld gebruikt kunnen worden om wat langere termijn toch, want we nemen aan dat de problemen met de coronacrisis niet door een simpel iets opgelost kan worden, maar dat we dan in Drenthe ook de mogelijkheid hebben om als een soort olieman de dingen op gang te brengen. En we hebben het niet over de miljarden die van de overheid komen, maar we gaan ervan uit dat de provincie zelf ook miljoenen nodig heeft om onze oliemanproblemen in de provincie te kunnen oplossen. Een derde, een compliment. De Begroting is nu veel duidelijker. Hij is ook veel duidelijker te lezen, maar het maakt voor ons ook duidelijk dat het beleid gebaseerd is op de biopolitiek. Er moet voor deze Begroting veel meer natuur hersteld worden, veel meer hernieuwbare energie, veel meer circulair geproduceerd worden en er moet ook nog veel meer gefietst worden. Als de bewoners van Drenthe zich daarop richten en geloven in groen, slim en innovatie, dan wordt het leven beter en de economie gaat vanzelf weer bloeien. Nou, wij leven niet in deze groene bel en geloven dit dus niet. Een vierde compliment, of het tweede compliment, dat is dat er problemen met de registratie van subsidies zijn opgelost. En het compliment is voor de gedeputeerde. Dus door het instellen van de bestemmingsreserve Verstrekte subsidies is dat probleem opgelost. En daar zijn we heel blij mee. De vraag van de heer Serlie of wij het ook verstandig vinden dat de reserve of het overschot van de fractiebudgetten gebruikt zou mogen worden voor het doen van activiteiten om verbinding met burgers te creëren. Dat vinden wij een hele goede suggestie, die nemen wij graag over. En om af te sluiten, wij vinden nog steeds dat de opcenten in Drenthe veel te hoog zijn en we hopen van harte dat die naar beneden gaan.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Uppelschoten. Ik ben helemaal verrast. Ik denk, ik ga na een minuut of vier mijnheer Uppelschoten nog braaf vertellen dat ik hij nog een minuut heeft. Nou dat vertel ik u dan bij deze, u heeft eigenlijk nog een minuut. Maar we gaan verder met mevrouw Anry Deters van D66.

Mevrouw Kleine Deters: Ja voorzitter, mijn achternaam is Kleine Deters, hecht mijn vader zeer aan...

De voorzitter: Herstel, herstel. Dan doen we het even opnieuw. Dames en heren, ik geef nu het woord aan mevrouw Kleine Deters van D66.

Mevrouw Kleine Deters: Dank namens mijn vader, die trots op zijn achternaam is. Dank u wel voorzitter. De Begroting 2021 en meerjarig is in evenwicht. Dat is mooi. De lasten zijn vergelijkbaar met vorig

jaar en de baten iets lager. Jaarlijks halen we daarom geld uit de reserves. Op bladzijde 7 kunnen we zien dat de omvang van de reserves groter is dan onze begroting. Maar we zien ook, en een aantal hebben dat ook al genoemd, dat er in enkele jaren vele miljoenen uit de reserves gehaald zal worden, waardoor we in 2023 mogelijk geld zullen moeten lenen. Maar de discussie over deze reserves staat al enige tijd op de lijst van toezegging. Wat is hiervoor de planning? Wij willen graag een concrete afspraak gedeputeerde. En u begint te lachen, maar graag een concrete afspraak. Met het vaststellen van de Begroting stellen wij naast de financiële kaders ook de beleidsmatige kaders vast. Wat willen we gerealiseerd zien? Tegen welk bedrag? Het college schrijft in de inleiding over de onzekere tijd waarin wij verkeren en dat we nu de opgaven hebben die te maken hebben met het anticiperen op de gevolgen van de coronacrisis. D66 is dit met u eens. En ook met voorstellen die betrekking hebben op deze nieuwe opgave, kunt u op onze steun rekenen. Maar het college schrijft ook dat hun ambities voor Drenthe nog fier overeind staan. Welke ambities zijn dat dan? Als wij naar programma 2 van het platteland kijken, wat is uw ambitie? Welke doelen wilt u behalen? U schrijft wel dat de natuur de basis vormt voor ons bestaan, een gezonde bodem, schoon water en schone lucht, de natuur essentieel is voor het welbevinden, ja, dat zijn we als D66 van harte met u eens. Maar nergens beschrijft u dat natuurherstel de hoogste prioriteit heeft. U schrijft wel intensivering van natuurbeleid is nodig, anders haalt u de instandhoudingsdoelen niet eens. Het programma Natuurlijk Platteland, de Kaderrichtlijn Water en het Agrarisch natuurbeheer, ja u wilt haar allianties wel sluiten, maar wat is uw ambitie? Bij oppervlaktewater- en grondwaterkwaliteit wilt u voldoen aan de wettelijke doelen van de Kaderrichtlijn Water. Bij Milieu en Leefomgeving kwaliteit streeft u tot tenminste het niveau van wettelijke milieueisen. Voorzitter, het budget van programma 2 is ruim € 94 miljoen, exclusief reservemutaties als ik compleet wil zijn. Maar D66 vindt dat we voor een gezonde bodem, schoon water, schone lucht, meer mogen doen, dan voldoen aan de wettelijke eisen en doelen. GS, wat is uw ambitie? Welke doelen wilt u halen en wanneer? Als wij naar Programma 3 Economie en Werkgelegenheid kijken. Goed te lezen dat GS zich wil inzetten voor een vergroening van de economie. We hebben het vanochtend ook een paar keer bij de Investerings- agenda aan de orde gehad. En u wilt, en u hebt ook gekeken, of u wilt ook kijken naar biobased circulaire producten. Meer aandacht voor deze onderwerpen. Daar zijn we zeer content mee. Want de lessen uit de coronacrisis hebben ons al geleerd, laten zien, dat er meer draagvlak is gekomen voor productie van regionale ketens. Het zijn nieuwe kansen die we moeten benutten. D66 mist hierbij nog het door ons eerder ingebracht impact ondernemen. Jammer dat het hier niet bij vermeld is. Bij hetzelfde programma, bij Innovatie en digitalisering als kans, beschrijft u dat u ambitie 40% van de aanbesteding een circulair criterium zou moeten hebben voor 2021. Maar bent u niet met ons eens dat 40% vanuit de provincie, die een voorbeeldfunctie heeft, wel erg laag is? Wij zouden dit graag ambitieuzer zien. Goed dat u de internationale en interregionale kansen wil benutten, economische samenwerking wilt versterken, benutten van kansen en middelen voor het realiseren van Drentse beleidsdoelen. U schrijft ook een maximale lobby op het Europees Fonds gericht op duurzaam herstel van de coronacrisis. En op het terrein van de arbeidsmarkt wilt u een stevige lobby- agenda richting het Rijk en de EU om meer financiële middelen voor de regio los te krijgen, om daarmee het verlies van banen en ondernemingen zoveel mogelijk te voorkomen. Mooi nobel streven, kunt u op ons rekenen, maar u vraagt vervolgens € 2 miljoen minder dan vorig jaar. En hoe verhoudt zich dat tot elkaar? Gaat u dan nu meer doen voor minder geld? In 2020 vroegen zes...

De voorzitter: Mevrouw Kleine Deters...

Mevrouw Kleine Deters: Ja meneer voorzitter.

De voorzitter: Houdt u uw spreektijd nog een beetje in de gaten? U bent er al overheen.

Mevrouw Kleine Deters: Oh, excuus. Dan wil ik in ieder geval toch even opmerken dat we bij programma 5 hebben gezegd dat daar doelen in ieder geval concreet geformuleerd zijn en de realisatie-

periode. En dan wil ik toch afsluiten met mijn slotzin, dat wij alle medewerkers van onze provincie willen bedanken, maar vooral gezondheid willen wensen. Dank u wel voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. En ook deze laatste wens is heel goed gehoord volgens mij. Dan de laatste spreker in de rij, dat is mevrouw Potharst van de Partij voor de Dieren. Aan u het woord.

Mevrouw Potharst: Dank u wel voorzitter. Allereerst ook dank aan de provinciale organisatie voor het beantwoorden van onze vragen. We willen ons aansluiten bij de opmerking die gemaakt zijn over de Begroting, dat die beter leesbaar is. Wij kunnen ons erin vinden. Maar ook wat ons betreft zijn er toch nog wat punten die we missen en daar ga ik nog wat aandacht aan besteden. Wij zien een Begroting voor 2021 met zekerheden en onzekerheden, mede door de coronacrisis.

De voorzitter: Mevrouw Potharst, het geluid komt weer een klein beetje haperend over. Laten we proberen dat u de camera even uitdoet. Als het geluid daar beter van wordt, dan moeten we daar maar even genoeg mee nemen. Dus, vervolgt u uw betoog dan even zonder camera als u wilt.

Mevrouw Potharst: Voorzitter, ik vervolg even zonder beeld. In deze begroting wordt ingeteerd op de reserve... .. geld moet lenen, In het Meerjaren Perspectief staat, dat dit onder andere veroorzaakt wordt door de voorgenomen investeringen in infrastructuur. Is het dan geen zaak om scherpere keuzes te maken voor het aankomende jaar en de jaren erna? Dit college wekt de indruk dat er veel door moet gaan en dat er daarnaast nog veel meer bij moet komen. Maar onze fractie wenst dat dit college keuzes maakt. En uiteraard groene, betekenisvolle keuzes. Dus geen investeringen in klassieke wegen als verbreding van provinciale wegen of fossiele wegen als het openhouden van Groningen Airport Eelde. Door deze investeringen blijft Drenthe een drie-gradenbegroting maken, net als voorgaand jaar. Graag roep ik GS op om de agenda voor Groen Herstel op te nemen in de begrotingsvoorstellen voor het komende jaren. En zo nodig zullen we daartoe een motie indienen. Ook het Planbureau voor de Leefomgeving, GroenLinks heeft hier ook al aan gerefereerd, pleit in hun balans voor de Leefomgeving 2020, om andere keuzes te maken in deze coronacrisis. De urgentie van gezondheid en economie kan niet los worden gezien van de leefomgeving. Dat zou GS kunnen doen door de principes van brede welvaart en de 17 SDG's concreet vertaald, concreet te vertalen bij de begrotingsvoorstellen. Mijn vraag aan GS, is ze daartoe bereid? Een gemiste kans bij de Begroting is wat ons betreft, dat er geen dieren in voorkomen. We lezen wel over veehouderij en natuur, maar niets over in het wild levende dieren, terwijl die toch onder grote druk staan in onze provincie. Ons Flora- en Faunabeleidsplan is van 2014. We zouden de uitvoering van dit plan graag laten evalueren en actualiseren, waarbij gebruikgemaakt wordt van de waarde van de natuur en de dieren. Want er is een ding dat de coronacrisis heeft laten zien: Dat de natuur van grote waarde is. Graag reactie van GS of ze daartoe bereid zijn. Met betrekking tot natuur worden in de 7e Begrotingswijziging de middelen met betrekking tot de Drentse aanpak stikstof weergegeven. Laat dat nu inzichtelijk worden gemaakt, maar voorzitter, er zijn alleen personele kosten begroot. Hoe ziet GS dat er nog andere kosten achterweg komen? En hoe valt een aanpak stikstof te rijmen met het niet verhogen van opcenten? Ik noemde in het begin van onze bijdrage al Groningen Airport Eelde. Ook in dit hoofdpijndossier lezen we dat in 2021 een keuze gemaakt wordt voor een nieuw toekomstscenario. Vraag aan het college, gaat een werkelijk houdbaar toekomstscenario gekozen worden? Het verlies van het vliegveld is nu al € 25,7 miljoen. Is het dan verantwoord om het vliegveld open te houden? Er wordt in 2021 € 1 miljoen + € 900.000 vrijgemaakt voor de toekomst van GAE. Daarnaast wordt er ook nog gevraagd door het vliegveld om een kapitaalinjectie van het Rijk van € 6 miljoen à € 8 miljoen. De SP refereerde daar ook al aan. Onze fractie in de Tweede Kamer, onze beide fracties hebben vragen gesteld over dit bedrag en we horen graag of GS bereid is om garant te gaan staan, mocht de minister zeggen dat ze geen geld wil steken in dit lock-out model. Wat ons betreft wordt de investering voor GAE gebruikt om samen met gemeenten en

inwoners te bouwen aan een nieuwe toekomst voor het terrein van het vliegveld. Bijvoorbeeld het realiseren van het ecodorp of ... .. vliegveld. Vraag aan GS is...

De voorzitter: mevrouw Potharst, de een na laatste zin graag even opnieuw starten. Ik zie dat we allemaal ons stinkende best doen om erbij te blijven, dat valt niet mee, want af en toe is het moeilijk verstaanbaar. Ik denk dat we de grote lijn net weten vast te houden, daar gaan we ook een beetje van uit. En het zou kunnen dat een van de gedeputeerden straks aan u moet vragen om nog een vraag te herhalen. Maar probeert u rustig uw betoog af te maken en even een zin eerder de draad weer op te pakken. Die is zo geschrokken van mijn toevoegingen, dat ze nu helemaal verdwenen is. Dat is vrij ernstig. Even kijken. Mevrouw Potharst, ik ga daar niet harder om schreeuwen, maar we horen u op dit moment niet. We zien u ook niet. Mijn regisseur gaat even kijken. Is ze helemaal weg? Dat zal vast niet gebaseerd zijn op desinteresse. Ik denk dat ik haar goed ken, dat ze haar uiterste best doet om er weer bij te blijven. En ik kan nog eeuwen dit programma vol praten, maar daar ga ik niet doen. Dus als wij nu geen verandering zien, dan gaan we toch beginnen met de beantwoording van het college? En dan laten we mevrouw Potharst een of twee interrupties plegen. Geven we haar langs die weg een kleine extra bevoegdheid om dat goed te maken. Mevrouw Potharst, bent u weer onder ons? Heeft ze al geluid? Mevrouw Potharst, wilt u iets zeggen? Nou dat gaat niet lukken. Dit is heel vervelend, want het is net de laatste spreker. We moeten het er samen even mee doen. Thea, wil je nog een keer proberen, want ik zie je nu ook in beeld? Weliswaar een stilstaand beeld, maar dat is wel mooi. Dames en heren, we moeten het hier even mee doen. Ik ga toch nu vragen aan het college om in eerste termijn te reageren en ik hoop dat mevrouw Potharst mij nu hoort, als ik zeg dat als zij op enig moment denkt even te moeten interpreteren om een vraag te verduidelijken, dan wil ik haar die bevoegdheid wel twee of drie keer geven. Ik geef als eerste het woord aan de heer Bijl. En excuses voor deze rommelige intro na de eerste termijn van het college, maar dat heeft alles met techniek te maken en daar heb ik nu eenmaal geen verstand van. Het woord is aan de heer Bijl.

Gedeputeerde Bijl: Voorzitter, dank u wel. Ik voel met u mee. Ja, de Begroting 2021 ligt voor en die sluit. En dat doen we zonder de opcenten van de motorrijtuigenbelasting te verhogen. Dat is ook afgesproken, dat we dat in deze bestuursperiode zo goed als mogelijk proberen te vermijden. Er wordt nog even gerefereerd aan het feit dat we de hoogste zijn, maar als de voortekenen zich niet bedriegen, dan zijn we misschien binnenkort van die positie af. Maar laat ze maar kijken wat de komende weken de besluitvorming in andere provincies teweegbrengt. De vraag is gesteld, wil je overwegen om de belastingen te verlagen? Het antwoord is nee, dat staat ook niet in ons collegeprogramma. Maar het feit dat zij de inflatiecorrectie niet toepassen is eigenlijk een pas op de plaats bij inflatie, is materieel eigenlijk een verlaging. En dan wil ik toch even reageren op het feit dat wij structureel meer zouden uitgeven dan we aan inkomsten hebben. Als u op bladzijde 198 van de Begroting kijkt, dan ziet u keurig wat er structureel binnenkomt en structureel uitgaat. En de heer Uppelschoten die zei het al, er komt structureel meer binnen dan er uitgaat. En zo is het. Hoe komt het dan toch dat wellicht dat beeld ontstaat? Nou, dat is heel simpel. We hebben een aantal bestemmingsreserves die voor een bepaald doel zijn gevoed en die geven wij in een aantal jaren uit. En daardoor is gedurende een aantal jaren het totaal aan uitgaven hoger dan het totaal aan inkomsten. Maar dat heeft niet te maken met structureel, dat heeft te maken met incidenteel. Een mooi voorbeeld is de natuuropgave. Wij moeten tot 2027, ik geloof tot een bedrag van iets van € 754 miljoen, moeten wij daaraan uitgeven. Een groot deel van dat bedrag dat is opgenomen in een bestemmingsreserve. En elk jaar nemen wij daar deel van op. Dus het beeld dat we structureel minder inkomsten hebben dan uitgaven is dus niet correct. Dan, de suggestie van Forum. Ja, daar zijn rekeningoverschotten. Dat kun je steken in belastingverlaging. Ja, dat zou kunnen, omdat maar een gering deel daarvan aan structurele effecten toe te wijzen is en veel aan incidentele effecten. En overigens, de netto-overschotten zijn een stuk lager dan Forum aangeeft, maar dat betekent dat als we dat gedaan zouden hebben of gaan doen, dat we dus geen voeding meer hebben van de financieringsreserve. En de zorg die een aantal fracties uitspreekt, dat

er over een aantal jaren minder ruimte zou zijn voor de nieuwe Investeringsagenda, ja, die wordt dan eerder bewaarheid als je de belastingen zou verlagen. Dus het college is niet van plan om de belastingen te verhogen. Het college is ook niet van plan om de belastingen te verlagen. Gewoon volgens afspraak houden wij die op het niveau van 2016. En ik denk dat dat een heel goed beleid is. Als het gaat om een aantal opmerkingen. De heer Serlie heeft gesproken over dat het college vanaf 2021 de rechtmatigheidsverklaring moet afgeven. Dat doet niet langer de accountant, maar het college. En u wijst erop, jullie hanteren wel een heel ruim percentage, 3% van de Begroting. Dat is meer dan € 8 miljoen. Waarom doe je dat? Nou, het is ook nieuw voor ons, dat gaf de heer Serlie al aan. Wij moeten daar ook ervaring mee opdoen. Ik denk dat goed is dat we daar enige marge in hebben. Overigens, die afwijking boven 3%, dat zit bij de rechtmatigheidsverantwoording. Maar alles wat afwijkt beneden de 3%, dat zit in de bedrijfsvoeringparagraaf en daar kunt u als Staten ook kennis van nemen. Dus in die zin is dat voor u zichtbaar. En zoals de heer Serlie aangeeft, dat hij dat ook graag periodiek wil toetsen en bespreken in de Begeleidingscommissie account. Dat lijkt me een heel goeie. Dan is er... Als gaat om reserves is er al het een en ander gezegd. De Reserve Verkeer en Vervoer vraagt veel aandacht. Nou dat is mooi. U hebt bijna op strenge toon tegen mij gezegd, college, we hebben toch een toezegging van jullie dat je de Nota Reserves met ons gaat bespreken? Dat klopt. Wij hebben vanuit het college onlangs bij de griffie een lijstje met onderwerpen aangereikt, waarvan wij zeggen, met begrip voor de coronasituatie, dat we niet alles kunnen bespreken. Er zijn toch een aantal dingen die we wel graag met PS zouden willen bespreken. Op mijn lijstje staan twee dingen. Dat is de kapstokverordening die met financiën te maken heeft. Daar is ook de Nota Reserves een onderdeel van. Omdat die kapstokverordening wat ons betreft in de Staten van 16 december zouden kunnen worden vastgesteld, moet je er toch van tevoren op zijn minst een keer over hebben gesproken. En een andere is Groningen Airport Eelde, die voor 9 december op de agenda zou kunnen van commissie FCBE, en waarvan ik ook graag met u tussentijds over van gedachten wil wisselen. En ik weet dat dat heel aantrekkelijk is om het nu te hebben over dingen die we wel gaan doen en niet gaan doen, maar ik stel dan voor dat we dat gaan doen op het moment dat we daarover echt te spreken komen. Ik pak even een ander punt op...

De voorzitter: Moment, ik heb een interruptie van de heer Zuur van het CDA.

De heer Zuur: Ja dank u wel voorzitter. Vraag aan de gedeputeerde, of onder die kapstokverordening financieel dan ook de Nota Reserves valt.

Gedeputeerde Bijl: Ja. Voorzitter, het antwoord is ja. Ik heb inmiddels het pakketje gezien aan verordeningen. Het zijn er, ik zeg het uit mijn hoofd, stuk of zes ofzo, waaronder dus de Nota Reserves. Het is een heel pakket stukken, dus dan kunt u naar kijken. Wat ik wel aardig vind in de bijdrage van de heer Uppelschoten, als het gaat over die reserves, daar is hij heel zorgelijk over, hij zegt, ja die moet in stand blijven voor de N34. Maar het aardige is, de N34 is een investering die gaan we niet uit de reserve betalen, maar die betalen we dus uit kapitaallasten. Maar wat ik wel heel mooi vind en heel positief, en daar wil ik hem toch de complimenten voor geven, is dat hij de reserve wil gaan gebruiken voor de Nedersaksenlijn. De vorige week noemde zijn fractiegenoot, Vorenkamp, dat nog een boemelijntje waar je niet aan moest beginnen. Maar ik begrijp dat wat ik heb geantwoord, al binnen een week binnen de PVV-fractie tot het inzicht heeft geleid dat het Nedersaksenlijn de moeite waard is om te ondersteunen. Hulde. Dat vind ik echt top.

De voorzitter: Interruptie de heer Uppelschoten.

De heer Uppelschoten: Even twee dingen. Het eerste is, ik heb niet bedoeld dat wij de N34 gaan betalen uit de reserve, maar de kapitaallasten gaan betalen uit die reserve. Ik bedoel, we gaan met die kapitaallasten geld lenen om de N34 neer te leggen. Ten tweede denk ik, dat in die discussie verwarring

is geweest, of dat het lijntje is van Emmen naar Rheine. Bert Vorenkamp heeft begrepen dat het daarover ging en niet over de Nedersaksenlijn. Dát lijntje heeft hij boemellijn genoemd en niet de Nedersaksenlijn.

De voorzitter: Gaat u verder heer Bijl.

Gedeputeerde Bijl: Begrijp ik nou dat de PVV geen steun wil geven aan de verbinding tussen Duitsland en Coevorden? Dat zou toch heel bijzonder zijn.

De heer Uppelschoten: Nee luister. De verbinding met Duitsland vinden wij heel belangrijk, maar om dan te zeggen dat dat de verbinding van Drenthe via het spoor met Duitsland is, dat is een veel te grote stap. Ik denk dat het toch een klein lijntje blijft. En ik begrijp heel goed dat de heer Vorenkamp dat de boemellijn heeft genoemd. Maar de grote spoorverbinding naar Duitsland, ik denk dat die toch moet lopen over Groningen en via Groningen naar Leer en Bremen toe en niet via Emlichheim en weet ik wat allemaal.

Gedeputeerde Bijl: Ja, dat is maar net waar je in Drenthe woont, denk ik, wat de makkelijkste weg is. Maar goed, laten we het hebben over de reserves. Ik denk dat, even voor de goede orde, de kapitaal-lasten willen wij gewoon uit de ruimte voor kapitaallasten gaan bestrijden, voor alle investeringen, ook voor infra, en niet uit reserves. Dat was de gang van zaken. Dat was de manier van werken. Daar willen we eigenlijk een punt achter zetten, om zo de reserve IVV om te zetten naar een mobiliteitsreserve die ook echt ingezet kan worden voor zaken die bij een reserve horen. Eenmalige uitgaven. Dan de Nedersaksenlijn. Die was al even aan de orde. De heer Post die vroeg, wat ga je daar mee doen? Volgens mij heeft uw fractie daar allerlei vragen over gesteld. Het zou een beetje sneu zijn voor de heer Pruischer als ik nu al die vragen al ging beantwoorden. Dus ik denk dat we dat ook maar bij de beantwoording van die vragen moeten doen. Volgens mij hebt u ook recent in het NRC kunnen lezen dat ik geregeld aandacht vraagt voor de Nedersaksenlijn. Wat dat betreft, het zit wel dat bij het college wel goed, de aandacht daarvoor. Ik zit nog even bij wat financiële opmerkingen. De heer Zuur heeft gevraagd naar streefcijfers. Die zijn nog niet klaar, maar daar wordt aan gewerkt, dat we meer data gedreven beleidsvoering krijgen, dus dat is onder constructie. Er is door de heer Pormes gevraagd naar een Infographic, dat is ook geen Drents, met inkomsten en uitgaven op hoofdlijnen. Die is verspreid via de social media en die staat op de website van de provincie. Dus dan werken we ook aan. Er is nog geopperd om fractiebudgetten over te hevelen. Dat is iets van de PS zelf. Dat zit niet in de voorstellen van ons uiteraard, maar dat is aan u of u dat wel of niet wilt doen. De heer Uppelschoten heeft gezegd, ja hoor, in vier jaar tijd € 124 miljoen armer. Maar dat is ook logisch als je bestemmingsreserves hebt die elk jaar voor een deel gebruikt. Dat is het normaal lijkt mij, dat je dan inteert op je reserves, want dat was de bedoeling ook. En een aantal van u blijft nog steeds het spookbeeld zien, omdat je geld moet lenen. Ik heb wel vaker gezegd, op zich is dat niks bijzonders, als je het maar koppelt aan investeringen die je activeert. En vanuit de afschrijving kun je dan gewoon die leningen weer aflossen. Voor zover ik mevrouw Potharst kon volgen, zegt ze, ja je moet als college andere keuzes maken. Zij heeft daar andere ideeën over dan wij. Wij vinden dat wij nog wel gewoon ook in infra moeten investeren en ook in goed onderhoud daarvan. In die zin heeft de heer Pormes ook gevraagd aandacht voor, kun je ook onderhoud naar voren halen? Nou, we hebben ieder geval aandacht voor het uitvoeren van het programma zoals we dat hebben. Dat is al een uitdaging op zich onder deze omstandigheden. En ik heb ook intern aangegeven, dat aanbestedingen die voor 2021 op de rol staan ook gewoon door moeten gaan als het gaat om de infra. Dus in die zin wordt u op uw wenken bediend. Uhm, uhm, even kijken. De Jongeren Adviesraad, daar wou ik ook nog even iets van zeggen. Dat is gisteren in het college besproken en we hebben gemeend dat, vanuit de posities in het college, dit een taak is die heel goed past bij de positie van de voorzitter van de Staten en ook de voorzitter

van ons college, de commissaris. En we hebben afgesproken dat de Jongeren Adviesraad in de portefeuille komt van de commissaris. Ik denk dat het goed is dat ik de opmerking die u hebt gemaakt, de vraag die u heeft gesteld, dat we die meenemen naar het college. En ik kan me niet anders voorstellen, dat ook binnen het college men enthousiast is voor het feit dat jonge mensen zich interesseren voor het openbaar bestuur. Zich daarvoor willen inzetten. Dus ik denk dat we op een goede manier moeten kijken hoe we dat we kunnen faciliteren. Maar nogmaals, dat nemen we mee naar het college. En ik ben het met mevrouw Kleine Deters eens, het zal waarschijnlijk niet meer direct in deze Begroting passen, maar dat is op zich geen ramp. We hebben momenten genoeg dat wij, als we daar wel mee willen doen, om daar een goede invulling aan te geven. Voorzitter. Ik denk dat de andere collegeleden ook nog wel de nodige opmerkingen hebben. Ik zie nog een ding staan. Nog iets van infra, de vraag van de ChristenUnie. De fiets op één, hoe doe je dat? En de suggestie wordt gedaan om de voorrangsregels op rotondes te veranderen. Dat zijn dingen die we met de gemeenten gezamenlijk bespreken in het Verkeer- en Vervoersberaad. En het enthousiasme over het veranderen van die regel in Drenthe is nog niet overmatig groot. Ik zeg uit m'n hoofd dat alleen de gemeente Noordenveld daar toe is overgegaan. Dus dat lijkt mij dat je met dit soort punten voorzichtig moet zijn. Maar even los van die voorrangsregels, we zijn serieus van plan om met een fors impuls te komen voor het fietsen. En ik ben er echt van overtuigd als je ervoor zorgt dat de verbindingen aantrekkelijk zijn, dat er nog meer mensen al of niet elektrisch op de fiets gaan. Nou ik hoor wel voorzitter, als ik dingen vergeten ben, en dat zal ongetwijfeld...

De voorzitter: sorry dat ik u onderbreek, er ligt op dit moment nog een interruptie van meneer Zuur en de heer Pormes. Ik geef het woord aan de heer Zuur.

De heer Zuur: Dank u wel voorzitter. Nog een vraag over die Reserve Investerings Verkeer en Vervoer. Ik begrijp dat die omgezet zal worden naar een reserve Mobiliteit. Er wordt nu € 8,5 miljoen uit geput voor de Investeringsagenda. Wanneer is die omzetting een feit, zodat we ook weten dat deze reserve tot een acceptabel en juist bedrag wordt vastgesteld? En een tweede vraag is nog niet beantwoord, het punt wat ik naar voren bracht. En dat gaat over de lagere weerstandscapaciteit, ondanks een hoger risicobedrag en ondanks de economische financiële realiteit. Misschien dat daar nog op gereageerd kan worden door de heer Bijl?

Gedeputeerde Bijl: De laatste vraag voorzitter zou ik bijna als een technische vraag, maar we gaan hem beantwoorden, maar die heb ik zo niet paraat. Als het gaat om, wat is acceptabel voor een Mobiliteitsfonds, dan is het ook afhankelijk van, wat wil je daarmee? We komen op korte termijn naar u toe met een meerjaren opzet voor de infra en ook een meerjarig onderhoudsplan. Het meerjarige onderhoudsplan voor de komende 4 jaar, die dekking groeit toe naar een dekkend niveau. Dat hebben we bij de Voorjaarsnota besloten. Maar we moeten nog wel een paar forse investeringen als inhaalslag doen. En daar hebben we nog wel circa € 14 miljoen voor nodig, om die grote inhaalslagen te maken. Dat is even vooruitlopend op de behandeling daarvan. Maar die zullen ook afgaan van die Investerings- reserve. Maar bij de behandeling van dat meerjarenplan kunt u beoordelen, vindt u het van voldoende niveau of niet? Ik heb zelf al aangegeven, het gaat om forse bedragen. We hebben in de afgelopen jaren, vanuit de overschotten op de kapitaallasten er heel veel van kunnen opplussen. Wat ook nog onderweg is, dat zijn de aanvragen die gemeenten en ook de provincie gedaan hebben bij het Rijk in het kader van verkeersveilige projecten. Daar zit ook een fors stuk cofinanciering bij naast het Rijk, van gemeenten en van onszelf. En wij hebben de gemeente beloofd ook een deel van hun kosten voor onze rekening te nemen, vanwege de financiële positie van de gemeenten die niet rooskleurig is. Dus in die zin denken we wel echt mee, ook met de positie van de gemeenten om ze daarin te helpen. Tegen het eind van het jaar trekken die kruitdampen op en dan hebben wij een zicht op de actuele situatie. Kunt u beoordelen wat er inzit? Willen we dat erin laten zitten voor mobiliteitsdoeleinden, of wilt u daar nog een deel van afromen naar andere algemene doeleinden? Mijn voorzichtige

advies op dit moment is, dat gezien de vele mobiliteitsvragen die er zijn op tal van terreinen, dat het handig is om de middelen die er zijn nog even beschikbaar te houden voor mobiliteitsdoeleinden.
Voorzitter.

De voorzitter: Ik zag instemmend geknik en zoals aangekondigd ligt er ook nog een vraag van de heer Pormes. Gaat uw gang.

De heer Pormes: Voorzitter, dank u wel. Ik heb de gedeputeerde ook gevraagd naar het Nationaal Groeifonds, een Nationaal Groeifonds voor de provincies met name en gemeenten, gevraagd om juist gebruik te maken van die Nationale Groeifondsen. De vraag is of het college daar al mee bezig is.

Gedeputeerde Bijl: Voorzitter, het Groeifonds is natuurlijk onder onze aandacht. Het is niet specifiek voor gemeenten of provincies, maar we kunnen natuurlijk wel ideeën indienen. Waar wij bijvoorbeeld steun aan verlenen, dat is niet direct iets van de provincie of gemeente. Het is een aanvraag van de Rijksuniversiteit Groningen samen met de drie hogescholen in het noorden om voor € 120 miljoen de onderwijsstructuur in Noord-Nederland te versterken, waar dan ook de Universiteit van het Noorden van zou kunnen profiteren. Dus om even aan te geven dat het breder is dan alleen overheden. Er is natuurlijk een discussie over de snelle verbinding tussen Noord-Nederland en de Randstad. Daar wordt aandacht voor gevraagd. En dan kijken wij specifiek breed naar die snelle verbinding en niet alleen naar één bepaalde oplossing. Want wat ook van belang is, is natuurlijk, maar ik denk dat collega Brink of Stelpstra daar wel op in zal gaan, dat is de transitie van gas naar andere brandstoffen en het belang van de werkgelegenheid. Maar ik laat dat even aan de collega's over. Dus voorzitter, het is zeker onder onze aandacht. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel voor uw zeer volledige antwoord, schat ik maar even in. We gaan verder met de heer Brink. Gedeputeerde Brink heeft het woord.

Gedeputeerde Brink: Voorzitter, hoort u mij?

De voorzitter: Zo hé, we vallen hier om van het lawaai, gaat u verder.

De voorzitter: Oké, dank u wel. Voorzitter, nog een aantal vragen, aanvulling op wat de heer Bijl net al aangaf. Ik begin maar even toch per partij. De partij voor Sterk Lokaal, wil ik even ingaan op het regio Stedenfonds, waar even aandacht voor gevraagd is. En eigenlijk zei Sterk Lokaal ook, heb aandacht voor de huidige situatie van de gemeenten. Ik kan u aankondigen dat heeft het college. Ik zou bijna zeggen, wacht even af. Ik ga ervan uit dat het college misschien volgende week al, want we willen... dat is ook door mevrouw Van den Berg gezegd al bij de Investeringsagenda, zo snel mogelijk aan de gang. Maar we zijn natuurlijk achter de schermen volop bezig om te kijken, hoe kunnen we straks ook zo snel mogelijk, indien de Investeringsagenda is vastgesteld, om daarna ook met de onderliggende projecten en fondsen aan de slag. En wij zullen zeker bij het regio Stedenfonds aandacht hebben voor de situatie van de gemeentes. De Partij van de Arbeid vroeg, ja helaas, het Panorama Drenthe sneeuwt een beetje onder in de coronacrisis van het interactieve programma. Wat je daarvoor nodig hebt, kan helaas niet. Dat brengt ons wel op het pad van, wij hebben in 2014 onze Omgevingsvisie vastgesteld, een revisie in 2018 en eigenlijk zullen we binnen nu en twee jaar toch weer moeten beginnen met een eerste ronde, om toch te kijken hoe we de visie opnieuw gaan vaststellen, want binnen 10 jaar komt zo'n visie weer aan de orde. Dus 2024. Het beeld wat ik er nu bij heb, is dat we een proces opstarten wat misschien wel iets licht is als een Panorama Drenthe zelf. Maar natuurlijk, als je een Omgevingsvisie vaststelt, komen daar alle ruimtelijke ordening- facetten aan de orde. Het ruimtegebrek, de ruimte behoefte, hoe gaan we daar mee om, welke koers wil je varen? Ik stel me zo voor dat we daarop met uw Staten in discussie gaan. Hoe gaan we straks dat proces doen? En ik neem

aan dat aan het eind van deze periode, dat we daar met... gedurende deze periode, met voorstellen komen van hoe doen we dat, gaan doen, om te komen tot een nieuwe Omgevingsvisie. Voorzitter dan misschien nog even, want de heer Bijl gaf het al aan en de heer Pormes vroeg ernaar als het over de fondsen gaat, en er is al iets gezegd over het Groeifonds. Nou had ik het beeld dat de heer Pormes ook een beetje vroeg naar de Europese fondsen, maar ja, dat spel is volop aan de wagen. En Europa heeft vele miljarden, tientallen, honderden miljarden beschikbaar gesteld voor herstel van de economie. Maar ook voor de reguliere fondsen zoals wij die ook in het verleden kenden. En om nu maar een klein tipje van de sluier op te lichten. Er is een kopgroep samengesteld in Noord-Nederland waar de burgemeester van Leeuwarden Buma inzit, waar Carine Bloemhoff als wethouder van Groningen, René Paas en ondergetekende namens de drie EZ-gedeputeerden, vormen wij een kopgroep en zijn wij bijna wekelijks bezig, hoe kunnen we kijken dat ook zo'n aantal van die middelen, en liefst zoveel mogelijk, beschikbaar komen voor Noord-Nederland? Dan draait het eigenlijk om een aantal fondsen. Het Just Transition Fund, het JTF, en dat was denk ik ook waar de heer Bijl op doelde, is met name bedoeld om een transitie van fossiele brandstof naar een duurzamere energietransitie mogelijk te maken, maar ook voor de sociaaleconomische gevolgen daarvan. De verwachting is dat daar pakweg een kleine € 600 miljoen voor Nederland beschikbaar komt. En wij claimen voor Noord-Nederland daar een substantieel deel voor, om dat natuurlijk Groningen maar ook Drenthe, u kent ons programma 4.0, over die gevolgen van de gaswinning, gaan we kijken of we daar een deel van naar Noord-Nederland krijgen en ook naar Drenthe. De EFRO-fondsen zoals u bekend, dat gaat ongeveer over € 500 miljoen. Dat is misschien wel iets ingewikkelder, maar met name ook bedoeld voor circulaire economie, hernieuwbare energie, gezondheidszorg en dat soort zaken, met name ook gericht op het mkb. Friesland en Drenthe zijn er transitieregio in, maar ook daar kijken we, hoe krijgen we een zo groot mogelijk deel naar Noord-Nederland? Ik wil het niet ingewikkeld maken. Wij proberen op zeer korte termijn en met u als Staten, eventueel gezamenlijk met Groningen en Friesland, een voorlichtingsbijeenkomst te krijgen om u mee te nemen. Want dit proces komt wel in een stroomversnelling, want de verwachting is dat wij op 25 november, dan zal ik daar namens Noord-Nederland bij de staatssecretaris zitten en kijken van hoe de verdeling daarin plaatsvindt. Dan is er nog een fonds Re-ject Eal, dat is eigenlijk een soort tussen fonds om zo snel mogelijk vanuit de corona de gevolgen daarvoor te ledigen. Dat gaat voor Noord-Nederland in het eerste jaar ongeveer om € 40 miljoen tot € 45 miljoen. Daar is binnen SNN nu al aan de gang, die verdeling is gemaakt. Daar zijn we tevreden over als Noord-Nederland, € 200 miljoen van Nederland En dat is een beetje een tussenvorm van het oude EFRO naar het nieuwe EFRO-programma voor de nieuwe tijd. En daar zijn we mee aan de slag en eigenlijk worden de voorbereiding daarvoor genomen, omdat het geld ook vrij snel uitgegeven moet worden. En dan is er nog het Recovery en Resilience Facility, als een fonds...

De voorzitter: Meneer Brink, hoeveel fondsen gaan er nog komen? Want u moet ook een beetje aan uw spreektijd denken.

Gedeputeerde Brink: Dit is de laatste, maar om nog volledig te zijn, daar kijken we in Nederland naar, maar daar is in Nederland nog geen helderheid over. Maar ook daar wordt vanuit Noord-Nederland zeker mee gekeken als het zich voordoet, dat wij daar vanuit Noord-Nederland aanspraak op maken. Iets gezegd over de sport formule E, heb ik volgens mij vanmorgen iets van gezegd. Wij houden dat scherp. Als de kans zich voordoet, willen wij zeker zo'n evenement naar ons TT-circuit halen. En dan hebben we daar een prachtig evenement en dat past denk ik ook bij wat we in Drenthe graag willen. Voorzitter, ik wil nog iets zeggen vanuit de Omgevingsverordening, maar misschien wil ook de heer Stelpstra straks daar nog iets over zeggen. In onze Omgevingsvisie en onze Omgevingsverordening staat iets opgenomen over hoe wij omgaan met participatie. Dat houdt in dat gemeenten bij een ruimtelijk plan aan moeten geven, hoe zij om gaan met, er moet een participatieplan inzitten. We merken wel dat onze Omgevingsvisie wel is vastgesteld, maar we werken daar aan aanvullend beleid, zodat het helder is wat wij goed verstaan onder een participatieplan. Ik trek wel de conclusie, toen wij een

rondje maakten bij de gemeentes, dat alle gemeentes aandacht hebben en dat inderdaad niet de grote partijen met de financiële middelen gaan lopen en dat de omgeving achterblijft met alleen maar de zonneparken in hun omgeving. Voorzitter, dan heb ik nog een laatste volgens mij, is vergroening circulair. D66 noemde dat ook. Volgens mij proberen wij alles in ons economisch programma om die vergroening een rol te geven. Maar ook het impact ondernemen waar u het over had, en circulair is daar ook een onderdeel van. Dus kortom, dat zit denk ik voldoende in ons economisch beleid en ook in onze Economische Koers, die u zelf hebt vastgesteld. Voorzitter, dat was het volgens mij.

De voorzitter: Dank u wel gaan wij verder met gedeputeerde Jumelet.

Gedeputeerde Jumelet: Dank u wel voorzitter. Wat betreft de bespreking van de begroting is voor mijn portefeuille vooral aandacht gevraagd voor Stad en Platteland. De heer Loof van de Partij van de Arbeid heeft een aantal opmerkingen gemaakt en ook over het zogenaamde Natuurpark, de natuur in zijn algemeenheid. Vooral de vraag stelde hij, er wordt hard gewerkt, dat is mooi, maar heeft u er ook vertrouwen in dat het uiteindelijk allemaal wat betreft afspraken ook goed komt. Zo heb ik hem even geïnterpreteerd en samengevat. U moet weten dat we inderdaad het Natuurpark hebben afgesproken met het Rijk en voor 2027. U weet wellicht denk ik ook inmiddels, dat er een nieuwe Natuur- afspraak aankomt vanwege de stikstof problematiek. Dat betekent dat we op dit moment ook aan het kijken zijn hoe we die twee programma's met elkaar kunnen in lijn brengen. En in 2021 zullen we zeker in ieder geval proberen om dat op orde te hebben. En we zijn dus bezig inderdaad met de partners, dat zijn de TBO's in grote lijn, maar ook met onze uitvoeringsorganisatie Prolander, om te kijken hoe wij ook met de inzet van instrumenten ook op stoom kunnen blijven. We hebben daarom ook onlangs nog een zogenaamde grondsessie gehad om ook te kijken, waar lopen we tegenaan en hoe kunnen we dat samen beter oppakken. En er wordt tegenwoordig ook veel meer nog gebruik gemaakt van deelstrategie-plannen. En het is in ieder geval, dat wilde ik u op dit punt tenslotte ook meegeven, de bedoeling dat we op 25 november ons bijpraatmoment hebben over de stand van zaken en ik verwijs u graag naar die bijeenkomst. Die staat op uw prioriteitenlijstje om dat te willen houden, om daar uiteindelijk ook die informatie met elkaar te delen en wat betreft de stand van zaken. Voorzitter, dan de Christen-Unie. De heer Post heeft een aantal vragen ook gesteld en die betroffen in ieder geval ook dat hij zei, we zien een grote opgave als het gaat om verduurzaming. Er wordt veel tijd en energie en geld gestopt in de natuurontwikkeling. Dat is zo. Maar hij zei eigenlijk, dan staat er schril tegenover dat er minder geld lijkt te worden uitgegeven aan landbouw. Ik verwijs voor die vraag naar het antwoord, naar de beantwoording technische vragen, die door de Partij voor de Dieren is gesteld. En dat is vraag 4. Diezelfde vraag lijkt, en daar is het antwoord op gegeven, ik verwijs korthedshalve naar dat antwoord wat daar staat. Voorzitter, dan is de opmerking ook nog gemaakt, zou je niet moeten kijken naar € 1 in natuur en € 1 aan landbouw. Wat zou er het meest efficiënt effectief kunnen zijn?

De voorzitter: Meneer de gedeputeerde, even een vraagje van meneer Post.

De heer Post: Ja, maar ik begreep, ik wilde de vraag net stellen over de meest effectieve euro. Ik geloof dat de heer Jumelet net toe was aan de beantwoording daarvan. Dus mijn excuses, ik wacht die even af.

De voorzitter: Gaat u verder.

Gedeputeerde Jumelet: Ja voorzitter. Op zich een sympathieke gedachte. Wel moet u natuurlijk weten dat het eigenlijk toch heel erg onvergelijkbaar is, want natuuropgave is heel specifiek natuurlijk gericht op de instandhoudingsdoelen. Wat we met elkaar ook hebben afgesproken in het kader van de Vogel- en Habitatrichtlijn, het doelbereik is daarvoor ogen. En dat gaat over dat programma, over die inzet, over biodiversiteit. En de gelden die we inzetten voor de landbouw zijn breder, want die betreffen ook

bijvoorbeeld verdienmodellen en ook het perspectief bieden van de landbouw, naast dat we uiteraard ook inzetten op verduurzaming. Maar daar zeg ik zo meteen naar aanleiding van de vragen van de SP ook nog iets over. Dus in die zin is het een heel sympathieke gedachte, maar volgens mij is daarmee alles ook gezegd, omdat het onvergelijkbaar is.

De voorzitter: Meneer Post nog eventjes.

De heer Post: Ja, dan toch maar even mijn reactie. We zien dat we die natuurdoelen steeds maar niet halen, of dat er, mevrouw Kleine Deters had het ook al over de ambities die daarbij zitten. En je ziet dat... Mijn vraag gaat er specifiek over, als we geld gaan inzetten op die natuur- inclusieve landbouw die om al die natuurgebieden heen ligt. Zou dat niet een veel sterker effect kunnen hebben dan maar blijven duwen op de instandhoudingsdoelen die wij eigenlijk niet bereiken, omdat de omgeving daar te slecht voor is?

Gedeputeerde Jumelet: Voorzitter, dat is een interessante gedachte. En ik ben het grotendeels ook met u eens namelijk. Maar tegelijkertijd stel ik ook maar voor, dat het niet voor niets is dat de € 5 miljard die ingezet wordt om de stikstofcrisis te lijf te gaan, € 3 miljard laat zien betreffende natuurinvesteringen en € 2 miljard voor andere investeringen, die zelfs nog ook gaan over industrie, als het gaat om walstroom voor scheepvaart en een deel voor innovaties in de landbouw. U ziet al dat dus er een groter probleem is uiteindelijk, om ook die natuur op orde te krijgen. Dat is in feite ook waar we werkelijk voor aan de latten staan, ook qua Europese regelgeving. We zien met elkaar dat daar de grote winst ook te halen is. De vraag is of het ook te halen is als je kijkt naar die stikstofopgave, als je kijkt naar de Natura 2000-gebieden, als je kijkt naar de kritische depositie waarden. Maar dan ga ik heel diep in de materie. Maar het is denk goed om dat voor ogen te houden. Wat is uiteindelijk het resultaat van al onze inzet? Tot nu toe is blijkbaar de gedachte, en dat is ook landelijk, en het is ook met elkaar afgesproken, dat we moeten inzetten op de natuur om uiteindelijk te voldoen aan datgene wat we eerder al hebben afgesproken, instandhoudingsdoelen. En daar zullen ook andere sectoren aan moeten bijdragen. Dat is op dit moment wat er speelt en daar zetten we in Drenthe dus ook op die manier op in.

De voorzitter: Twee interrupties. Eentje van mevrouw Potharst en eentje van mevrouw Kleine Deters. Het woord is aan mevrouw Potharst.

Mevrouw Potharst: Voorzitter dank u wel. Ik laat mijn camera maar even uit. Ik heb in reactie op hetgeen gedeputeerde Jumelet nu stelt, de vraag, als we die instandhoudingsdoelen steeds nog niet halen, is het dan niet tijd om toe te werken naar een landbouwinclusieve natuur, in plaats van de natuur-inclusieve landbouw?

De voorzitter: Meneer Jumelet eerst even en dan straks mevrouw Kleine Deters.

Gedeputeerde Jumelet: Voorzitter, ons programma bestaat eruit en daar hebben we steeds met elkaar al over gesproken op verschillende momenten, dat we een goede balans zoeken. We willen graag ecologie en economie met elkaar in balans proberen te krijgen. We zien dat we ons hebben verbonden als land binnen Europa aan een aantal afspraken. Onder andere is dat de Vogel- en Habitatrichtlijn. We zien ook doelbereik staan op 65% en bij het nieuwe Natuurplan wordt gesproken over 70%. Hoe ga je dat bereiken, is dan de vraag. En vervolgens zien we dat we ook hechten aan de economische ontwikkeling. Het gaat nu niet alleen over landbouw, het gaat ook over industrie, het gaat over een bakkerij, het gaat ook over de snelwegen, het gaat ook over heel ons doen en laten. Maar we zullen met elkaar moeten constateren dat de stikstofvraag bijvoorbeeld, de vraag naar de ruimte is en hoe we daarmee omgaan. Als we er alleen maar natuur van willen maken, dan moeten we onszelf gaan beseffen dat we misschien zelf ook niet meer hier in Drenthe gewend zijn. Maar dat wil niemand,

dus we zullen met elkaar echt moeten gaan kijken naar een goede balans. Volgens mij zit dat in onze programma's, niet alleen onze programma's, maar ook in het programma van LNV, en is dat wat we op dit moment uitvoeren.

De voorzitter: Dan mevrouw Kleine Deters.

Mevrouw Kleine Deters: Ja dank u wel voorzitter. Maar gedeputeerde, helpt het u en ons niet als we dan een ambitie formuleren van in x jaar willen we dat gerealiseerd hebben. En natuurherstel, want u komt wel met allemaal, dat zijn wettelijke verplichtingen, daar moeten we aan voldoen. Maar dan denk ik, kom op, onze eigen kracht, we hebben een mooie provincie en we hebben daar opgaven te doen. Dus als u nu de stip op de horizon in x jaar formuleert, waarbij natuurherstel leidend is en dan zegt u dat moeten we allemaal, nou lossen we, of moeten we, D66 zou het ook graag willen, en dat we dat in balans doen en met iedereen, de bouw en noem maar op. Vanzelfsprekend. Maar als we nu die stip op de horizon formuleren, dan denk ik dat helpt u en dat helpt ons toch, om daar vervolgens een stappenplan op te maken. Bent u dat met mij eens?

Gedeputeerde Jumelet: Ik ben het met mevrouw Kleine Deters eens voorzitter als het gaat om de ambitie, want ik was nog niet toe aan de beantwoording wat mevrouw Kleine Deters had ingebracht. Ik denk wel degelijk dat we heel nadrukkelijk over ambitie spreken als wij met elkaar werken aan het natuurpact, want dat was nou die ambitie juist, om onze natuur te versterken. Dat was in 2013 aan de orde. Tot 2027, maar ook daarna werken we daar hard aan, dat is al een hele opgave in al die gebieden. U heeft ook in onze begroting gezien waar allemaal ook gewerkt wordt, ook op dit moment. En dan ga je kijken wat dan uiteindelijk de bedoeling is. En dan hebben we met elkaar in Nederland afgesproken dat 65% VHR, dat is de Vogel- en Habitatrichtlijn, het doel bereikt dat voor ogen staat. Dat is een ambitie. We hebben ook gezien, dat het ook nodig is wat betreft de biodiversiteit als het gaat om de instandhoudingsdoelen, dat we daar nog een schepje bovenop moeten doen. Daar gaat het nieuwe natuurprogramma ook over. Dat wordt allemaal ook beschouwd en berekend door het Planbureau voor de Leefomgeving. En in Drenthe hechten we aan een sterke natuur vanwege verschillende zaken, namelijk ook vanwege het beleven en benutten. Dus we moeten goed beschermen. Volgens mij is er niets ambitieus aan de orde, maar hebben we juist met elkaar aan de orde dat we daar hard aan werken op dit moment. En als u het programma bekijkt, dan zullen we graag op 25 november u hier nog verder over willen informeren. Dan ziet u dat er keihard gewerkt wordt om juist die ambitie ook te gaan halen. Maar we worden natuurlijk soms ook wel eens weer geconfronteerd met nieuwe zaken zoals de stikstofcrisis. En daar moet je dan op dat moment ook in bijsturen. Maar zeker geen idee dat we daar geen ambitie in hebben, voorzitter. Doorgaan dan?

De voorzitter: Ja zeker. Ik was even hoopvol gestemd dat u al aan het einde was, maar mevrouw Kleine Deters wil nog even reageren op het laatste en dan kunt u daarna uw betoog afmaken. Mevrouw Kleine Deters.

Mevrouw Kleine Deters: Meneer gedeputeerde, beste gedeputeerde. Alles wat u nu zegt, hoor ik u al een jaar zeggen en dat is allemaal terugblik en dat is zo. Maar ik zou zo graag met u op die vooruitblik, ik geef u dat graag mee en in PS wil daar graag met u op terugkwamen. Ik wil u dit nu vast meegeven. Dank u wel.

De voorzitter: Daar is dan geen reactie op noodzakelijk. Gaat u verder met uw betoog.

Gedeputeerde Jumelet: Voorzitter dan toch, want ik wil niet gezegd horen dat het alleen maar terugblik is, als we het hebben over doelbereik en als we het hebben over de programma's die we uitvoe-

ren. Maar goed, daar zullen we zo meteen in de Statenvergadering dan verder over spreken met elkaar, begrijp ik. Dan mevrouw Dijkers van de SP, die ook nog even refereert aan het landbouwprogramma en vraagt om een schriftelijk verslag als het gaat om het Programma duurzame melkveehouderij. Nog niet zolang geleden, namelijk 7 oktober in onze Statenvergadering, hebben we het Noordelijke Rekenkamer rapport aan de orde gebracht en daar is een amendement aangenomen door de Staten, waarin is opgeschreven dat we in het eerste halfjaar van volgend jaar ook schriftelijk verslag zullen doen van de tussenrapportage van het Programma duurzame melkveehouderij. Dus volgens mij is dat het antwoord op die vraag van mevrouw Dijkers. Voorzitter, tot slot. Geen dieren in deze begroting. Nu misschien niet in deze begroting, maar ze zijn wel elke dag aan de orde. Ik zal niet alle diersoorten opnoemen, maar het is in ieder geval denk ik van groot belang dat we samenwerken aan een goed Flora- en faunabeleid, ook in onze provincie. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, dan gaan we verder met gedeputeerde Kuipers.

Gedeputeerde Kuipers: Ik dank u wel voorzitter. Nog twee onderwerpen uit mijn portefeuille die aan bod zijn gekomen, het gaat over sociaal en het gaat over water. De heer Loof vraagt aandacht voor het perspectief en de dynamiek in onze samenleving, zeker nu we met corona en dan ook de inzet van onze vrijwilligers, waar onze provincie voor een groot deel ook op draait. We geven uitvoering aan uw motie vanuit de Staten. De vrijwilligersprijs hebben we weer ingesteld. Dat kan ook, er zijn een aantal vrijwilligers voor geselecteerd. Er kan van 1-15 november voor 'Hét compliment van Drenthe' ook gestemd worden en dat zal uiteindelijk leiden tot 'De Dag van de Vrijwilliger', waarop wij ook die prijs uitreiken. Dus in zijn algemeenheid zijn wij onze rol al aan het versterken als het gaat om het tonen van waardering voor vrijwilligers. En juist nu zien we dat het soms lastig is en zwaar om vrijwilligerswerk te blijven doen, terwijl we ook weten dat het onmisbaar is voor de veerkracht van onze Drentse samenleving, dat die vrijwilligers daar ook vol goede moed de schouders onder blijven zetten. Het is als de heer Loof, als ik uw betoog goed begrijp, dan zegt u, we zouden nogmaals die waardering moeten uitspreken. We zouden perspectief moeten bieden aan vrijwilligers en daar ook een zekere mate van ondersteuning aan initiatieven in deze tijd bij bieden. Dan kan ik u daar helemaal in volgen. Dus ik kijk ook uit naar het voorstel dat u heeft aangekondigd voor de Statenvergadering?

De voorzitter: Interruptie van de heer Loof van de Partij van de Arbeid. Meneer Loof, even wachten, even de microfoon nog aan. Wilt u even opnieuw beginnen?

De heer Loof: Wat ik eigenlijk wilde zeggen, daar sluit meneer Kuipers net mee af, hij ziet ons voorstel tegemoet. Nou, we gaan u verrassen, dus het komt helemaal goed. Dank u voorzitter.

De voorzitter: Kijk eens aan, hartstikke mooi. Nou dan geven we gauw het woord aan gedeputeerde Stelpstra. Gedeputeerde Stelpstra, gaat uw gang. O, wacht even, meneer Kuipers was nog niet klaar?

Gedeputeerde Kuipers: Nee voorzitter, ik kondigde aan, ik was nog niet klaar. Ik werd geïnterrupteerd door de heer Loof. U vroeg nog naar de updates van, hoe staat het nu met het Convenant demontie en ook specifiek de Adviesraad Toegankelijkheid daarnaast. Daar heb ik bij de Voorjaarsnota nog wat voorzichtig op gereageerd bij de Bestuursrapportage. Het is ons in ieder geval gelukt om in het 'window' na de zomer weer een aantal fysieke bijeenkomsten te houden. Dat is ook nodig om dat goed te doen. Daar ben ik ook zelf bij aanwezig geweest. Dus onze betrokkenheid daarbij als provincie is zeer sterk. Binnenkort presenteren wij ook een uitvoeringsprogramma voor volgend jaar. Daar komt ook de stand van zaken zeker in terug. En daar komen we ook over te spreken. Dus ik stel u voor dat ik op dat moment even nader informeler wat daar precies de stand van zaken is en wat onze plannen zijn om daarmee te gaan doen. De SP gaf aan de Sociale Agenda graag wat meer terug te

zien op hun plek in de Begroting. Toen viel u even weg. Welke plek precies? Maar volgens mij zit er voldoende aandacht in en we hebben ook op alle sociale terreinen de doelstellingen vanuit de Sociale Agenda vertaald naar de Begroting. Dus volgens mij zit hij daar goed in. En u vraagt nog naar, waar kunnen verenigingen, stichtingen, initiatieven, waar kunnen die nou terecht?

De voorzitter: Interruptie van mevrouw Dikkers.

Mevrouw Dikkers: Ja, even nog omdat mijn vraag blijkbaar weggevallen was. Het ging er expliciet over dat die Sociale Agenda wat ons betreft een trendbreuk laat zien. En dat ontbreekt in de inleiding van beide documenten, zowel de Investeringsagenda als de Begroting. Dus niet... De inhoud verder prima hoor, maar het had wat prominenter benoemd mogen worden. Daar ging het om.

Gedeputeerde Kuipers: Voorzitter, ik ben blij dat mevrouw Dikkers het alsnog een prominente rol geeft in dit debat. Een vereniging, stichting, initiatieven, waar kunnen die nou terecht? Nou aan de ene kant heeft het Rijk ook daar... kan er gewoon op verschillende potjes vanuit het Rijk aanspraak gemaakt worden, als het bijvoorbeeld om rechtspersonen gaat et cetera. Maar op andere plekken hebben wij nog geen subsidierelatie of andere programma's daarvoor. Maar het lijkt mij heel goed als de heer de Loof mij toch gaat verrassen, dat u met hem in gesprek gaat. Want volgens mij doelt u op precies hetzelfde. Dus daar komen we dan 11 november nog op terug. Tot slot voorzitter vroeg D66 nog naar de Kaderrichtlijn Water. Wat is onze ambitie vroeg u. U heeft ook een ander gewisseld met de heer Jumelet. Ik denk dat we om onze wettelijke doelen voor de Kaderrichtlijn Water te behalen, dat gaat onze volle inzet kosten. Uiteindelijk stelt u ook de doelen vast voor alle water in onze provincie, u als Staten, en de maatregelenpakketten voor het grondwater. En dat vindt plaats in een Regionaal Waterprogramma. We zijn nu bezig met het opstellen van dat programma voor de laatste periode van de KRW 2020-2027. Dan zullen wij als GS eind van dit jaar een concept vaststellen, dat gaat dan de inspraakprocedure in en eind volgend jaar wordt u gevraagd om daar ook een besluit op te nemen. Verder zitten de meeste maatregelen, ook vanuit de waterschappen, zitten in het Programma Natuurlijk Platteland. Daar heeft u net het een en ander over gewisseld. A, omdat het allebei om ingrepen gaat die vaak ook in dezelfde gebieden zijn. En B, Natuurpark en de Kaderrichtlijn Water hebben ook dezelfde deadline, 2027. Voor dat proces, dat staat uitgebreid beschreven voorzitter, ook in onze brief van 12 november 2019. Op 15 april zouden wij een informatiebijeenkomst hebben gehouden specifiek over de Kaderrichtlijn Water en dit proces. Wij zijn nog steeds bereid om u daarin te voorzien. Die staat nog wel op het lijstje van te organiseren bijeenkomsten. Dus wij zijn bereid dat te doen. Dan is het aan u ook, een agendacommissie heet dat geloof ik tegenwoordig, om dat in te plannen. Dan zullen wij u graag daarover bijpraten. Tot zover voorzitter en dan mag u nu wat mij betreft het woord geven aan collega Stelpstra.

De voorzitter: Dank u wel. Dat gaan we dan ook doen en meneer Stelpstra is ook available at the moment. Het woord is aan de heer Stelpstra.

Gedeputeerde Stelpstra: Dank u wel voorzitter. Het gaat even om drie dingen denk ik in mijn portefeuille die aan de orde zijn geweest. Europa, asbest en ik noem het maar klimaat en energietransitie. Ik begin maar even met Europa. Daar heeft de heer Blinde een aantal opmerkingen overgemaakt. Meneer Blinde, er is in Europa een Comité van de Regio's. Daarvan zijn verschillende regio's uit de hele wereld, of uit heel Europa sorry, ik maak het wel erg groot, in Europa, die zitten daarin. In Nederland is het zo geregeld dat daar zes mensen vanuit de provincie permanent lid zijn, en zes mensen vanuit de gemeenten zijn permanent lid. En die leden worden benoemd, die worden voorgedragen door het IPO vanuit de provincies, en die worden benoemd door de minister van Binnenlandse Zaken. In dat Comité heb je eigenlijk twee vormen van samenwerking. Je hebt er fracties, dat zijn politieke fracties zitten daar. En tegelijk heb je ook landelijke delegaties. U bent zowel lid van een landelijke delegatie als

lid van een politieke fractie. Net zoals dat ook in het Europees Parlement, daar heb je ook bijvoorbeeld de politieke fracties waar je je bij aan kunt sluiten. Het Comité heeft ook commissies. Net als wij ze hebben, zoals vandaag. Het zijn commissies die voorbereidend werk doen voor de vergaderingen van het Comité. In dat Comité komen altijd opinies aan de orde en die opinies zijn heel vaak, bijna altijd, adviezen aan de Europese Commissie. Het is vaak op beleid dat de Europese Commissie heeft geformuleerd. Om zo'n opinie te maken wordt een rapporteur aangewezen. Het is een beetje technisch, ik had het ook bij de technische vragen kunnen doen, maar ik denk laat ik het toch maar even zo doen. Voor zo'n opinie wordt een rapporteur aangewezen. De voordracht voor zo'n rapporteur, dat gebeurt in een soort presidium daar. Maar dan kun je alleen maar worden voorgedragen vanuit een fractie. Dus in dit geval ben ik vanuit mijn fractie voorgedragen om rapporteur over het Actieplan Circulaire Economie te worden. Dus zo zit dat. Maar de leden van het Comité stemmen ook over die opinies en die stemmen zonder last of ruggespraak. Dus we stemmen naar eigen geweten zeg maar. Dus ik zit er niet als een vertegenwoordiger van Drenthe. Ik ben wel Drent, maar ik zit er niet als een vertegenwoordiger van Nederland. Ik ben wel Nederlander, maar ik zit er als een lid van een Europese regio. Net als al die andere leden. Dus zo zit de techniek in mekaar. Dus in die zin heb ik ook geen moeite met het scheiden van petten. Ik heb het voorrecht gehad om een opinie te schrijven over het Actieplan Circulaire Economie. U schreef, u vroeg van, weet u dat als ware, alsof het een verrassing was. Nou, volgens mij is dat geen verrassing, want ik heb er vanaf het begin voor gekozen om daar uiterst transparant in te zijn, ook naar uw Staten toe. En op het moment dat ik als rapporteur ben aangewezen, u daar melding van gemaakt. En ik heb u ook de twee tussenrapporten gestuurd. U vindt de inhoud desastreus. Nou, dat mag, daar kunnen we van verschillen qua inzicht. In ieder geval 195 regio's, of vertegenwoordigers moet ik zeggen in dat Comité, 195 leden van dat Comité hebben toch dezelfde opvattingen als ik heb voorgesteld in de opinie, en er waren er 14 die daar een ander denkbeeld bij hadden. Dus ik denk dat wat dat betreft, qua massa in ieder geval, in goed gezelschap bevonden. Dat wat betreft Europa. Het tweede gaat dan over energie en landschap. Meneer Loof verwees daar ook al even naar, naar Panorama Nederland. Dat is natuurlijk toch vooral ook iets van collega Brink, omdat dat ook in relatie tot de RES. En meneer Blinde zei er ook iets over en die dichte meneer Bijl echt geweldig mooie woorden toe. En nu zegt meneer Bijl altijd hele verstandige dingen, maar in dit geval was het wel een uitspraak van mij, dat Drenthe heel er vol was met landschap en met mooie natuur en met een goede landbouw en dat soort dingen. Ik heb die opmerking gemaakt meneer Blinde...

De voorzitter: Interruptie van de heer Blinde.

De heer Blinde: Ja, dank u wel voorzitter. Ik zat nog even over dat Europa na te denken. En kijk, mijn opmerking qua dit position paper was met name desastreus voor de beleidsvrijheid van Nederland. Ik heb hem met veel interesse gelezen. Het is inderdaad zo dat gedeputeerde Stelpstra daar zeer transparant over is. Ik heb er eigenlijk wel een andere vraag over Ik zit daar een beetje na te denken hoe wij, ook als provincie Drenthe, hoe moeten wij onze voorkeuren eigenlijk uploaden naar Brussel toe, eigenlijk naar het hoogste wetgevende orgaan. Als we dat via regio's doen, ondermijnt je dan niet een beetje Den Haag eigenlijk. En dan kom je eigenlijk op een soort identiteitsvraag uit, zijn wij nu onderdeel van Nederland, of zijn we onderdeel van een regio. Ik ben gewoon even van benieuwd van, hoe kijkt de heer Stelpstra tegen dit gedachtengangetje aan? Dank u wel voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. En laten we dan afspreken dat we daarna zo snel mogelijk weer verder gaan met de Begroting.

Gedeputeerde Stelpstra: Ik zal het heel kort houden. Het is misschien wel leuk om daar nog eens over door te praten meneer Blinde. Als we iets meer tijd hebben. Wat ik in het Comité doe, zie dat maar vooral als de positie van de regio's behartigen. Dat heb ik ook rondom circulaire economie. De kern

van mijn opinie is ook dat de regio's daar een grotere rol in moeten hebben. Dus, zo zie ik ernaar. Andere dingen gaan ook via het Europese Parlement, maar het is een complex geheel daar in Europa. Als ik u ook nog vertel dat er ook nog een Sociaal Comité is, waar allemaal mensen in zitten, maar dat voert nu te ver denk ik. Laten we daar nog eens keer over doorbomen, dat zou ik zeer boeiend vinden. Even over dat Drenthe ook vol is met natuur enzovoort, dat heb ik geroepen ooit in een artikel, om tegenwicht te bieden, tegen met name de Randstedelijke gedachte, dat wanneer je energievraagstukken op wilt lossen, je dat altijd maar doet in landelijk gebied. En als tegenwicht tegen het feit, dat als er geen stenen staan, dan zou het niet vol zijn. Daar heb ik mij tegen willen verzetten. Dus daar komt die opmerking vandaan. Ik ga direct maar even door met Klimaat en Energie. Dan heeft meneer Post gevraagd over het netwerk. Hoe gaan we dat toekomstbestendig maken? Nou meneer Post, daar zijn we heel lang mee bezig. De netwerkbedrijven zijn bezig met uitbreiding. We zijn bezig om een paar creatieve dingen op die ... .. Brink zei ook dat is een ruimtelijke ordening kwestie. Als het gaat om de uitbreiding van het netwerk kijken we hoe we plek kunnen geven aan extra stations in Drenthe. En dat is op dit moment volop in beweging en daar zullen mogelijk Provinciale Inpassingsplannen voor nodig zijn, een PIP, omdat gemeenten dat ook heel erg op prijs stellen dat wij dat doen. Daar komt mijn collega Brink zeker bij u op terug aan de kant van de ruimtelijke ordening. En aan de andere kant van de hele netwerk- regulatie, heb ik zo net ook al bij de Investeringsagenda onder meer gezegd, dat we ook daar bezig zijn om te kijken of we daar provinciaal meer regie op kunnen krijgen. Zon op dak stimuleren, dat gaan we onder andere doen met, we gaan het gesprek aan met het mkb in Drenthe. We gaan het gesprek aan met de LTO in Drenthe, om te kijken hoe we daar versnelling in kunnen brengen. En vanzelfsprekend doen we dat ook met onze gemeenten. En ik ben het helemaal met u eens, die scholing, dat werk rondom energie, daar zitten veel mogelijkheden. Ik heb daar binnenkort ook weer een overleg over. Het klinkt zo logisch, maar het is altijd ingewikkeld om het te reproduceren. Maar u weet dat denk ik als geen ander, misschien nog wel beter dan ik. Strenger toezicht nodig bij bedrijven mevrouw Dijkers. Wij hanteren de regel, zoals dat heet, van de wortel en de stok. Soms moet je even een tik uitdelen, maar we vinden het altijd beter wanneer we in samenspraak met bedrijven dingen kunnen doen. En dat is een programma wat redelijk goed loopt, moet ik zeggen. We hebben gisteren als college besloten om dat programma samen met bedrijven met scans en dat soort dingen, om energiescans om daar vervolg aan te geven en dat werkte goed. U vraagt nog, hoe kunnen we voorkomen dat inwoners achter het net vissen?

De voorzitter: Interruptie mevrouw Dijkers van de Socialistische Partij.

Mevrouw Dijkers: Ja, de opmerking, nog even terug bij het vorige onderwerp, de RUD, dat de werkwijze succesvol is en dat we goed bezig zijn, maar de cijfers die ik noemde, 67% van de aangeschreven bedrijven neemt niet eens de moeite om de vragen te beantwoorden, die staan daar toch wel wat haaks op. Bent u dat met mij eens?

Gedeputeerde Stelstra: Ja, volgens mij hebben we dat ook in onze antwoorden aan u geschreven, dat wij we hier niet bij staan te juichen. Tegelijk weerhoudt ons dat er niet van om aan de andere kant, het verhaal met die melding, dat is natuurlijk iets wat je richting Rijk moet doen, weerhoudt ons dat er niet van om het onder stimulering verder te gaan en op die manier wel de boel verder op gang te krijgen. En we hebben ook vanuit de provincie extra geld gestopt in toezicht. Dat weet u ook, maar ik kan de gemeente daar niet toe dwingen. Ik ga even verder aan participatie. U hebt daar een punt. Dat is ook waarom we zo inzetten op die coöperatievorming, om dat echt van de grond te krijgen. Maar dat er nooit eens inwoners achter het net kunnen vissen, ik denk niet dat we dat ooit zullen voorkomen. We hebben ook iets van vrije markten in dit land, daar kunt u van alles van vinden, maar ik deel uw zorg in ieder geval wel. En volgens mij zetten we daar volop in. Mijnheer Zuur, daar sluit ik mee af. De stortplaatsen heb ik u gezegd, daar komen wij mee binnen niet al te lange tijd hoop ik. Rondom as-

best. Dat is nog steeds geld vanuit de vorige Investeringsagenda. Daar kunnen we nog heel veel leningen mee verstrekken. Dat was een soort kettingregel, zoveel miljoen en zoveel miljoen garantstelling. Dat geld is er nog steeds en daar hebben we ook genoeg aan voorlopig, dus dat blijft gewoon doorlopen. Er is geen nieuw geld nodig. De regeling vervalt wel, maar dat betekent niet dat het geld wegvalt. Dus we gaan wel een nieuwe regeling maken. En in die nieuwe regeling gaan we ook aandacht geven aan dakconstructies en ook kijken of we daar iets met zonnepanelen kunnen doen. Het is altijd wel wat ondergeschikter aan dat asbest natuurlijk, maar we zien dat daarbij behoefte is. Dat betekent wel dat de leningen waarschijnlijk omhoog zullen gaan. Maar we proberen dat wel te matchen, zodat je wel, dadelijk zegt u natuurlijk, als je dan toch bezig bent, probeer dan in een keer het werk te doen. En dat vinden wij ook heel logisch. Dus dat gaat... Ik kreeg net bericht dat ik dat ambtelijk maandag al op mijn tafel heb. Dus je zou bijna zeggen, sneller kunt u niet bediend worden. Daar wou ik het bij laten, voorzitter.

De voorzitter: Heer Zuur.

De heer Zuur: Niet alleen handig, het bedrag dient natuurlijk bijna twee doelen, het opruimen van het asbest en het vergroten van het areaal aan zonnepanelen.

Gedeputeerde Stelpstra: Absoluut.

De voorzitter: Mevrouw Kleine Deters.

Mevrouw Kleine Deters: Voorzitter, ik dacht, laat ik even wachten tot de laatste spreker misschien nog antwoord geeft op mijn vraag wat betreft het budget voor de lobby, omdat het wel heel erg op Europa gericht was. Maar in dat opzicht is D66 erg content met de functies die de heer Stelpstra vervult daarin. Daarvoor ook alle steun. Maar alle lobbyactiviteiten die in de Begroting vermeld zijn, die heb ik naar gevraagd of het college nu toch minder gaat / meer gaat doen, voor minder geld. Omdat er wel € 2 miljoen verschil zit tussen de Begroting vorig jaar en dit jaar en nu heel expliciet een aantal lobbyactiviteiten zijn opgenomen. Dus ik weet niet of het aan de heer Stelpstra of de heer Bijl is om daar alsnog antwoord op te geven.

Gedeputeerde Stelpstra: Ik kijk zelfs nog even naar mijn collega Brink, want ik kan even niet zo heel snel terug halen, waar... Ik heb uw vraag wel gehoord, maar toen dacht ik, dat gaat een van de collega's doen, maar...

De voorzitter: Brink. Het woord is aan de heer Brink.

Gedeputeerde Brink: Voorzitter, ik heb hem ook even niet scherp moet ik heel eerlijk zijn. Dus als mevrouw Kleine Deters hem nog eens zou stellen, kan ik in de tweede ronde proberen om daar antwoord op te geven.

De voorzitter: Mevrouw Kleine Deters, meneer Brink, gaat nu naar u luisteren.

Mevrouw Kleine Deters: Goed voorzitter, dank u wel. Mijn vraag was, ik heb een aantal voorbeelden genoemd, en dat is bladzijde 43 een voorbeeld, bladzijde 50 een voorbeeld. Ik wil ze zelfs op de mail zetten, als u dat op prijs stelt, bladzijde 58 een voorbeeld en vervolgens staat er op bladzijde 14 onder 1.4, dat in 2020 € 6,5 miljoen voor lobbyactiviteiten is uitgetrokken en in 2021 € 4,5 miljoen. Dus, die verklaring. En als u de andere dingen nog wil, dan wil ik die nog wel op de mail zetten. Maar dat verschil vinden we wel groot, omdat volgens ons nu die bladzijde 43, gaat over..., dan moet ik het mailen,

maar in ieder geval, alle voorbeelden op die drie bladzijden is aan lobby echt een stuk intensiever dan dat het geweest is. En dat voor € 2 miljoen minder.

De voorzitter: Dank u wel voor uw vraag. Ik stel voor dat mijnheer Brink uw eigen suggestie gewoon overneemt en even uw mail afwacht, waarna de beantwoording keurig kan gaan volgen. Mijnheer Brink steekt zijn duim omhoog, dus dan zijn we het daar vast over eens. Dan hebben wij hiermee ook de reactie van GS gehad. Ik zie geen handjes meer. O, ik zie op het scherm nog iets zwaaien. U gaat ervandoor meneer Uppelschoten? Of wilt u iets vragen?

De heer Uppelschoten: Ik wil nog iets vragen ja. Maar ik heb even in de tussentijd snel de rapportage opgezocht van de heer Stelpstra. Want ik begreep uit zijn verhaal waar die zei, ik doe dit vooral als lid van de fractie van de ChristenUnie. Want ik zie dat het rapport ondertekend is door de heer Tjisse Stelpstra, lid van Gedeputeerde Staten van Drenthe.

De voorzitter: Wij gaan dit onderwerp niet meer bespreken. Dat doen wij op een ander moment. Dit staat wat mij betreft even buiten de discussie voor nu. Dus wij gaan verder met de afronding van dit agendapunt. U weet, gelet op de aard van dit onderwerp, dat dit sowieso een B-stuk wordt en dat wij straks in de Staten min of meer een tweede termijn slechts algemene beschouwingen hierover zullen hebben. Maar het kan natuurlijk zijn dat u nog één dringende vraag hebt die is blijven liggen. Die zou dan nu nog even gesteld kunnen worden en anders ronden we het af. Ik kijk nu even naar handjes op mijn laatste opmerking. En dan zie ik bij mevrouw Potharst, meneer Zuur en de heer Post een handje. En daarnaast nog bij de heer Pormes en uiteraard geef ik, gelet op mijn eerdere belofte, voorrang aan mevrouw Potharst. U heeft het woord.

Mevrouw Potharst: Voorzitter dank u wel. Ik laat nogmaals mijn beeld even uit, voor de verbinding. Ik heb een stukje gemist van het debat, maar ik zou nog graag antwoord krijgen van het college of zij ook bereid zijn om, als het Rijk niet overgaat tot het investeren van € 6 miljoen tot € 8 miljoen in het vliegveld in Eelde, of zij dat zelf bereid zijn om vrij te maken.

De voorzitter: Dat is een vraag voor de heer Bijl.

Gedeputeerde Bijl: Voorzitter. Inderdaad aangegeven dat ik verwacht dat wij nog te spreken komen over Groningen Airport Eelde, met alle aspecten. Wij hebben niet in de planning zitten als college om € 6 miljoen tot € 8 miljoen per jaar vrij te maken voor Groningen Airport Eelde. Het lijkt me handig dat wij in de commissie van 9 december, en dat is voorafgaande aan de aandeelhoudersvergadering, dat we in ieder geval in commissie verband er over kunnen spreken, maar dat is aan u om dat te agenderen. En zoals eerder ook aangegeven, er ligt een verzoek van mijn kant om voor die tijd ook nog de fractievoorzitters en de woordvoerders bij te praten over de stand van zaken zoals die nu is. Dus ik denk dat we dan beter inhoudelijk op die vraag in kunnen gaan.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we verder met de heer Pormes.

De heer Pormes: Ja voorzitter, allereerst dank uiteraard voor de beantwoording van de vele vragen en opmerkingen. Ook gedeputeerde Brink voor zijn uitvoerige relaas over de Europese fondsen. Ik ben er erg blij mee. Ik heb nog wel een vraag erover van, in hoeverre profiteren gemeenten ook van de fondsen die naar het noorden komen? Dat is een. De tweede vraag is een algemeen vraag. Ik vind namelijk dat er onvoldoende recht is gedaan aan de problematiek van de hoge werkloosheid. Het gaat om 11.000 werklozen. En het hoeft niet nu, maar ik verzoek het college wel op enig moment daar iets uitgebreider op in te gaan, aan welke knoppen wij kunnen zitten. En ik vind...

De voorzitter: Dank u wel. Het antwoord komt van de heer Brink.

Gedeputeerde Brink: Nou dat gaat om de fondsen, die zijn natuurlijk vaak bestemd voor de EFRO-fondsen voor het bedrijfsleven, met name het mkb. En die participeren in een gemeente en daar profiteren natuurlijke de werkgevers en werknemers van. De provincie doet vaak wel wat cofinanciering. Maar projecten worden vaak in samenspraak met gemeenten gedaan, maar de cofinanciering komt vaak van de provincie. Dat is een. Twee is het JTF-fonds. Wat ik zei was voor die gastransitie, maar ook voor de sociaal- economische gevolgen. Daarvoor hebben wij als college in het verleden het Drenthe 4.0 gemaakt. 4.0 ging inderdaad om 8000 banen. We hebben grote zorgen over bijvoorbeeld het hoofdkantoor van de NAM. Dat zijn banen die rechtstreeks vertrekken. Maar ook indirect zie je banen verdwijnen door het stopzetten van gaswinning. Daar is zo'n JTS-fonds voor bedoeld. Maar dat is ook de reden dat wij Groningen vol ondersteunen, als zij recht hebben op een groot deel daarvan. Maar nogmaals, in onze propositie staat ook Drenthe 4.0, maar ook onze relatie vanuit Emmen met Chemport met Delfzijl, om te kijken hoe je het verband haalt, want wij willen daar inderdaad, voor een aantal fracties is dat vandaag ook gezegd, wij willen een nieuwe economie. Wij noemen het niet voor niets Drenthe 4.0. Ooit de turf, olie en gas, maar wij willen nu naar een nieuwe transitie en daar willen wij ook nieuwe banen in scheppen en daar zijn ook de fondsen voor bedoeld. En we zullen zeker kijken hoe we daar ook middelen dan naar Drenthe krijgen. Ik hoop voorzitter, dat ik de heer Pormes zo voldoende heeft. Dank U wel.

De voorzitter: Dank u wel, ik zie hem instemmend knikken, dus dat is prachtig. Dan hebben we nog de heer Zuur.

De heer Zuur: Dank u wel voorzitter. VAM-berg hebben wij gevraagd, om bijgepraat te worden over wat daar in de planning staat. Volgens mij is daar nog niet op gereageerd, of heeft dat nog niet geleid tot een toezegging. Dus graag alsnog. Extra lasten coronacrisis in de verantwoording, hadden wij ook om gevraagd om dat te specificeren, zowel in de verantwoording over dit jaar als volgend jaar. En de technisch getinte vraag over de daling van de dekking van de weerstandscapaciteit. Wij hopen dat dat antwoord, we zouden graag dat antwoord zien voor de eerstvolgende Provinciale Statenvergadering, want ook politiek kun je daar wat van vinden. En nog even een algemene. Er is een aantal keren gesproken over baten-lasten, uitgaven-inkomsten, kasbasis. Misschien is het goed om dat nog eens een keer onder de aandacht te brengen bij de Begrotingscommissie, om dat nog eens even helder uiteen-gezet te krijgen, hoe die zaken zich tot elkaar verhouden. Want ik merk dat daar al wel eens een verschil van interpretatie van is. En voordat we in een Babylonische spraakverwarring geraken, denk ik dat het misschien wel voor ons allen wel goed is om daar nog even wat zaken, bijvoorbeeld uit deze begroting, naast elkaar gezet te zien, hoe we dat kunnen en zouden moeten interpreteren.

De voorzitter: Deze vier vragen van de heer Zuur geef ik door aan de heer Bijl.

Gedeputeerde Bijl: Voorzitter, de laatste opmerking lijkt me een prima om dat in de commissie Begrotingswerkgroep te bespreken. De gevraagde gegevens over die ratio zal ik bevorderen dat we die inderdaad voor de behandeling in de Staten hebben. Ik denk dat dat de belangrijkste opmerkingen zijn bij de financiële kant. En de eerste vraag ben ik eerlijk gezegd vergeten, maar... Wijster? O, Wijster, de VAM, ja dat is collega Brink. Daarom ben ik het ook vergeten.

De voorzitter: Brink op fietse naar de VAM-berg brengen.

Gedeputeerde Brink: Voorzitter lijkt me heel goed, want er wordt volop gewerkt aan het realiseren van het dak van Drenthe dat wij de Staten, indien de tijd daarvoor is, maar het kan ook digitaal, meeneemen in de ontwikkeling rondom de VAM-berg. Dat doen we graag. En wat mij betreft gaan we dit regelen met de griffie. Dank u wel.

De voorzitter: En dan nog de heer Post.

De heer Post: Ja dank u wel voor de uitgebreide beantwoording. Ik zal me beperken tot een financiële vraag die ik nog open heb staan. En dat was de intrigerende zin op pagina 95 bij het Programma Middelen en Mensen. 'Nu bestaat het belastinggebied feitelijk uit het heffen van opcenten op de motorrijtuigenbelasting, maar er wordt gekeken naar alternatieven.' Mijn vraag was en daar heb ik nog geen antwoord op, aan welke alternatieven wordt dan gedacht als het gaat om extra inkomsten?

De voorzitter: Die is duidelijk voor de heer Bijl.

Gedeputeerde Bijl: Ja. Voorzitter, binnen IPO-verband zijn we aan het kijken, wat doen we met het betalen naar gebruik. Wat doen we met het provinciale belastinggebied? Daar kunnen we een avond apart over vullen. Ik denk dat, dat was een ander deel van de vraag, wat doen we met het mislopen van de motorrijtuigenbelasting voor de zogenaamde elektrische voertuigen? Nou, daarover vindt via het IPO-overleg plaats met het kabinet om tot een compensatie te komen. Want dat was een van de voorwaarden om het Klimaatakkoord te ondertekenen vanuit het IPO, dat het mislopen van die inkomsten zouden worden gecompenseerd. De studie op andere alternatieven die bevindt zich nog in een heel pril stadium. Maar ik wil best, als we daar wat verder in zijn, de Staten er een keer over bijpraten. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan is hiermee de behandeling van de Begroting voor vandaag ten einde. En dan gaan wij na een schorsing van 5 minuten, nature calls ook hier, verder met agendapunt 8a, dat is de Belastingverordening Provincie Drenthe 2021 en 8b, De correctie van de tarieventabel en de Belastingverordening 2020. Daarmee gaan we straks verder en ik verzoek u nu alvast om dat gezamenlijk te behandelen. Tot over 5 minuten.

8a. Belastingverordening Provincie Drenthe 2021; Statenstuk 2020-960 en

8b. Correctie tarieventabel Belastingverordening 2020; Statenstuk 2020-962

De voorzitter: Wij gaan verder met agendapunt 8, onder te verdelen in de punten 8a en 8b en... wacht even. Wat gebeurt hier? Er gebeurde hier niets. Wij gaan verder met de Belastingverordening Provincie Drenthe 2021 en de correctie op de Belastingverordening 2020. Wij zien een spotlight voor ons met een beperkt aantal sprekers die zich hebben gemeld en achtereenvolgens geef ik het woord aan de heer Blinde, de heer Zuur, de heer Vianen en mijnheer Van der Meijden, Kort, de heer Pragt, mevrouw Peeks, Alfred Schoenmaker en de heer Nijmeijer. Dat is toch nog wel weer heel veel. Nou meneer Blinde. U heeft het woord.

De heer Blinde: Voorzitter, ik hoor even iemand door me heen praten. Ik dacht dat er direct al een interruptie kwam.

De voorzitter: Ik hoorde ineens ook iets en dat is volgens mij meneer Nijmeijer.

De heer Nijmeijer: Ja dat klopt. Ik neem geen woord. Ik ga geen woord nemen hoor.

De voorzitter: Ha, heerlijk, weer een spreker minder. U bent al weer uit de spotlight. Nog meer mensen die uit de spotlight willen? Niet? Het woord is aan de heer Blinde.

De heer Blinde: Dank u wel voorzitter. Voor ons ligt een voorstel tot belastingverhoging. De kostendekking Drenthe is blijkbaar lager dan landelijk gemiddeld het geval is. En zo wil GS graag die dekking verhogen. Mijn fractie heeft daarover wel een vraag. Nu wordt enkel gekeken naar de kostendekking, dus het percentage, de prijs die de afnemer betaalt ten opzichte van de gemaakte kosten door de provincie. Echter, wij zouden ook graag geïnformeerd willen worden over de andere kant van de medaille, namelijk hoe hoog zijn die kosten nu gemiddeld? Is het bij ons duurder of gelijk om zo'n product af te nemen? Dus daarom verzoek ik u mij de informatie toe te doen komen hoe het staat met de kosten per belastingplichtige in Drenthe, en dat ten opzichte van het landelijke gemiddelde. Als de kosten bij ons namelijk gemiddeld veel hoger zijn, dan is het logisch dat de dekking lager is. Dus pas eigenlijk met die informatie kunnen wij een gewogen afweging maken. En daarbij ook een vraag eigenlijk. Wat zijn de financiële gevolgen voor de provinciale begroting wanneer de verhoging niet wordt toegekend? Dan heel kort over dat tweede stukje. De herstelling van de leges met betrekking tot 2020. Complimenten voor de heer Loof dat hij dit heeft opgemerkt. Dus wel apart eigenlijk dat 2020 bijna voorbij is en dat Statenlid Loof daar dus nu tegen aanloopt. En wat zijn eigenlijk de gevolgen van deze fout? Ja, we missen geld. We missen inkomsten. Dus eigenlijk wat betreft onze fractie, daarmee niet akkoord. Laat iedereen maar over 2020 gewoon profiteren van die fout. Het is een beetje flauw als je in juli geluk hebt gehad en je hebt in november pech. Trek het gewoon lekker allemaal gelijk per 1 januari. Ik ga er even van uit dat het gewoon een A-stuk wordt voorzitter. We zijn het er niet mee eens, maar ik denk dat het afgehamerd gaat worden. Dat was mijn bijdrage.

De voorzitter: U heeft het dan over een A-stuk waarbij uzelf wel graag tegen wilt stemmen. Ik kreeg van u geen antwoord mee.

De heer Blinde: Oh sorry, dat klopt voorzitter, dat is helemaal correct.

De voorzitter: Akkoord. Overigens vond ik uw eerste vraag wel behoorlijk technisch en dat moeten we wel een beetje gaan afleren. Technische vragen moeten we proberen zoveel mogelijk vóór behandeling te stellen via de griffie. Dan kunnen we hier direct in actie komen, zullen we maar zeggen. Ik ga verder met de volgende spreker. Dat is op mijn lijst de heer Zuur van de CDA-fractie.

De heer Zuur: Ja dank u wel. Ook wij hebben met belangstelling kennisgenomen van dit Statenvoorstel. Een en ander vloeit natuurlijk voort uit de Begroting zojuist behandeld. Twee zinnen vragen toch om verduidelijking. Het betreft inderdaad de tarieven voor toestemming op grond van de Wet Natuurbescherming. Allereerst staat er bij de argumenten 'Zo wordt de kostendekking van tarieven voor toestemmingen op grond van de Wet Natuurbescherming gelijk gehouden.' Maar door de voorgestelde verhoging gaat die kostendekking toch juist omhoog in Drenthe, want die dekking was toch lager? Wat ons betreft lijkt de vlag de lading dus niet te dekken. Of zijn de kosten opeens rap gestegen en dan alleen in Drenthe? Dit gezien de vergelijking met een land. En ik kan me de vraag van Forum ook daarbij wel voorstellen. We zien alleen de verhoudingen, we zien niet de absolute bedragen. En als die in Drenthe is gestegen, wat is daarvan de oorzaak? En vervolgens staat er de cryptische zin 'Als gevolg van de ingewikkeldheid van de thematiek zijn wij in het algemeen juist langer bezig met het behandelen van aanvragen voor het onderdeel natuur.' Wat is hierbij veranderd of anders in Drenthe? En dan met betrekking tot het toegevoegde stuk vragen wij ons af, welke bedragen zijn in rekening gebracht? En eerder de onjuist te lage of de juist te hoge? En wat missen wij hierdoor aan inkomsten ten opzichte van de bedragen, zoals het had moeten worden vastgesteld? Graag een reactie op deze vraag.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we verder met de heer Vianen van de VVD-fractie.

De heer Vianen: Voorzitter dank u wel. De Belastingverordening wordt weer geactualiseerd en in dit geval betekent dat twee wijzigingen. Een, de kostendekkendheid van tarieven voor toestemmingen op grond van de Wet Natuurbescherming wordt gelijkgetrokken met andere provincies. In de beleidsbrief staat die net iets anders geformuleerd, maar ik heb hem zo geïnterpreteerd, ik dacht dat het een tikfout was. Vandaag zijn we erachter gekomen dat dat prima mogelijk is. En twee, een tekstuele aanpassing om het document beter leesbaar te maken. Een tekstuele aanpassing om het document beter leesbaar te maken, is altijd een goed idee. En in de basis is de VVD er ook altijd voor om te bewegen naar kostendekkendheid. Maar voorzitter, geven we met het verhogen van de tarieven een juist signaal af richting de Drentse ondernemers? We zitten momenteel in een corona- en een stikstofcrisis. Is dit dan de juiste tijd om de kosten van leges te verhogen met bijna 20%? In de beleidsbrief wordt aangegeven, dat de ingewikkeldheid van de thematiek ervoor zorgt dat de provincie juist langer bezig is met het behandelen van aanvragen voor het onderdeel natuur. De VVD begrijpt nou dat de belastingen gelijkgetrokken worden met de tijd, de kosten die deze handel met zich meebrengt. Maar voorzitter is het bijvoorbeeld mogelijk om een proces van de aanvraagbehandeling efficiënter te laten verlopen, zodat er wellicht geen verhoging van leges nodig is? En wat betreft agendapunt 8b. Betekent dat dan ook dat in 2020 het foutieve bedrag is gehanteerd als legeskosten, of is toch het correcte tarief gehanteerd? En als het foutieve bedrag is gehanteerd, hoe kan het dan dat niemand binnen de provincie het eerder is opgevallen dat de verkeerde tarieven werden gehanteerd? Behalve dan meneer Loof, die dat vandaag heeft opgemerkt. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, dan gaan we verder met de heer van de Meijden van de SP. Als mijnheer Van der Meijden zelf zijn microfoon even aan wil doen, want wij kunnen hem van hieruit...

De heer Van der Meijden: Ik heb het inmiddels gedaan.

De voorzitter: Dank u.

De heer Van der Meijden: De SP-fractie kan kort zijn. Ik ga akkoord met de voorliggende Verordening, inclusief de correctie.

De voorzitter: Dank u. Dan gaan we verder met mevrouw Kort van de PVV- fractie.

Mevrouw Kort: Dank u wel voorzitter.

De voorzitter: De microfoon van de heer Bijl moet even uitgezet worden. Akkoord, is uit. Mevrouw Kort gaat u verder.

Mevrouw Kort: Oké. Dank u wel voorzitter. Mijn fractie had ook een aantal vragen, alleen die zijn inmiddels gesteld door het FvD, het CDA en de VVD. Dus ik ga ze niet herhalen. Wat mijzelf, nou ik zou eigenlijk nog wel eens weten over wat voor projecten we het nu uiteindelijk hebben, waar deze belastingverhoging van invloed op is.

De voorzitter: Dan gaan we verder. Mevrouw Kort, kunt u nog heel even uw laatste zin herhalen?

Mevrouw Kort: Ik zei, dat was mijn enige vraag.

De voorzitter: Pardon, dan gaan we verder nu met meneer Pragt. En dat is de plaats waar wij net mevrouw Kleine Deters op de achtergrond hoorden, denk ik.

De heer Pragt: Het kan bijna niet, maar vooruit, deze keer. We hebben de Belastingverhoging provincie Drenthe 2021. We begrijpen de aanpassingen in de verhoging die voorgesteld is en we complementeren de heer Loof met zijn slimheid en alertheid. Klasse! We kunnen wel instemmen met deze verandering. Dank u.

De voorzitter: Dank u wel en dan mevrouw Peeks van de Partij voor de Dieren.

Mevrouw Peeks: Dank u wel voorzitter. In het kader van de nieuwe Belastingverordening las ik met volle aandacht ook hoofdstuk 2 met betrekking tot het onttrekken van grondwater. Daarover heb ik nog een aantal vragen. De eerste. Is er een signaleringssysteem voor als er dusdanig veel grondwater wordt gebruikt dat het grondwaterpeil te laag wordt? En zo ja, waarom werkt dit niet? Want in veel natuurgebieden is het grondwaterpeil dramatisch laag. Misschien is er een verband. De tweede is, waarom zijn de tarieven voor het onttrekken van grondwater ongewijzigd in de nieuwe Belastingverordening? De Partij voor de Dieren pleit voor het hanteren van een regeling die met het oog op de toenemende droogte van de Drentse bodem de hoeveelheid grondwater die onttrokken wordt zoveel mogelijk beperkt. En dat zou kunnen door het gebruik van alternatieven te stimuleren. Te denken valt bijvoorbeeld aan het meer benutten van mogelijkheden om zelf water vasthouden, dan wel te kiezen voor teelten die minder water gebruiken. Het instellen van staffels...

De voorzitter: Mevrouw Peeks, u haalt er een heleboel bij, maar wat mij betreft is dat buiten de orde. Het gaat nu alleen over de tarieven vandaag, niet over de inhoud. Gaat uw gang.

Mevrouw Peeks: Oké. Ja, ik wou nog even verder gaan met staffels voor de grondwaterheffing. Dat lijkt me toch iets tariefmatigs. Ja, dat hoort er wel bij. Dus hoe meer kuub er onttrokken wordt, hoe duurder het is, omdat de hoeveelheid grondwater niet oneindig is. Uiteindelijk zou Drenthe weer moeten toewerken naar een balans tussen de hoeveelheid onttrokken en de hoeveelheid aangevuld grondwater, zodat het voor lange termijn beschikbaar blijft voor de natuur. Wat wij dus, waar wij dus voor pleiten, is dat de grootverbruiker van grondwater door dit instrument van belasting meer belast wordt. Dat is ons punt. Verder kunnen wij wel instemmen met de Belastingverordening.

De voorzitter: Dank u wel voor uw bijdrage. En in eerste instantie had ook de heer Schoenmaker zich gemeld, maar die heeft net te kennen gegeven dat hij plotseling weg moet. Daarmee hebben we alle sprekers gehad en geef ik graag het woord aan de heer Bijl.

Gedeputeerde Bijl: Voorzitter, dit is een technische vertaling van belastingtarieven op basis van inhoudelijk beleid. En maar even aansluitend bij de opmerkingen van de Partij voor de Dieren, die hangen daar een inhoudelijke discussie aan. Ik denk dat het goed is dat dit dan een keer met inhoudelijke portefeuillehouder wordt gevoerd. Maar ik probeer via deze Verordening de belastingvertaling, de legesvertaling te maken. Mevrouw Kort vraagt wat voor soort vergunningen zijn dit nou? Dit gaat om stikstofvergunningen. De vraag wordt gesteld door de heer Vianen, denk om de ondernemers. In die zin hebben we er ook wel aan gedacht, omdat we die verhoging ook in een paar jaar willen doorvoeren. De vraag of er efficiënter gewerkt kan worden, die moet je niet stellen aan de hand van de tarieven, maar die moet je aan het eind stellen. Dus ik ga ervan uit dat er zo efficiënt mogelijk gewerkt wordt. Maar het wordt er niet makkelijker op in het verlenen van vergunningen. Dus in die zin hebben we best wel werk aan een aantal toch redelijk ingewikkelde vergunningen. De vraag is van, de fout die in dit jaar is gevonden, hadden we die niet eerder kunnen vinden? Ja, die hadden we allemaal eerder kunnen vinden als we net zoals de heer Loof, tenminste ik praat maar even voor mezelf, de tarieven

keurig naast mekaar gelegd hadden. Ja, dat heb ik niet gedaan. Dus ik hoorde het voor het eerst via de heer Loof afgelopen week en ik heb daar meteen actie opgezet. En ja, ik denk als je dat hoort en je hebt niet volgens de bedoeling van de besluitvorming van vorig jaar de tarieven juist opgeschreven, want het was echt niet de bedoeling om die tarieven een stuk lager vast te stellen dan ze bedoeld waren, moet je dat denk ik herstellen. Ik kan nog niet melden aan u wat de eventuele misgelopen opbrengsten zijn voor dit jaar. We praten wel al gauw over een vergunning in het laagste geval € 10.000 en in die andere categorie € 90.000 per vergunning. Ik vind dat toch al bedragen waar je als provincie Drenthe even bij stil moet staan, om dat te laten lopen. Dus ik denk dat het wel verantwoord is om dat nu alsnog te repareren. Verder zijn er voor mijn gevoel ook meer technische vragen gesteld.

De voorzitter: Interruptie van de heer Zuur.

De heer Zuur: Dank u wel voorzitter. Vraag aan gedeputeerde of hij dat wel in kaart wil brengen en natuurlijk ook het liefst voor de Provinciale Staten, wat daarmee gemoeid is geweest het afgelopen jaar. Ik zou me zelfs kunnen voorstellen dat de hoge bedragen wel in rekening zijn gebracht en dat alleen de Verordening fout was. Maar ik begrijp dat dat niet het geval is.

Gedeputeerde Bijl: Ik denk dat de Verordening gehanteerd is als die vergunningen zijn aangevraagd. En daarmee zijn ze, als dat zo is, dan zijn er beduidend lagere bedragen gevraagd dan de bedoeling was. Maar nogmaals, we laten het uitzoeken en dat laat ik ook weten voor de Statenvergadering. Dus ik denk, nogmaals, het verdient geen schoonheidsprijs natuurlijk, maar ik vind wel dat als je dat ontdekt, dat je dat moet repareren. Ik snap dat het natuurlijk altijd gevoelig ligt om wat tarieven te verhogen. Aan de andere kant, we zitten wel beduidend lager dan gemiddeld. En ik denk dat je ook wat dat betreft best mag kijken naar het gemiddelde in het land. We zijn redelijk terughoudend daarin. We zitten dus echt niet op 100% van de kosten die we via de leges in rekening brengen, want dat zou ook nog kunnen. Dus we zitten daar ver onder. En in die zin denk ik, dat we meedenkend genoeg zijn naar ondernemers. Dus kort en goed voorzitter, er zijn een aantal vragen die ga ik nog beantwoorden, omdat ze nog moeten worden uitgezocht, de opbrengst of het mislopen van inkomsten van 2020. Die krijgt u van mij. En voor de rest denk ik, dat het al redelijk is om het op deze manier vast te stellen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan kijk ik even rond of er verder vragen zijn. Die zie ik bij mevrouw Peeks.

Mevrouw Peeks: Dank u wel. Ik had toch nog even een vraag waarom de tarieven voor het onttrekken van grondwater ongewijzigd zijn gebleven. Zit daar een beleidskeuze achter, of? ...

De voorzitter: De heer Bijl.

Gedeputeerde Bijl: We hebben geprobeerd om zoveel mogelijk de tarieven ongewijzigd te laten. Dat is de beleidskeuze. We hebben ontdekt dat er een tweetal tarieven erg laag zijn en die stellen we voor om op te trekken. En voor de rest is er beleidskeuze om op de nullijn te blijven zitten met de tarieven. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, dan is daarmee ook die vraag beantwoord. Nou trek ik even een voorzichtige conclusie. Dat is dat dit stuk als een A-stuk, zowel 8a als 8b, naar de Statenvergadering kan, waarbij zowel voor 8a als 8b Forum voor Democratie geacht wordt te hebben tegengestemd, als ik het juist heb geïnterpreteerd. Dat is zo. Daarbij is het zo dat u van tevoren nog wat informatie toegestuurd krijgt door het college. Als dat voor een van de fracties aanleiding is om daar dan toch nog wat over te willen zeggen, dan kan dat via het presidium natuurlijk altijd nog geregeld worden. Ik denk dat we er zomaar even mee omgaan. Dan is daarmee ook agendapunt 8 afgewikkeld.

9. Besluitenlijst van de vergadering van 9 september 2020 en de lijst van toezeggingen

De voorzitter: en dan gaan we naar agendapunt 9, waarbij de heren Pragt en Pormes even in de spotlight worden gezet, omdat die te kennen hebben gegeven iets straks over de toezeggingenlijst te willen zeggen. Maar allereerst hebben we even de Besluitenlijst van de vorige vergadering op tafel liggen en deze kan dit keer niet onveranderd worden goedgekeurd, want er zijn een tweetal wijzigingen op het laatste blad, dat is bladzijde 4. Waarbij bij de toezeggingen een keer staat bij punt A.7 dat gedeputeerde Jumelet ergens schriftelijk op terugkomt, dat moet de heer Brink zijn. En bij B.11 staat dat gedeputeerde Brink ergens op terugkomt en dat is de heer Bijl. Met deze correcties kan het verslag van de vorige keer worden goedgekeurd. Waarvan akte. En dan wil meneer Pragt iets zeggen over de Toezeggingenlijst. Ik geef het woord aan de heer Pragt.

De heer Pragt: Economische Koers en Toezeggingen heeft de gedeputeerde Brink toegezegd dat hij een bijeenkomst organiseert over impact ondernemen en met een Startnotitie komt. Dat is niet opgenomen in het verslag.

De voorzitter: Welk punt was dat ook alweer meneer Pragt?

De heer Pragt: Van agendapunt 5, ik moet even de Toezeggingenlijst... Economische Koers.

De voorzitter: Welke bladzijde jongens, wie helpt mij even?

De heer Pragt: Op blad 2 Economische Koers, heeft gedeputeerde Brink de toezegging gedaan dat hij met een Startnotitie komt en een bijeenkomst betreffende impact ondernemen.

De voorzitter: Dan geef ik het woord aan meneer Brink.

Gedeputeerde Brink: Zo snel mogelijk, wanneer wij met elkaar een goed moment kunnen vinden om dat te te prikken. Maar goed, we hebben het er vanmorgen al even over gehad dat we eigenlijk, wel jammer vanavond maar 'Ik Ben Drents Ondernemer' na het bespreekpunt zitten, maar we zullen zo snel mogelijk met de Startnotitie op impact ondernemen komen. Dus ik heb daar nog geen nieuws over, maar het komt zo snel mogelijk.

De heer Pragt: Ik begrijp het, maar het staat niet in de stukken.

Gedeputeerde Brink: De toezegging is gedaan. Dat komt, wij hebben ook een agenda afgesproken wanneer al die programma's komen en impact ondernemen is daar een van.

De heer Pragt: Prima. Graag opnemen in het verslag dus.

De voorzitter: Dan geef ik nu het woord aan de heer Pormes, die ook iets wil melden over de Lijst van toezeggingen.

De heer Pormes: Nee hoor, ik heb mij niet opgegeven.

De voorzitter: Hartstikke fijn, dan is hiermee het agendapunt afgewikkeld.

10. Ingekomen stukken

De voorzitter: en dan gaan wij naar agendapunt 10, de Ingekomen stukken. Zoals u weet worden die tegenwoordig schriftelijk afgedaan. Deze vragen heeft u gehad via de griffie-mail en ik geef het woord aan de heer Bijl met betrekking tot het antwoord op A.1. De fractie van D66, de heer Pragt heeft daar vragen over gesteld. De fractie van de Partij voor de Dieren ook, bij B.1. Die zou u in een keer mee kunnen nemen. Het woord is aan meneer Bijl.

Gedeputeerde Bijl: Voorzitter dank u wel. Volgens mij gaat het over Groninger Airport Eelde. Dat is juist. Ik krijg een signaal dat ik hier iets aan het geluid moet doen. Ben ik wel goed te verstaan?

De voorzitter: Uitstekend.

Gedeputeerde Bijl: Mooi. De vraag is of Groningen Airport Eelde zou kunnen worden geagendeerd voor de commissievergadering van 9 december. Wat mij betreft van harte, maar u gaat over de agendering. Het zou een mooie timing zijn voor de aandeelhoudersvergadering van 10 december. Zoals ik net al ook aangaf bij een ander agendapunt, wat mij betreft kunnen we ook tussen nu en 9 december ook nog een keer een bypass sessie organiseren over de actuele stand van zaken bij Groningen Airport Eelde. Maar dat is ook aan u om dat te organiseren, dus wat mij betreft graag.

De voorzitter: Het punt kan geagendeerd worden in de vergadering van 9 december, maar GS moet dan wel zorgen voor een stuk.

Gedeputeerde Bijl: Wij zullen trachten half november een stuk in uw richting te laten komen.

De voorzitter: Dat is prima. Dan gaan wij naar de fractie van de Partij voor de Dieren, heeft mevrouw Zuiker een vraag gesteld over de Health Hub Roden Nou is dat ook toevallig een voorhangprocedure. Wie gaat daar antwoord op geven? Meneer Brink? Gaat uw gang.

Gedeputeerde Brink: Dank u wel voorzitter. De Partij voor de Dieren vraagt eigenlijk van, hoe loopt de subsidieperiode? Wij vragen, normaal gesproken zou er een subsidie bij moeten van € 100.000 euro per jaar. Wij hebben nu een overgangperiode van maart tot oktober. En op 1 oktober gaan we eigenlijk met de Health Hub 2.0 in. Wat we dus nu doen, is die 5 maanden plus de 3 maanden nu, is 8 maanden en zo kom je op het bedrag van € 183.333. Dat is dus weer gelijk aan € 100.000 per jaar. Er wordt ook nog een vraag gesteld van, zouden we het niet als een lening kunnen doen? Nou, ik denk het niet. De Health Hub is een fantastisch project. We zijn er trots op. Alle partners zijn er trots op. We zijn ook blij dat we nou zeggen, die dubbele start kunnen we maken. De Staten, u hebt daar al middelen voor beschikbaar gesteld om ook het gebouw aan te kunnen schaffen. Maar tegelijkertijd zeg ik erbij, het blijf constant scherp zijn, het constant goed zijn, want het gaat niet vanzelf. En ik ben blij dat we daar met al die partners een stukje aan bij kunnen dragen. Dus een lening zou te veel zijn voor de Health Hub om dat een beetje marktconform te doen. Vandaar dat we dat als een subsidie zullen doen. Voorzitter en volgens mij, het verschil heb ik verklaard. De partners, ja alle partners hebben hun bijdrage inmiddels toegezegd. Volgens mij waren dat de vragen van de Partij voor de Dieren. Voorzitter dank u wel.

De voorzitter: Inderdaad. En de opmerking van deze partij dat het een C-stuk zou moeten zijn, was dus volkomen juist, want hij zit ook in de voorhangprocedure. Daarover heeft de Partij van de Arbeid nog de vraag gesteld, kunnen we binnenkort nog eens een keer weer bijgepraat worden in een online informatiesessie? Kunt u dat toezeggen? Het geluid, moment, het geluid stond nog even uit, kunt u even opnieuw antwoord geven hierop?

Gedeputeerde Brink: Ik zeg graag toe voorzitter, maar nogmaals, we moeten met elkaar een moment vinden dat alles lukt. Volgens mij worden er veel dingen gepland, maar wat mij betreft zo snel mogelijk om het project Health Hub en dan ook met een aantal mensen die ermee annex zijn van de partners, willen graag een bijdrage leveren om de Staten bij te praten over de Health Hub en dat doen we heel graag.

De voorzitter: Fijn, de suggestie van de heer Loof was om dat ook in een online informatiesessie te kunnen doen. Dan heb ik nog liggen een brief van de fractie van OpDrenthe. Moment. Ik krijg wat... aha. Er ligt een interruptie van mevrouw Potharst. Die geven we dan voor deze keer, omdat we nog wat goed te maken hebben, toch even de gelegenheid. Mevrouw Potharst.

Mevrouw Potharst: Voorzitter, dank u wel. De Partij voor de Dieren had inderdaad aangegeven dat dit stuk over de Health Hub, een voorhangprocedure zou moeten zijn. Als zodanig staat hij nu wel op de agenda. Mijn vraag is dan, of het college ook nog meerdere zienswijzen wil hebben van de verschillende fracties.

De voorzitter: Nee, want dit hangt nu voor als een voorhangprocedure. De fracties hebben gelegenheid gehad om daar iets van te vinden. En u heeft daarover een stuk gestuurd met wat vragen en die zijn bij deze beantwoord, dus we gaan niet alsnog om nieuwe zienswijzen vragen. Mevrouw Van den Berg van de ChristenUnie wil ook graag nog even in beeld. Ja daar is ze. Ik geef het woord aan mevrouw Van den Berg.

Mevrouw Van den Berg: Ja. Dank u voorzitter. Ik zie mezelf niet, maar dat maakt niet uit. O ja, ik zit even te zoeken, want dat verhaal van die Health Hub, ik heb nog zitten kijken of er een voorhangstuk bij was, maar dat was maandag nog niet het geval. Dus dat is volgens mij pas later aangepast dan. En ik heb het dus ook niet met die ogen dat stuk gelezen.

De voorzitter: Daar neem ik nu even kennis van. En ik neem hier even mee als opmerking in de richting van de griffie om deze opmerking van mevrouw Van den Bergh even serieus te bekijken. Als zij daar een punt heeft, dan stel ik vast dat deze brief opnieuw op de agenda komt en in dit geval van PS van 11 november. Dus daar gaat even serieus naar gekeken worden. Dan gaan wij naar de fractie van OpDrenthe, de afdoening van een toezegging over Onderbouwing Investeringsbeschoeiingen langs Drentse vaarwegen. Ik kijk alvast even naar het college of iemand zich daarop heeft voorbereid. Ja, de heer Bijl heeft dat. Dan geef ik het woord aan de heer Bijl.

Gedeputeerde Bijl: Voorzitter dank u wel. De vraag is, hoe om te gaan met het voorkomen van schades bij die investeringen. Of hoe kom je tot goeie registratie van de situatie? Dat wordt per project apart bekeken. Er wordt bekeken welke risico's er zijn aan de voorkant. Zo nodig worden er nulmetingen verricht en ook gemonitord tijdens de werkzaamheden. Dat is niet echt een schaderegeling, maar dat wordt wel per projectonderdeel goed gevolgd, wat de mogelijke risico's zouden kunnen zijn. Uiteraard wordt daarin opgetreden samen met gemeenten en waterschap, dus wat dat betreft is er alle aandacht voor. En ja, er moet heel wat gebeuren, dus ik denk dat het goed is dat deze vraag gesteld is. We zijn ons bewust van de mogelijke risico's en daar zal op geacteerd worden. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. En dan ligt er nog een vraag van dezelfde fractie die kennelijk aanwezig is geweest in de vergadering van 9 september. Ik dacht toch dat ik in de krant gelezen had dat die niet meer aanwezig waren. Het gaat over een Leaderproject en Zuidwest-Drenthe. En dat is de heer Jumelet die daar nog een antwoord op schuldig zou zijn. Ik weet niet of die zich voorbereid heeft op deze vraag. De heer Jumelet.

Gedeputeerde Jumelet: Dank u wel voorzitter. Ik heb op 9 september wel degelijk een antwoord gegeven en ik heb begrepen dat dat ook het goede antwoord was. Maar ik begrijp nu uit deze vraag dat het nog een keer moet worden herhaald. Het komt erop neer dat in Zuidoost, waar LEADER-projecten voor kunnen worden aangevraagd, en voor Zuidwest daar ook LEADER-projecten kunnen worden aangevraagd, verschillende percentages worden gebruikt als het gaat om de bijdrage van provincie respectievelijk gemeente. En het is Europees geld wat uiteindelijk vraagt om cofinanciering. In het ene geval, Zuidoost, is sprake van 25% en Zuidwest 10% bijdragen van gemeenten. De vraag was waarom die percentage van elkaar verschillen. De verdeling ligt vast in eerdere besluitvorming. En op basis van overleg binnen de LAG's, dat zijn de zogenaamde lokale actiegroepen, is dat een uitkomst. Dus met andere woorden, dat is echt ook op basis van de afgelopen periode zo vastgesteld en dat wordt op dit moment zo ook gehanteerd. Er is inderdaad ook nog wat verschil in de aanvragen als het gaat om onderwerpen. In Zuidwest heeft men vooral aandacht voor ondernemers in de recreatiesector. In Zuidoost hebben vooral bewonersinitiatieven de aandacht. En dat heb ik volgens mij ook gezegd in de vergadering van 9 september. En dat herhaal ik bij deze.

De voorzitter: Dank u wel. Ik geef even het woord aan de heer Voerman. Hebt u hiermee antwoord op uw vraag gekregen?

De heer Voerman: Ja, dit is inderdaad het antwoord dat we verwachten, van beide kanten, dus dat is prima.

De voorzitter: Fijn, dank u wel. Dan kunnen we daar toch allemaal weer een heel goed gevoel over hebben, dat dit tot tevredenheid van iedereen is afgewikkeld.

11. IPO-, SNN-, EU-aangelegenheden, NRK en Verbonden Partijen

De voorzitter: En dan stel ik nu maar vast dat bij het ontbreken van sprekers voor punt 11 van de agenda we zijn gekomen bij punt 12.

12. Sluiting

De voorzitter: we zijn op dit moment gekomen aan het eind van de vergadering. Het is nu 15.40 uur en dat betekent dat de geplande StarLeaf bijeenkomsten die voor vanmiddag nog gepland zijn, dat die kunnen rekenen op voldoende support van u allen. Ik dank u wel en het ga u goed. Blijf gezond.